

GHEORGHIOS S. KROUSTALAKIS

Profesor la Universitatea din Atena

BĂTRÎNUL PORFIRIE
PĂRINTE DUHOVNICESC
ȘI PEDAGOG

Mulțumim domnului GHEORGHIOS S. KROUSTALAKIS, Profesor de Pedagogie la Facultatea de Filosofie a Universității din Atena, pentru permisiunea de a traduce și publica această carte în limba română.

Traducerea a fost făcută după originalul grec:

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΚΡΟΥΣΤΑΛΑΚΗ

Καθηγητού της Παιδαγωγικής
της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο ΓΕΡΩΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

γ' έκδοση

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΙΧΝΗΛΑΣΙΑ»

ΑΘΗΝΑΙ 1997

GHEORGHIOS S. KROUSTALAKIS

*Profesor de Pedagogie la
Facultatea de Filosofie a Universității din Atena*

**BĂTRÎNUL PORFIRIE
PĂRINTE DUHOVNICESC
ȘI PEDAGOG**

*Această carte se tipărește
cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte
GALACTION
Episcopul Alexandriei și Teleormanului*

*Traducere din limba greacă de:
Cristina Băcanu*

*Editura BUNAVESTIRE
1999*

Ediție îngrijită de:
Ierom. Porfirie Bercea

În limba greacă au apărut:
Prima ediție – Aprilie 1997
A doua ediție – Mai 1997
A treia ediție – Octombrie 1997

Copyright ©
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΚΡΟΥΣΤΑΛΑΚΗΣ
Φορμίωνος 79 – ΑΘΗΝΑΙ 16121
tel. 7016840

Editura «ΙΧΝΗΛΑΣΙΑ»
Πέτρος Μωρούδας
Μενάνδρου 39, ΑΘΗΝΑΙ
tel. 5239383, 5242980

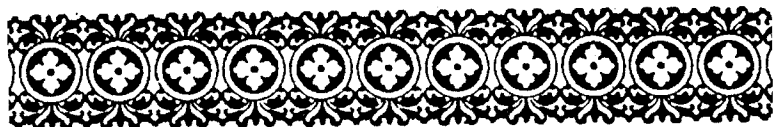
Ilustrația copertei:
Pighi G. Kroustalaki

ISBN: 973-98798-8-8

*Dedic această carte
oamenilor îndurerați
dar plini de nădejde.*

*...căci nu doar învățînd sau vorbind,
ci chiar prin simpla sa prezență era în stare
să sădească toată învățătura virtuții în sufle-
tele celor ce îl vedeau*

(Ioan Gură de Aur «Cuvînt de laudă la Sfîntul Meletie,
Arhiepiscopul Antiohiei», 1, P.G.B. 37, 28).

INTRODUCERE

Cercetătorul evoluției duhovnicești a elenismului ortodox se oprește cu evlavie înaintea chipurilor pustnicești ale unor părinți duhovnicești trăitori în vremea noastră. Fără să greșească i-ar putea socoti sihaștri contemporani sau ultimii descendenți ai renașterii filocalice în țara noastră.

Acești părinți, înzestrați cu darul povățuirii duhovnicești, au adoptat morala ascetică și cugetarea isihastă a părinților filocalici, continuându-și lucrarea pedagogică și călăuzitoare pînă în zilele noastre. Toți aceștia au devenit părinții duhovnicești contemporani ai tinerilor și sfătuitoarii familiilor din Grecia de astăzi, continuînd astfel tradiția ortodoxă a paternității duhovnicești.

Amintirea sfințelor lor vieți va lucra veșnic în conștiința noastră, în chip mîngîietor și tămăduitor. Veșnic vom păstra vii în amintire chipurile unor Bătrîni precum Amfilohie Makris, Filothei Zervakos, Paisie Aghioritul, Sofronie din Essex, Epifanie Theodoropoulos, Iacov Tsalikis și Porfirie Bairaktaris. Cuvîntul lor de învățatu-

ră va rămîne viu în conștiința noastră, ca un testament pedagogic, dar și ca un îndrumar de viață.

În această carte vom înfățișa personalitatea luminoasă a Cuviosului Bătrîn Porfirie Bairaktaris, părinte duhovnicesc plin de discernămînt, un părinte al iubirii, al smereniei și al ascultării. În mod deosebit părintele i-a iubit pe cei care, în luptele pe care le duc, rămîn de obicei „nemîngîiați”, pe oamenii îndurerati și mîhniți și, mai ales, pe părinții care își duc crucea, pășind în viață cu duhul bărbătesc al răbdării și al așteptării, călăuziți fiind de un sentiment interior „*de milosîrdie*”.

Bătrînul Porfirie a fost părintele duhovnicesc al tinerilor și sfătuitoarea familiilor într-o vreme care, așa cum vom vedea, excelează, conform specialiștilor, prin caracterul său antipedagogic și patologic. Părintele Porfirie a fost un om ce a trăit în spațiul minunii, exprimîndu-se prin „nebulia întru Hristos”.

Prin această lucrare a noastră nu încercăm să adăugăm prisoselnice podoabe sfintei personalități a cuviosului Bătrîn. De altminteri, cele ce grăiesc prin ele însele nu au trebuință de dovezi. Valoarea sfințeniei este ca valoarea unei bancnote, înscrisă chiar pe fața hîrtiei.

Dimpotrivă, prin această carte încercăm doar să aducem în suflete o smerită stare de slavoslovie a lui Dumnezeu și de rugăciune.

Povestind întîmplări din sfînta viață a Bătrînului Porfirie, aruncăm o lumină asupra sufletului său iubitor și dragăstos și înfățișăm bunăvoința sa părintească, pen-

tru a încerca și noi la rîndu-ne să urmăm, plini de rîvnă,
învățătura cea plină de iubire pentru Dumnezeu.

Gh. S. K.

*Atena, 15 august 1996,
Adormirea Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu*

I

LA SFÎRȘITUL
VEACULUI NOSTRU

*Făcutu-mi-s-au lacrimile mele
pîine ziua și noaptea...
Pentru ce umblu mîhnit...
Pentru ce ești mîhnit, suflete al meu...?*

(Psalmul 41).

Călători ai vieții acesteia, „*mergem întristați, cu chip întunecat*” prin pustiul sterp al veacului nostru. Rătăcim într-o lume a întunericii și a decăderii. Bîntuim prin valea plîngerii de fiecare zi, „*prin umbra mortii*”, „*în pămînt pustiu și deșert și sterp...*” (Psalmul 22, 41).

Dar „*cel ce umblă în întuneric nu știe pe unde merge*” (Ioan 12, 35). Este un om care a renunțat la firea sa cea duhovnicească, fiind „*cel întunecat la cuget*” (Efeseni 4, 18).

Noi, oamenii lipsiți de orientare duhovnicească, trăitori în întunericul neștiinței, să ne deschidem sufletele spre a primi cuvîntul călăuzitor și milostiv al Părintelui Porfirie: „*lubiți-L pe Hristos... Hristos este totul, este izvorul vieții. Toate cele frumoase sălășluiesc în Hristos. Iar departe de Hristos, tristețea, melancolia, mînia, supărarea, amintirea rănilor ce le-am primit în viață, a greutăților și a ceasurilor de agonie*”.

Să încercăm așadar cu gîndul să trecem într-o lume cu adevărat duhovnicească, departe de moleșeala noastră zilnică, departe de viața prozaică și de „*ceasurile fără vis*”. Să pășim în altă lume în care, printre amintiri sfînte și trăiri intense, să încercăm a ne apropia de cuviosul chip al Bătrînului Porfirie, pentru a-i înțelege cuvîntul de învățătură.

Trăim într-o epocă ce este caracterizată de intense tendințe psihopatologice și psihopatogene, ce-l conduc pe omul modern la negarea de sine. Epoca noastră este acea perioadă din istoria civilizației umane caracterizată de mari antiteze și contradicții. Este epoca în care omul a trăit cele mai tragice momente ale existenței sale. Marile schimbări sociale și culturale din această perioadă creează omului modern insolvabile probleme de adaptare la noile condiții de viață ce-i apar în cale. Educatorul epocii noastre a devenit o prezență alienantă și patologică. Societatea zilelor noastre este, prin excelență, antipedagogică. Prin mecanisme și metode speciale „de marketing” creează și promovează o viziune specifică asupra lumii și o reprezentare nesănătoasă a omului, care deformează adevărul despre viață, despre om, despre lume și despre Dumnezeu. Astfel, mai ales tinerii văd adevărul „ca prin oglindă, în ghicitură” (I Corințeni 13, 12), creînd o cosmologie și o antropologie aparte, denaturată. Prin urmare, răspunsurile pe care le dă marilor sale probleme existențiale, sînt imperfecte și greșite, ducîndu-l în direcții obscure și nesigure.

Societatea epocii noastre a divinizat mașina, robindu-se acesteia. După cum observa Bătrînul Paisie Aghioritul, „s-au înmulțit mașinile, s-a înmulțit și risipirea; omul l-au transformat în mașină, iar acum mașinile și fierul poruncesc omului; din această pricină pînă și inimile oamenilor au devenit de fier”¹.

Societatea noastră a divinizat chiar și știința și gîndirea rațională. A devenit o societate a consumului, a concurenței și totodată o societate a uniformizării, a înstrăinării și a neliniștii². Această societate, cu profilul

său „duhovnicesc” bolnav, îl educă negativ pe omul modern, îndrumându-l spre „*calea cea lată care duce la pieire*” (Matei 7, 13). Prin mesajele și îndemnul sale, se adresează mai ales nevoilor instinctive ale tinerilor. Incită regiuni ale psihismului lipsite de rațiune, promovează modele de viață alienante, propune idei. Totodată le creează nevoi secundare imaginare, le cultivă și le întreține tendințele narcisiste, transformându-i în „animale consumatoare”, îndreptate doar spre exterior și lipsite de orice rezistență morală interioară³.

Astfel omul se află pierdut în zarva vieții acestei epoci, cu conștiința împovărată de zădărnicierea drumului său fundamental, de evoluție duhovnicească. În încercarea sa de a-și acoperi golurile existențiale, alunecă lesne pe diferite căi ce-l conduc în prăpastia a nenumărate erezii, spre false religii contemporane, mai ales de sorginte asiatică, spre mișcări anticreștine și curente internaționale, spre grupuri parapsihologice de esoterism, care promit „soluția unică”, însă acolo omul întâlnește doar confuzie și deznădejde⁴.

În această epocă tragică, marcată de tendința înstrăinării, în această epocă a criminalității crescînde, a neliniștii, a însingurării, a introvertirii, în această perioadă de confuzie a ideilor, de zădărniciere a așteptărilor omenești și de înjosire a valorii umane, există o singură orientare corectă: întoarcerea spre Hristos, Care este totul, Care este Lumina și Viața lumii.

Așadar, în această epocă a noastră, pentru a izbîndi mîntuitoarea întoarcere spre Lumina vieții, Dumnezeu Cel iubitor de oameni a intervenit și a acționat echi-

librînd, tîmăduind, educînd și chemînd, prin intermediul prezenței sfinților contemporani nouă.

Prezența sfinților în lumea de astăzi exprimă iconomia dumnezeiască, dăruindu-ne nouă, păcătoșilor, nădejdea mîntuirii, a învierii și a tîmăduirii duhovnicești. Sfinții – cei din vechime, dar și sfinții zilelor noastre – sînt părinți duhovnicești „îndumnezeiți”; sînt și ei „*lumina lumii*”, ce luminează și sfințește lumea (Matei 5, 14-16). Ei sînt pedagogii, sfătuitoarii oamenilor pe care îi îndreaptă spre adevăr. Conform învățaturii Sfîntului Simeon Noul Teolog, sfîntul este părintele duhovnicesc al credincioșilor, este prezența vie a lui Hristos, este omul desăvîrșit, cel renăscut întru Hristos; este, în fine, vatra luminii celei dumnezeiești și prototipul vieții duhovnicești. Sfîntul reprezintă prezența lui Hristos în lumea păcatului: „*iar unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit harul*” (Romani 5, 20).

Dacă n-ar mai fi sfinți în lumea noastră, lume a morții și a deznădejdiei, atunci ar dispărea și „*fericita nădejde*” (Tit 2, 13) din viața noastră. Sfinții sînt sarea ce fac viața să dăinuie (Matei 5, 13).

Elementul fundamental ce lipsește din viața omului modern și pe care acesta îl tot caută, este sfințenia. În zilele noastre, pentru a putea supraviețui biologic și social, dar mai ales duhovnicește, omul are nevoie de sfințenie. Iar sfinții de astăzi sînt aceia care întrupează sfințenia pe care o răsfrîng și asupra celorlalți. Trebuie să înțelegem că sfinții trăiesc și în zilele noastre, că sînt alături de noi, că pășesc și lucrează lîngă noi. Prezența lor discretă ne transmite un mesaj mîngîietor supralumesc. Trebuie să înțelegem că sfințenia nu este o stare

îndepărtată și de neatins. Sfințenia, după cum ne învață Sfântul Ioan, cel care a scris „*Scara*”, descriind duhul monahismului sinaitic, este un urcuș pe scara vieții duhovnicești. Acest urcuș pe treptele virtuții și ale unei vieți sfinte, omul îl poate săvârși doar după o luptă duhovnicească de-o viață, prin asceză, prin practică continuă, prin rugăciune, smerenie și discernământ.

Bătrînul Porfirie, asemeni multor alți Bătrîni cunoscuți din zilele noastre și multor chipuri cuvioase neștiute care nu se arată lumii, ne încredințează prin viețuirea lui că sfințenia mai există încă în epoca noastră. Noi însă trebuie să transcendem limitele priceperii omezești, pentru a putea astfel să înțelegem măreția coexistenței sfințeniei cu păcătoșenia în aceeași lume și în aceeași societate. Este foarte anevoie, de nu chiar cu neputință, să pricepem noi, oamenii stăpîniți de rațiune ai epocii noastre, oamenii a căror conștiință este sufocată de sentimentul realității prozaice, că sfințenia se află lîngă noi, că este o experiență a imediatului, că nu este o stare duhovnicească din trecut, îndepărtată de cele pămîntești. Este aproape cu neputință ca rațiunea noastră limitată să ne îngăduie a crede că sîntem „*împreună-cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu*” (Efes. 2, 19).

În zilele noastre se remarcă faptul că interesul tinerilor mai ales se îndreaptă spre personalitățile luminoase ale sfinților Bătrîni. De asemenea se constată faptul că în fiecare zi apar tot mai multe cărți noi ce au drept subiect viața și învățăturile acestor chipuri cuvioase. Să ne rugăm ca această tendință să vădească o căutare conștientă din partea oamenilor, a acelor tipare sfinte de viață, și totodată să exprime o renaștere duhovnicească⁵.

Prezența în această lume a sfinților contemporani nu constituie doar o promovare vie a tiparelor unei vieți sfinte, ci ne este totodată un sprijin puternic și mângâiere. Este lumina, mângâierea și chemarea vieții, pentru anumite categorii de oameni: pentru singuratici, pentru neputincioșii vieții, pentru suferinzii de boli incurabile, pentru paralitici și pentru cei ce zac, pentru părinți și, mai ales, pentru maicile ce duc, fără a se plînge, crucea invalidității sau a unor boli cronice ale copiilor lor, pentru tineri și pentru familiile lor care pier încet-încet, prinși în capcana drogurilor. Pentru toți acești oameni necăjiți și pentru mulți alții, care în nesfârșita singurătate a ceasurilor din noapte, trăiesc mai intens stăpînirea decăderii, a durerii și a morții, în ființa lor biologică și sufletească, pentru toți aceștia, așa cum vom vedea mai departe, Sfinții Părinți au fost și vor fi mereu „nădejdea vie” (I Petru 1, 3), singura capabilă să-i izbăvească din deznădejde și să îi renască duhovnicește⁶.

Cu toate acestea, criteriile axiologice pervertite ale societății noastre, în loc să promoveze modele desăvîrșite și o temelie a vieții, așa cum am spus, se preocupă de o altă categorie de oameni. De obicei evidențiază și promovează virtuțile inexistente ale celor tari, ce țin de puterea lumească, ale „înțelepților” în lume, ale magnaților, ale starurilor de pe firmamentul artistic, ale sportivilor, în general, ale oamenilor puternici și strălucitori. Sfinții însă, sînt cu totul și cu totul diferiți! Din această pricină mulți îi ignoră, adesea îi batjocoresc sau îi urăsc, „pentru că nu sînt din lume” (Ioan 17, 14). Sfinții sînt smeriți, nevăzuți în lume, sînt umiliții și neînsemnații lumii. Totodată sfinții reprezintă transcendentul, catafaza

și măreția lumii. „*Ci Dumnezeu Și-a ales pe cele bune ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți. Dumnezeu Și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să rușineze pe cele tari. Dumnezeu Și-a ales pe cele de neam jos ale lumii, pe cele nebăgate în seamă, ca să strice pe cele ce sînt*” (I Corinteni 1, 27-28).

Așa cum ne învață Clement Alexandrinul, adevărații înțelepți sînt cei smeriți, cei socotiți de lume «prunci», pe cînd înțelepții acestei lumi sînt stăpîniți de semeție și de mîndrie: „*cei ce se socotesc pe sine a fi înțelepți se umplu de trufie... de aceea cele ascunse înțelepților și știutorilor acestui veac, s-au descoperit pruncilor*”⁷.

Părintele Porfirie era cu adevărat un om simplu. Era slab trupește și bolnăvicios. Era un om umil în privința originii sale, fiind totodată „*un prunc*” și un om „*smerit*” în lume. Era un om ce se ferea să iasă în față. Așa cum însuși povestește, mic fiind – adolescent, poate – a călătorit cu corabia spre Sfîntul Munte. Cea mai mare parte a călătoriei și-a petrecut-o pe punte, privind nesfîrșita mare albastră și pescărușii ce se scufundau în valuri pentru ca, mai apoi, să se piardă în depărtare. În jurul lui, pe punte, călătorii mîncau așezați în grupuri și stăteau de vorbă. Era ceasul prînzului. La un moment dat, o doamnă de lîngă el s-a oprit din mîncat, l-a privit cu milă pe bietul țărănuș îmbrăcat în haine șifonate ce stătea pe copastia corabiei, și apoi a spus: „*Iată un cerșetor. Sărmanul de el... Să-i dăm ceva de mîncare*”. Mîncau peștișori prăjiți. De atunci Părintele Porfirie își aducea aminte mereu cu mare emoție acea clipă însemnată din viața sa, spunînd: „*M-au luat drept cerșetor. Mi-au spus cerșetor! Într-adevăr, sînt un cerșetor, un cerșetor*”

de-al lui Hristos!". Însă tocmai acestui om umil și neînsemnat Dumnezeu i-a descoperit unicele și cele mai înalte adevăruri ale vieții, „*căci așa a fost bunăvoința înaintea Sa*” (Matei 11, 26). Dumnezeu i-a dat Părintelui Porfirie harul înălțării spre alte lumi duhovnicești, dincolo de stricăciunea și de zădărnicia celor lumești, acolo unde, așa cum el însuși spunea într-o convorbire înregistrată, trăia stări ca acelea de pe Tabor, văzînd „*cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El*” (I Corinteni 2, 9).

Părintele Porfirie (1906-1991) este una dintre cele mai marcante personalități duhovnicești ale secolului nostru. Arareori prezențe ca a sa apar în spațiul teologiei, al Bisericii și al societății, în general. Așa cum vom vedea mai departe, personalitatea sa este împodobită de nenumărate harisme. Asemenea cazuri de oameni harismatici sînt rare în multiseculara istorie a Sfinților Bisericii. Cuviosul Bătrîn Porfirie era o personalitate sfîntă ce a trăit mereu în spațiul minunii, unde se află și acum.

Așa cum remarcă Bătrînul Paisie Aghioritul (1924-1994), o altă figură sfîntă a zilelor noastre, în însemnata sa carte «*Părinți Aghioriți și întâmplări aghiorite*», „Părinții din vremea aceea aveau multă credință și simplitate. Cei mai mulți erau puțin știutori de carte dar, datorită faptului că aveau smerenie și duh neînfricat, erau mereu luminați de Dumnezeu. În vremea noastră însă, deși cunoașterea s-a dezvoltat, din păcate rațiunea a clătinat din temelii credința oamenilor, umplînd sufletele de întrebări și de îndoieli. Prin urmare, sîntem lipsiți de

minuni, fiindcă minunea trebuie trăită și nu explicată pe cale rațională”⁸.

Așadar, spațiul în care a viețuit și s-a exprimat Bătrînul Porfirie, este acela al minunii, al ascezei și al rugăciunii minții. Este un spațiu duhovnicesc transcendent, aproape inaccesibil cugetului și rațiunii. Acest spațiu ține de categoria „*supra-raționalului*” și, pentru mulți dintre noi, care sîntem stăpîniți de duhul contemporan al raționalismului, al științei și al tehnocrației, ține de categoria „*absurdului*”, a nebuniei sau, cel puțin, „*a prun-ciei*” (I Corinteni 1, 18 și 21). Mă tem, așadar, că nu sîntem în stare să înțelegem această sfîntă personalitate, doar cu ajutorul mijloacelor de exprimare și al gândirii raționaliste. Cu toate acestea, vom cuteza să prezentăm și pe alocuri să comentăm și să analizăm „*pedagogia*” Bătrînului Porfirie, chiar cu riscul de a împuțina cumva seva duhovnicească a învățaturii și a povețelor sale. Cuviosul Bătrîn a formulat o însemnată teorie pedagogică ce se referă mai ales la chestiuni vizînd povățuirea tinerilor, păstorirea părinților și pedagogia familiei. Cred că această teorie constituie esența experienței sale de preot ce a spovedit, a sfătuit și a îndrumat atîția oameni. În primul rînd această teorie se bazează pe capacitatea sa de înțelegere a sufletelor, capacitate luminată de Dumnezeu.

Pentru a înțelege însă mai deplin teoriile psihopedagogice și duhovnicești ale sfîntului Bătrîn, ne vom referi pe scurt la cîteva momente importante din viața sa și vom prezenta cîteva caracteristici ale personalității sale, din care putem cunoaște profunzimea culturii sale duhovnicești⁹.

II

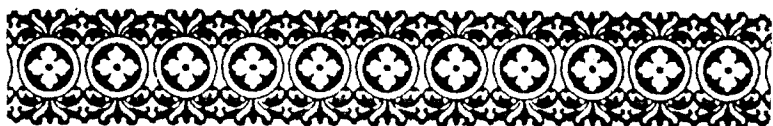
ÎN LUME EVANGHELOS BAIRAKTARIS *«cerșetorul» lui Hristos*

*...înainte de a fi zămislit în pîntece,
te-am cunoscut, și înainte de a ieși
din pîntece, te-am sfințit.*

(Ieremia 1, 5).

*...cei ce au păzit cu sfințenie cele
sfinte se vor sfinți.*

(Întelepciunea lui Solomon 6, 10).

Părintele Porfirie, în lume Evanghelos Bairaktaris, se trăgea din Evvia. S-a născut în anul 1906, în satul Sfântul Ioan din Karystia, din părinți săraci. De la vârsta de zece ani a fost nevoit să lucreze la o băcănie din Pireu. Pe cînd avea doisprezece-paisprezece ani, a citit cu mare atenție viața Sfîntului Ioan Kalivitul și, fiind atras de învățăturile sale, a încercat să le urmeze în viață. Astfel s-a încredințat iubirii lui Hristos și, părăsindu-și pe ascuns satul, s-a dus în Kafsokalivia la Sfîntul Munte, pentru a-și pune în aplicare înaltele idealuri.

Legat de acest moment, notează următoarele în «testamentul duhovnicesc»: „De mic copil mă aflu tot în păcate. Cînd m-a trimis mama să păzesc vitele pe munte, căci tatăl meu, fiind săraci, plecase în America, să lucreze la canalul Panama pentru noi, copiii săi, pe cînd pășteam vitele, citeam silabisit viața Sfîntului Ioan Kalivitul. Și l-am îndrăgit foarte mult pe Sfîntul Ioan și mă rugam îndelung, ca un copil ce eram de doisprezece-cincisprezece ani, cred, nu-mi mai amintesc bine. Și, vrînd să-l imit, cu foarte multă luptă am plecat de la părinții mei pe ascuns și am ajuns la Kafsokalivia în Sfîntul Munte și am intrat în ascultare la doi Bătrîni ce erau frați buni, Pantelimon și Ioanichie. S-a întîmplat să fie

foarte evlavioși și plini de virtuți, așa că i-am îndrăgit foarte și, de aceea, cu rugăciunile lor, făceam deplină ascultare. Acest lucru m-a ajutat foarte mult și simțeam o mare iubire și pentru Dumnezeu”.

Foarte devreme Harul cel dumnezeiesc a început să împodobească această figură adolescentină, aprinsă de dragostea pentru Hristos, dăruind-o cu harisme înalte și cu cele mai alese calități duhovnicești. Dumnezeu deschisese un drum luminos înaintea acestui smerit și neînsemnat tânăr, pe care îl hărăzise a deveni unul dintre cei mai mari părinți duhovnicești ai secolului nostru. Astfel, în anul 1923, pe când avea 17 ani, într-o Duminică după Sfânta Liturghie, îndată după ce se împărtășise, pe când se plimba prin pădure plin de bucurie, a simțit cum se revărsa în el Harul Dumnezeiesc. O lume nouă i se deschidea înaintea. În ziua aceea Dumnezeu i-a dăruit darul străvederii. Este vorba de o harismă despre care vom vorbi mai pe larg în continuare. Acest dar l-a folosit cât a trăit, cu înțelepciune și cu frică de Dumnezeu, așa cum vedem din toată învățătura sa.

Când, odată, discutînd cu unul dintre fiii săi duhovnicești (18.06.1986), a fost întrebat: „Părinte, nu i-ați cerut niciodată lui Dumnezeu să vă dea vreun dar?“, el a răspuns: „Niciodată. Nici măcar nu mi-a trecut prin minte. Și totuși, asta s-a petrecut datorită Harului dumnezeiesc. Nu poți să ceri. Pregătește-te duhovnicește și Dumnezeu îți va da, dacă ești vrednic”.

În scurt timp s-a îmbolnăvit grav, iar Bătrînii săi l-au trimis înapoi la părinții săi să-și trateze boala. Odată întors acasă, s-a întâlnit cu Arhiepiscopul Sinaiului, Porfirie al III-lea, care i-a intuit de îndată nivelul moral,

sfintele harisme și, mai ales, darul străvederii. Astfel, în anul 1927, deși părintele avea pe atunci doar 21 de ani, Arhiepiscopul l-a hirotonit preot, punându-i numele de Porfirie.

În anii ce au urmat, pînă în 1940, Bătrînul Porfirie a slujit ca părinte duhovnicesc, spovedind și sfătuind în diverse probleme de viață, la Sfînta Mănăstire a Sfîntului Haralambie din Lefka. Acolo, timp de 13 ani, ore în șir a ascultat spovedania a mii de credincioși, în special a locuitorilor din regiunile dimprejur, din Evvia, Kymi, Karystos, Aliveri, Vathia, dar și din alte regiuni. Pe toți care veneau la el îi ajuta să găsească drumul drept în viață și să-și rezolve cu înțelepciune problemele care îi împovărau. Cu darul discernămîntului și, mai ales, cu acela al străvederii, lumina unele aspecte din viața oamenilor, adîncite în bezna subconștientului, deschizîndu-le astfel căi de autocunoaștere și de pocăință. Cei care au avut folos duhovnicesc din acest dar al său, îl numeau «părintele-profet».

Cînd a izbucnit al doilea război mondial, în octombrie 1940, a fost numit paroh la Paraclisul Sfîntului Gherasim de la Policlinica din Atena, ce se află între străzile Pireos și Sokratous, lîngă piața Omonia. Această policlinică a fost înființată în anul 1903 și a fost condusă de doi frați din Lixourios (Kefallinia), și anume de Nicolae Alivizatos (1876-1945), profesor de chirurgie la Universitatea din Atena, și de Amilkas Alivizatos, despre care vom vorbi mai jos.

Timp de treizeci de ani cuviosul Bătrîn a înfăptuit această lucrare pastorală de tămăduire a oamenilor ce sufereau. Era un ascet care, în loc să se nevoiască „în

pustia de la Sfântul Munte, se nevoia în «pustia» Omoniei”. În aceeași «pustie» din centrul Atenei se nevoia o altă figură sfântă a Bisericii, și anume părintele Epifanie Theodoropoulos, ascet al iubirii și Bătrîn plin de discernământ (1930-1989). Acești doi părinți duhovnicești erau legați de o strînsă legătură duhovnicească, colaborau și își împărtășeau experiența duhovnicească și pastorală. Mai ales spre sfîrșitul vieții pămîntești a părintelui Epifanie, cînd acesta, atins de cancer, îndura dureri cumplite, Bătrînul Porfirie vorbea mereu cu el la telefon, după miezul nopții. Astfel, durerea se mai ostoia, în timp ce acești doi asceți se înălțau duhovnicește în spații cerești.

În acest locaș sfîntul Bătrîn și-a continuat însemnata lucrare duhovnicească și în momentele dificile ale neamului nostru. Spovedea, sfătuia, încuraja, îndruma, tămăduia suflete, asculta durerea de fiecare zi, înfrunta moartea, vindecînd de multe ori chiar și boli trupești. Medicii care au lucrat în această policlinică povestesc emoționați multe întîmplări minunate din acea perioadă. De multe ori, în cazuri medicale foarte dificile și greu de rezolvat, prezența plină de har a Bătrînului era singura nădejde a oamenilor.

Însuși părintele povestește cu emoție cazurile unor bolnavi. Cu mare sensibilitate descrie ultimele clipe din viața pămîntească a unor grav bolnavi care erau duși într-un salon special. Uneori distingea deasupra patului lor un nor întunecat. Rugîndu-se, era alături de bolnavi, în acele ultime clipe de agonie, de dinaintea morții, ușurîndu-le sufletele. Uneori își întrerupea rugăciunea, cobora în biserică, îngenunchea înaintea Sfintei Mese și

plîngea; apoi „*cu și mai mare stăruință se ruga*” (Luca 22, 44). Cînd se întorcea în salon, norul se risipise. O lumină blîndă se așternuse peste chipul, de-acum împăcat, al bolnavului. Sufletul său, eliberat, călătorea spre ceruri. Medicii care îl vedeau adesea la căpățiul bolnavilor la ceas tîrziu, îl întrebau: „Bunicuțule, tot aici ești?”, iar el răspundea: „Ce să fac, fiii mei? Doar vedeți că sînt singuri și părăsiți”.

La policlinică era un cîine la care Bătrînul ținea foarte mult, așa cum de altfel ținea la toate celelalte animale, la păsări și la plante. De altminteri, aceasta este caracteristica tuturor sfinților: ei iubesc natura, o respectă, încercînd să îi descifreze chipul. Sfinții se bazează pe teologia Părinților și pe Tradiția Bisericii Ortodoxe și de aceea au creat o morală de profund respect față de natură și față de zidirea materială¹⁰. Așadar, Bunicuțul ținea mult la acel cîine, pe care îl socotea „prietenu” său.

La un moment dat a venit în Grecia un grup de oameni de știință americani, care, în colaborare cu personalul științific al policlinicii, urmau să facă anumite experimente, în care aveau de gînd să se folosească de acel cîine, de „prietenu” Bătrînului. Așadar, în ziua experimentului, Părintele Porfirie a plecat din policlinică. S-a întors abia pe seară și, imediat, s-a îndreptat spre laborator. A deschis congelatorul în care se afla animalul mort, l-a privit plin de tristețe și i-a spus: „Ce ți-au făcut, bietul de tine?”. Atunci, după cum părintele însuși ne-a povestit, minunîndu-se, cîinele a mai dat o dată din coadă, în semn de salut, așa cum făcuse prima dată. După cum vedeți, înaintea sfințeniei, chiar și natura se înclină, iar limitele firii dispar!

Tot în acea perioadă despre care am vorbit, președintele Policlinicii din Atena era Amilkas Alivizatos (1887-1969), profesor de Drept Canonic și de Pastorală, la Facultatea de Teologie a Universității din Atena. Era o personalitate academică cu o bogată activitate științifică și socială. Chiar în vremea aceea era președinte și al Spitalului Mantzavinatio. Trebuie spus că Amilkas Alivizatos, fire severă și puțin ciudată, aprecia în mod deosebit morala, darurile și însemnata activitate pastorală a Părintelui Porfirie. De aceea ținea foarte mult la el și avea mare evlavie pentru sfinția sa, cu atât mai mult cu cât îi era și părinte duhovnicesc. Este grăitor faptul că în textul testamentului lăsat de marele profesor (1969), după cum am aflat din surse bisericești din vremea aceea, își exprima dorința să aibă o înmormîntare simplă; să nu participe arhieriei sau alți preoți în afara duhovnicului său, Părintele Porfirie, care să slujească și slujba de înmormîntare.

Bătrînul s-a legat duhovnicește, dar și sufletește de policlinică și, mai ales, de biserica Sfintului Gherasim. Sînt semnificative unele întâmplări petrecute în aceste locuri, povestite de însuși Bătrînul Porfirie. Redăm în continuare una dintre povestirile sale, păstrată înregistrată, din care putem învăța multe lucruri:

„Odată, povestește Părintele Porfirie, m-am lovit la piciorul stîng. Mi-am rupt tibia și peroneul – așa se numesc acele oase ce sînt pînă aici sus, la genunchi, iar în jos, pînă la gleznă. Mi-am rupt piciorul la mijloc și-a troznit ca o sticlă. M-au dus la spital, în timp ce strigam întruna de durere... Au venit de îndată profesorul de chirurgie și toți de la sala de operație și mi-au pus piciorul

în ghips. După ce au trecut vreo zece zile, am început să-mi privesc piciorul și, cu Harul cel dumnezeiesc, am văzut că nu îl puseseră bine. Tare m-am speriat, așa că am început să mă rog. Cum puteam să le spun unor medici atît de mari că au greșit? M-am gîndit să-i vorbesc domnului K., un medic mai mic, foarte blînd la vorbă și binevoitor. Așadar, i-am spus că nu au pus bine piciorul în ghips! «Ei, zice el, nu mai spune! Doar am fost atîția medici și am văzut totul la radiografie». Într-adevăr îmi făcuseră radiografie. În timp ce medicii potriveau piciorul, profesorul lucra pe deasupra. Au văzut că l-au fixat bine și apoi l-au pus în ghips. Se pare însă că în momentul în care l-au mișcat ca să-l pună în ghips, piciorul a alunecat, iar ei l-au pus în ghips așa strîmb. I-am spus așadar medicului K. că au pus piciorul strîmb, iar el le-a transmis celorlalți. «Spune-i să-și vadă de sfințenia lui, iar noi ne vedem de ale noastre», i-au răspuns.

Atunci am început să strig. A venit alt medic, un specialist, căruia i-am zis:

– Spune-i profesorului că vreau să mai faceți o radiografie.

– Dar ne jignești, zise el.

– Vă rog să-mi faceți pe plac, căci sînt om bătrîn.

– În fine, hai să-l ducem jos, să-i facem voia, dar ne cicălește degeaba, zise profesorul. Nu știm noi cum e bine? De atîția ani tot asta facem.

În cele din urmă m-au dus jos. Acolo au constatat că într-adevăr piciorul alunecase din poziția inițială și începuse să se sudeze strîmb.

– Vai, părinte, tare ești păcătos, îmi zise.

– Știu și eu asta, domnule profesor, i-am spus.

– Acum să vezi ce vom face! Trebuie să-l rupem iar, fiindcă s-a sudat!

– Faceți cum știți. i-am răspuns.

Așadar au adus doctorii din nou ca să-mi tragă de picior, iar profesorul l-a rupt la mijloc. Nici injecție împotriva durerii nu mi-au făcut. Așadar m-au apucat, unul de aici, altul de dincolo, iar profesorul la mijloc și, tot trăgînd așa, în cele din urmă au reușit să îl rupă! Eu spuneam neîncetat «Doamne, Iisuse Hristoase». Durerile erau cumplite! Mi-au apucat așadar piciorul, l-au rupt, apoi l-au făcut la loc.

Acum profesorul se tot minuna de întîmplare! «N-am mai văzut și n-am mai întîlnit așa ceva în toată cariera mea. Să-mi spună bolnavul că nu i-am pus bine piciorul în ghips. Și încă după cincisprezece zile după ce l-am pus în ghips».

Apoi am stat cam trei luni cu piciorul în ghips. Și trebuie să vă spun că ghipsul este foarte greu. Așadar, mai apoi, după ce m-am făcut bine, mi-au dat niște cîrje și am coborît la biserică. După cîteva zile i-am spus Harikleei să îmi aducă un baston, iar ea mi-a spus că se va duce să îmi aducă. A doua zi dimineața, cam pe la orele 11, am coborît în biserică și m-am așezat în strană. În fața mea erau o maică și sora mea Harikleea, căreia i-am spus să se ducă să îmi aducă un baston. «Ei, m-oi duce mai tîrziu», zise ea. Așadar nu i-am mai spus nimic.

În scurt timp intră în biserică o doamnă avînd în mînă un baston, pe care îl ținea în sus. Îndată ce a intrat, s-a întors spre noi, spunînd:

– Aici este Sfîntul Gherasim?

– Da, fiica mea, zise maica.

Atunci s-a apropiat să vadă mai bine icoana.

– Da, el este, el este, îi zise maicii și se aplecă să se închine sfântului. Apoi continuă:

– Am fost în pelerinaj la Ierusalim. Acolo vindeau bastoane, așa că am cumpărat și eu unul. Noaptea trecută, îmi apare în vis acest sfânt din icoană. Eu nu știam ce Sfânt este. Așadar îmi spune sfântul în vis: «Vreau să îmi aduci mie bastonul pe care l-ai cumpărat de la Ierusalim». Iată că l-am adus. Unde să îl pun?

la gândiți-vă. Biata de ea nici nu știa de Sfântul Gherasim! Așa că, întrebînd ea pe unul și pe altul, i-au spus: «Du-te în Omonia^{*}. Mai întreabă acolo și îți vor spune unde să îl găsești pe Sfântul Gherasim».

Atunci i-am spus: «Vino aici să îți spun ceva. Sfântul nu are nevoie de baston. Eu sînt slujitorul sfântului și slujesc în această biserică de treizeci de ani. Ieri am cerut să mi se cumpere un baston și sora mea Harikleea urma să se ducă să îmi cumpere unul. Sfântul ți-a spus să aduci bastonul aici, dar eu sînt slujitorul său, iar bastonul l-a comandat pentru mine». Atunci femeia s-a îndreptat spre icoana Sfântului Gherasim. A luat bastonul, a sărutat icoana, apoi a pus bastonul alături și, întorcîndu-se spre icoană, a spus: «Sfinte, ți-am adus bastonul. Acum îl voi da slujitorului tău». Apoi s-a întors, a luat iar bastonul și, venind lîngă mine, mi-a sărutat mîna și apoi mi l-a dat.

Ce lucru frumos! Îți poți explica această întîmplare? Pe mine m-a emoționat foarte tare. Asta e! Acum însă văd că nu mai e cauciucul care se afla la capătul

---

^{*} Piață în centrul Atenei [Nota trad.].

bastonului. Unde o fi dispărut? L-or fi tăiat? Poate l-au luat ca amintire”.

Pe ce treceau anii, Bătrînul Porfirie a organizat o nouă vatră de lucrare duhovnicească și pastorală în mica biserică a Sfîntului Nicolae în Kallisia, din Pendeli. Acolo a slujit părintele cu rîvnă mare din 1955 pînă în 1978.

La începutul anului 1980 a mutat centrul acestei lucrări duhovnicești la Oropos, în regiunea Aghia Sotira, în Milesi. La început chilia sa era o simplă rulotă. Astăzi, după îndelungata și foarte ostenitoarea lucrare a Bătrînului Porfirie și a fiilor săi duhovnicești, sub neînțetata sa îndrumare și supraveghere, în acea regiune s-a ridicat un uriaș complex de clădiri cu o preafrumoasă biserică cu mai multe nivele, în centrul celorlalte clădiri. Tot efortul de ridicare a acestor construcții se desăvîrșește prin prinoasele și jertfele a mii de oameni și, mai ales, prin pronia lui Dumnezeu. Aceste construcții, conform planurilor înaintevăzătorului Părinte Porfirie, au fost ridicate pentru a deveni în următoarele decenii, un important centru de spiritualitate ortodoxă.

În iarna anului 1988 am vorbit cu Părintele Porfirie, care mi-a înfățișat ideile sale privind viitoarele funcții ale acestui centru, prevăzînd faptul că va veni vremea cînd centrul va juca un însemnat rol duhovnicesc în zona Atenei, în cadrul educației și al antropologiei teologice ortodoxe, mai ales în momentele grele pentru ortodoxie și elenism. Vorbeam atunci despre contribuția psihologiei și a psihanalizei moderne și, în general, a «științelor umaniste», la rezolvarea unor probleme ce izvorăsc din evoluția personalității omului modern. Părintele Por-

firie își expunea opiniile cu mare ușurință, încît aveam senzația că stăteam de vorbă cu un specialist în domeniu, ce cunoștea foarte bine toate problemele, în varietatea lor. Acest om care nu dobîndise în școlile din lume nici un fel de cunoștințe științifice, mi s-a părut atunci a fi un erudit și luminat om de știință. Însă Bătrînul Porfirie nu era un simplu om de știință „*din această lume*”. Cunoștințele sale «științifice», de psihopedagogie, de medicină, de fiziologie, de anatomie, de fizică și de astronomie, erau urmarea firească a înțelepciunii „*din cele de sus*” (Ioan 8, 23).

Întotdeauna Părintele Porfirie a fost reținut în privința psihanalizei și a diverselor tendințe și metode psihologice contemporane. De fiecare dată spunea: „Eu nu le știu; voi le știți mai bine”. În ziua aceea, după ce i-am spus punctul meu de vedere, Bătrînul a încheiat, spunînd «profetic»: „De toate aceste probleme psihologice se ocupă părinții neptici în lucrările lor...¹¹. Va veni o vreme cînd aceste subiecte vor fi predate în cadrul învățaturii antropologice a părinților neptici, chiar în acest loc, de către părinți de la Muntele Athos, care vor coborî aici tocmai în acest scop”.

Încet-încet, cuviosul părinte s-a retras în tăcere, plecînd din Oropos spre îndrăgitul său locaș duhovnicesc, spre Muntele Athos. Dorea fierbinte să-și dea ultima suflare în locul unde fusese tuns monah. Ca toți sfinții și el s-a învrednicit de un sfîrșit cuvios. Cu voia lui Dumnezeu și-a știut dinainte ceasul morții. I-a rugat așadar pe fiii săi duhovnicești, pe călugări, să privegheze toată noaptea, să se împărtășească și astfel să se pregătească a-l petrece pe ultimul drum. Totodată a porun-

cit să nu dea de veste despre toate acestea nici unuia dintre fiii săi duhovnicești din Atena. În zorii zilei de 2 decembrie 1991, pe când furtuna bîntuia Marea Egee, sufletul i s-a înălțat la ceruri. Trupul său bolnav și mult încercat a fost îngropat în pămîntul de la Kafsokalivia. Deasupra doar pămînt, frunze uscate de castan și o simplă cruce de lemn pe care stă scris: «Ieromonahul Porfirie a adormit întru Domnul în 19 noiembrie 1991»*.

Privindu-i mormîntul îmi vin în minte versurile unei poezii pe care Bătrînul o îndrăgea foarte mult și pe care o recita astfel încît aveam impresia că în acea clipă trăia toate cele exprimate în poezie.

*Brazii*¹²

*De brazii de pe coastă mi-ar da
o stivă din crengile lor nesfîrșite
mi-aș încropi la o margine, lîngă ei,
o micuță și-nsingurată colibă.*

*De-ar fi vară, mi-ar da
să mă-ntind pe-ale lor frunze uscate
împreună cu ei să cînt cîntarea,
împreună cu ei, murmurul din zori.*

*Și-apoi, nimic altceva. Iar cînd s-ar stinge
Astfel viața-mi de bucurie plină,
Cîteva crengi de mi-ar mai da,
Să-mi fie ultim locaș, de odihnă...*

---

* 2 decembrie 1991, după Calendarul nou.

Astfel, Părintele Porfirie, Bătrînul „milostivirii și al dragostei”, cum i se spunea, a trăit smerit precum un „cerșetor al lui Hristos” și tot smerit a adormit întru Domnul. În cele din urmă, a fost înmormântat printre brazi și castani, încredințându-se nesfârșitei iubiri a lui Hristos, departe de lumea zgomotoasei Atene, pe care însă a îndrăgit-o, a păstorit-o și căreia i-a făcut numai bine.

III

DARURILE BĂTRÎNULUI PORFIRIE

*Din ascultare [se naște] smerenia;
din smerenie, discernămîntul;
din discernămînt, străvederea;
iar din aceasta, înaintevederea.*

(Ioan Sinaitul – «Scara»,
Cuvîntul IV, «Despre ascultare»).

Așa cum vom arăta mai pe larg în continuare, Bătrînul Porfirie era un părinte duhovnicesc care slujea ca învățător experimentat și ca sfătuitor al familiei și, în general, al tinerilor. Aș îndrăzni să spun fără rezerve că, în esență, a fost unul dintre ultimii părinți filocalici, un vlăstar al mișcării de renaștere a Bisericii Ortodoxe. Avea o personalitate desăvârșită, împodobită de variate însușiri morale și duhovnicești, de nenumărate calități și virtuți¹³.

Dar cum a ajuns Bătrînul la o atît de înaltă treaptă duhovnicească? La această întrebare răspundea, zicînd adesea: „Eu n-am știut carte. Stînd în pustie de la 13 ani, am învățat Psaltirea și Evanghelia. I-am ascultat întru totul pe Bătrînii mei și nu îmi păsa de lume. Îl iubeam mult pe Hristos”.

a. Dragoste nețărmurită

Principală harismă a Părintelui Porfirie era nesfîrșita sa dragoste pentru Hristos, dar și pentru oameni. Concepția și învățătura sa erau hristocentrice și theantropocentrice. Principalul țel către care tindea Bătrînul Porfirie, era Dumnezeu. Nimic nu se interpunea între ei și nimic nu întrerupea această relație. Îl slăvea pe

Dumnezeu necontenit. Păstra în el o negrăită și nesfârșită dragoste pentru Hristos. Trăia doar pentru El. Nutrea o dragoste dumnezeiască ce era rodul unor nevoițe îndelungate, al adâncii sale smerenii, al ascultării necontenite – «al ascultării cu bucurie» – după cum sublinia el însuși.

Bătrînul Porfirie Îl descoperise și Îl întâlnise pe Hristos, trăind astfel doar pentru El, Care era singurul său prieten. Așa cum spunea el însuși, «cînd Îl găsim pe Hristos, chiar de ne-am afla într-o peșteră, rămînem acolo și ne temem a o părăsi, ca să nu Îl pierdem pe Hristos». Pe de altă parte și Domnul, Care este izvorul vieții și al bucuriei, «Se sălășluisse în sufletul» Bătrînului, îl ajutase cu Lumina cea adevărată să-L poată recunoaște și să-L poată simți în el, să-I trăiască prezența în suflet, să-L socotească Prietenul său, Unicul său Prieten.

Cuviosul Părinte avea darul unei iubiri unice în lume, pe care l-au avut toți mării Părinți ai tradiției isihaste și filocalice ortodoxe. Acești Părinți se deosebeau prin dragostea lor nesfârșită pentru Dumnezeu și pentru semenii lor, o dragoste nețarmurită și necondiționată, ce era mereu însoțită de o deplină smerenie. Dragostea părintelui duhovnicesc se manifestă de obicei ca răbdare, ca bunăvoință, ca bunătate și ca severitate binefăcătoare. Aceasta este dragostea lui Dumnezeu. „*Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are*” (Ioan 15, 13).

Într-unul dintre cuvintele de învățătură ale Părintelui Porfirie se distinge limpede această dragoste dumnezeiască, profunda sa dispoziție iubitoare față de persoana lui Iisus Hristos, dar și față de semenii săi. În acel cuvînt de învățătură ce s-a păstrat înregistrat pe casetă,

printre altele părintele spune: „Astfel trebuie să-L vedem pe Hristos. Ca pe un prieten și un frate al nostru, fiindcă El este tot ce e mai bun și mai frumos. El este totul. Ne este prieten și o proclamă: «Voi sînteți prietenii Mei. Nu înțelegeți? Sîntem frați. Eu nu țin iadul în mîna și nu vă înspăimînt, ci vă iubesc. Și voiesc să vă bucurați de viață împreună cu Mine». Acesta este Hristos. Nu este nici mîhnire, nici tristețe, nici introvertire. Hristos este viața... este totul. El este bucuria, este Lumina cea adevărată care îl face pe om să se bucure, să zboare, să priceapă toate lucrurile, să îi înțeleagă pe toți oamenii, să sufere pentru toți, să vrea să fie toți cu el și alături de el.

Iubiți-L pe Hristos și să nu vreți nimic în locul iubirii Sale”¹⁴.

b. Desăvîrșită smerenie, ascultare și asceză neconținută

Smerenia desăvîrșită era principala virtute a Bătrînului Porfirie. Asceza neconținută, smerenia și ascultarea i-au deschis drumul spre negreșita cunoaștere de sine, spre aprecierea și spre perceperea corectă a propriei sale persoane. Cuviosul Bătrîn utiliza criteriile foarte severe atunci cînd își aprecia propria evoluție duhovnicească. Reușea astfel, așa cum reușesc îndeobște toți sfinții, să-și îndepărteze «eul» de orice cugetare mîndră, întrebuintînd metoda pedagogică a defăimării de sine, urmărind totodată îndepărtarea slavei deșarte. Deși era dumnezeiește înțelept, cuviosul Părinte Porfirie obișnuia să

spună: „Voi știți multe, că doar aveți diplome, pe cînd eu nu sînt știutor de carte”. Redăm în continuare un pasaj grăitor din «testamentul său duhovnicesc», cuprins într-o scrisoare adresată fiilor săi duhovnicești: „De mic copil am făcut multe păcate care pînă astăzi s-au înmulțit foarte mult. Lumea însă m-a socotit bun, iar acum toți spun că sînt sfînt. Eu însă, simt că sînt cel mai păcătos om din lume. Acum că mă îndrept spre cer, cred că Dumnezeu mă va întreba: «Ce cauți tu aici?». Iar eu îi voi spune: «Nu sînt vrednic, Doamne, de acest loc, ci, ceea ce iubirea Ta va voi, să mi se facă mie»”.

Așadar, virtutea smereniei constituie temelia moralei pedagogice a părintelui duhovnicesc. Este vorba de un dar ce împodobește personalitatea tuturor învățătorilor Bisericii noastre, a celor mari, dar și a celor mai simpli. Un exemplu de smerenie este marele învățător al discernămîntului, Sfîntul Nectarie din Pentapolis.

Aceluiași spațiu al marilor învățători ai Bisericii îi aparține și Bătrînul Porfirie, care a fost un adevărat pedagog, înzestrat cu smerită cugetare și cu discernămînt.

c. Priveghere și rugăciune neîncetată

În afara darului iubirii și al smereniei mai trebuie să pomenim și alte daruri, deopotrivă de însemnate, ce îl împodobeau pe Părintele Porfirie. Virtutea îngăduinței și, mai ales, darul privegherii și al rugăciunii neîncetate, erau elementele definatorii ale personalității sale, dar și mijloacele cele mai importante pe care le folosea în lucrarea sa pastorală.

Întotdeauna se ruga pentru toți, pentru personalitățile cunoscute din lumea duhovnicească, dar și din lumea politică, pentru oamenii simpli și neînsemnați, pentru greci și străini, și chiar și pentru cei de altă credință. Astfel, trecea în altă lume. Cu puterea iubirii și îndeosebi prin lucrarea dumnezeiescului Har, călătorea în toată lumea, în univers, în spațiu, pe oceane, în pustie, în țări răsculate, pe corăbii în primejdie de a fi distruse de furia furtunilor. Trăia moartea, focul, războaiele, răscoalele, sălbăticia oamenilor, compătimindu-i, suferind împreună cu ei. Așa cum povestea chiar el, toate acestea i se perindau înaintea ochilor ca pe un ecran cinematografic. Vedeă totul și trăia totul foarte intens și, din această cauză, adesea i se șubrezea sănătatea.

Împins așadar de o arzătoare dragoste pentru Hristos și pentru semenii săi, „*rugându-se neîncetat*” (I Tesaloniceni 5, 17), era luminat de Harul dumnezeiesc și „călătorea” pînă la capătul lumii, prin univers. Astfel sfîntul Bătrîn se afla întotdeauna împreună cu Hristos. Așa cum obișnuia să spună: „*Cu Hristos (fiind) peste tot, nicăieri nu mă tem de nimic*”. Prin urmare, prezența lui Hristos era aceea care îl ajuta să trăiască stări supralumești, să treacă adesea dincolo de lumea sensibilă, să depășească limitele simplei cunoașteri empirice. Și aceasta se întîmplă tocmai fiindcă Domnul lucrează prin prezența Sa în așa fel, încît nu mai sînt valabile legile firii, anulîndu-se limita dintre zidit și nezidit. Așadar, prin Harul dumnezeiesc și prin credință (Matei 17, 20), și sfinții se pot duce în lumea „suprafirescului” și a „supraparaționalului”, unde timpul și distanțele se anulează. Acest lucru minunat i se întîmpla și Părintelui Porfirie,

care trăia mereu lângă Hristos, despre Care Sfântul Meletie Mărturisitorul spune următoarele:

*Iisus umple zidirea,
precum sufletul [umple] trupul,
și hrănește și mîngîie,
precum sufletul, trupul.*

Din cele de mai sus reiese limpede că Hristos, Cel ce este viață nouă, Care este Lumina cea adevărată, îl ajuta pe cuviosul părinte „să se bucure, să zboare, să vadă toate lucrurile, să îi înțeleagă pe toți oamenii, să sufere pentru toți, să vrea să fie toți cu el, să fie toți lângă Hristos”. „Hristos este cu totul altceva”, spunea Bătrînul. „Cînd vine Hristos la noi și ni se sălășluiește în suflet, acesta se schimbă. Viețuiește liber peste tot, în stele, dar și în lumea duhovnicească și în tot universul. Poate vorbi la telefon cu cineva din Africa de Sud sau din Oceanul Indian, spunîndu-i cîte se întîmplă în casa aceluia, ce îi fac rudele și familia, deși se află aici”¹⁵. Acest lucru minunat i se întîmpla și Părintelui Porfirie; deși era cu trupul aici, în același timp se afla duhovnicește la sute și mii de kilometri depărtare, unde vedea persoane și situații pe care mai apoi le descria. Ne-am putea întreba cum e cu putință să se întîmple un asemenea lucru și anume să se afle simultan în două locuri aflate la mare depărtare. Răspunsul îl dă cuviosul părinte: „Atunci cînd vine Hristos și se sălășluiește în noi, ne aflăm pretutindeni, împreună cu Hristos”.

Sfântul Bătrîn a trăit astfel de stări supralumești și în fiecare zi avea noi experiențe de acest fel. Astfel, prin cele de mai sus încerca să ne îndrume și pe noi, fiii săi duhovnicești, pentru a putea fi și noi părtași – desigur pe

cît ne îngăduia nivelul nostru duhovnicesc -- ai acestor minunate stări, care sînt o chemare și o lumină în lupta noastră duhovnicească, dar și un sprijin sufletesc, împotriva ispitelor, pricinuite de puțină credință.

Povestirea unor întîmplări în care este vădită lucrarea acestui dar al părintelui, de a fi în mai multe locuri, ne va ajuta să înțelegem mai bine aceste minunate împrejurări, dar și să ne formăm o imagine cît mai deplină a personalității sale.

În primăvara anului 1995 Eleni Konstandoulaki, din Hania (insula Creta), absolventă a Facultății de Teologie a Universității din Belgrad, mi-a povestit următoarea întîmplare pe care mi-a confirmat-o și a completat-o în anul următor Dragana Simić din Serbia, studentă la Facultatea de Filosofie a Universității din Atena. Aproape de Novi Sad se află vestita mănăstire de maici de la Jazak (episcopia Srem). În iarna anului 1983 această sfîntă mănăstire a trecut printr-o mare primejdie. Regimul ateu, la putere în acea vreme, a încercat să desființeze mănăstirea, aruncînd otravă în rețeaua de alimentare cu apă a mănăstirii. Atunci Părintele Porfirie i-a dat telefon imediat maicii starețe a acelei mănăstiri. I-a spus toate amănunțele despre planul ucigaș ce începuse a fi aplicat și a sfătuit-o să caute în altă regiune apă pentru nevoile mănăstirii. Ba chiar i-a spus unde se afla un izvor, într-o pădure din apropiere. De atunci mănăstirea ia apă doar din acel loc.

Trebuie spus că Părintele Porfirie nu a fost niciodată în Serbia. Totuși, în acele momente, cu dumnezeiescul Har, s-a aflat chiar în acel loc. Deși se afla la Oropos, de unde telefona, a călătorit cu duhul sute de

kilometri, pînă în regiunea Srem, chiar în inima Serbiei. Acolo a văzut totul atît de limpede. încît cunoștea și descria amănunțit regiunea respectivă. Și aceasta tocmai fiindcă Bătrînul Porfirie, ca părinte duhovnicesc, iubea mult și respecta mănăstirile și, în special, pe cele de maici. Se ruga necontenit, zi și noapte, pentru obștile monahale și pătimea împreună cu ele, cînd se aflau în primejdie sau cînd erau la necaz.

După această minunată întîmplare, cuviosul părinte a continuat să vorbească la telefon cu Mănăstirea Jazak. Maicile și stareța îl îndrăgeau și aveau pentru sfinția sa o evlavie nețărmurită. În ce îl privea, deja le cunoștea foarte bine pe maici, le știa sufletul și vorbea cu stareța despre fiecare în parte. Fusese foarte impresionat de personalitatea unei maici care era arheolog și care avea o memorie foarte bună. Bătrînul care, așa cum vom vedea mai departe, avea darul străvederii, îi indicase acelei maici un loc lîngă podul cel mare aflat la intrarea în Belgrad unde, în adîncul pămîntului, se aflau obiecte de mare valoare, ce datau din epoca preistorică.

Scrisoarea următoare cuprinde o altă descriere amănunțită a acestui minunat mod de comunicare al Părintelui Porfirie cu fiii săi duhovnicești și cu oamenii pe care îi iubea, îi ajuta și îi apăra cu rugăciunile sale. Este o scrisoare datată 18.02.1993, pe care ne-a trimis-o maica Theodosia, stareța Sfîntei Mănăstiri a Sfînților Theodori din Kalavryta*. Stareța Theodosia povestește:

---

* Kalavryta – capitala provinciei cu același nume din județul Ahaia [Nota trad.].

„În primăvara anului 1985, aflîndu-mă în Mănăstirea Sfinților Theodori din Kalavryta, într-o noapte, cam pe la ora două și jumătate, am auzit pe cineva săpînd puțin mai departe de geamul chiliei mele, în curtea mănăstirii. Ca să văd mai bine ce se întîmplă, am stins lumina în chilie, m-am uitat pe fereastră în curte, unde am văzut o lanternă ce se stîngea și se aprindea întruna. Atunci m-am rugat Sfinților noștri făcători de minuni să ne apere. Am verificat ferestrele și porțile șubrede ce dădeau în curtea mănăstirii năruite, ca nu cumva să intre cineva înăuntru și, după ce m-am încredințat că domnea liniștea, m-am întors în chilie.

Dimineața aveam Sfînta Liturghie. Chiar cînd mă pregăteam să mă duc la biserică, pe la ora șase dimineața, sună telefonul. M-am gîndit că era vreun suflet necăjit care avea vreo problemă – lucru care de altminteri se întîmpla destul de des – și am ridicat receptorul. Spre marea mea uimire am auzit aceste cuvinte:

– Ascultă, fiica mea, sînt Părintele Porfirie. Să nu ieși afară dacă auzi pe cineva săpînd, căci ai putea fi atacată. Bagă de seamă că niște oameni îndrăciți dau tîrcoale mănăstirii.

– De ce sapă? Au găsit ceva, părinte? am întreat eu.

– Nu, copila mea, fiindcă le-au luat alții mai înainte, zise părintele.

– Părinte, ați fost vreodată aici la noi, la mănăstire? l-am mai întreat.

– Nu, fiica mea, dar acum sînt acolo. Întreabă-mă ce vrei.

Așadar, folosindu-mă de această ocazie, l-am întrebat despre o peșteră de mare însemnătate istorică, aflată lângă mănăstirea noastră.

Chiar lângă mănăstire se află o peșteră, unde viețuiseră primii călugări, înainte de a se ridica mănăstirea, în secolul al XI-lea. Istoria menționează chiar minuni ce s-au săvârșit în acest loc. Așadar, i-am rugat pe ciobanii din satul învecinat să nu-și mai adăpostească animalele acolo, așa cum obișnuiau să facă înainte să mergem noi în acel loc, în vremea când mănăstirea era pustie. Chiar le-am propus să le dăm materiale ca să-și ridice un șopron puțin mai încolo, unde să-și adăpostească animalele. Țăranii însă nu au vrut, spunând că animalele lor s-au obișnuit acolo și de aceea nu voiau să schimbe locul.

Așadar, fiindcă exista această peșteră l-am întrebat pe Părintele Porfirie:

– Părinte, ne sfătuiți să facem din peșteră o bisericuță?

– De care peșteră zici, că aveți două? De cea în care au viețuit primii călugări? m-a întrebat părintele.

– Da, părinte.

– E bine să o faci bisericuță, fiica mea, căci peștera este sfințită. Dar te-or lăsa sătenii? Nu se vor împotrivi?

Am rămas încremenită de uimire cu telefonul în mână, auzind ce-mi spunea.

Trebuie să mai spun că, într-adevăr, există două peșteri, dar noi nu o văzusem pe cea de-a doua, deși ne instalasem în mănăstire de mai bine de un an. Ciobanii din regiune au fost aceia care ne-au spus că mai există încă o peșteră.

În timp ce eu rămăsesem încremenită de uimire, îl aud pe Părintele Porfirie zicându-mi:

- Pești, maică stareță, pești!
- Ce pești, părinte? îl întreb eu.
- Fiica mea, nu cumva apa de izvor e bună pentru pești? Dă așadar oamenilor să mănince pește. Vor veni vremuri grele!

Și, într-adevăr, când ne instalasem la mănăstire, dusesem apă pentru analize la laboratorul de chimie din Patra. Această apă curge din belșug din cele două izvoare din curtea mănăstirii și voiam să aflu dacă e bună de băut și îndeajuns pentru nevoile mănăstirii și ale vizitatorilor ce ar fi venit aici să se închine. Într-adevăr, apa s-a dovedit curată și potrivită și pentru pescărie. Totuși, n-am putut să facem păstrăvăria dorită înainte de a le adăposti pe maici, din pricina cheltuielilor mari de renovare a mănăstirii surpate și arse, care timp de unsprezece ani fusese transformată în stînă de oi, cheltuieli pe care a trebuit să le facem când, în anul 1984, Episcopul locului, ne-a chemat să deschidem mănăstirea. De altminteri nu aveam nici cel mai mic ajutor material și nici un sprijin moral. Însă Sfinții făcători de minuni și rugăciunile Sfântului Părinte Porfirie, ne-au ajutat să facem în cele din urmă două bazine pentru păstrăvi și somon. Astfel au fost hrăniți și mulți dintre suferinzii găzduiți la mănăstire.

Simțeam intens prezența Părintelui Porfirie, fiindcă de câte ori aveam o nedumerire, vorbeam cu sfinția sa, care ne dădea cea mai bună soluție. Odată, când am vorbit cu sfinția sa la telefon, mi-a spus:

– Fiica mea, ai de dat o mare luptă, dar nu te teme. În fiecare seară mă rog împreună cu tine.

Trebuie să mai spun că nu mă întâlнисem niciodată cu Părintele Porfirie și nici nu-l văzusem vreodată, ci doar auzisem de la alții că avea darul străvederii. Niciodată nu mai vorbisem cu sfinția sa la telefon pînă atunci, așa că m-am mirat cum de ne știa atît de bine pe noi și problemele noastre. De unde găsisе numărul nostru de telefon?

De aceea am sunat-o pe stareța altei mănăstiri, care îl cunoștea pe Părintele Porfirie și am întrebat-o:

– Nu cumva, maică stareță, i-ați dat Părintelui Porfirie numărul nostru de telefon?

– E oare nevoie să i-l dau? Doar mintea Părintelui Porfirie este ca un televizor, mi-a spus maica stareță.

Odată mă aflam împreună cu cîteva maici în vizită la o altă mănăstire. Fiindcă avea să-mi spună ceva important și urgent, Părintele a sunat acolo, a cerut să-mi vorbească și mi-a spus:

– Să-i lași să vină la tribunal pe cei cinci oameni care vor să depună mărturie în legătură cu hotarele mănăstirii voastre. Adevărul trebuie spus, iar tu trebuie să aperi cele ce aparțin mănăstirii, fiindcă vin vremuri grele, iar lumea va trebui să capete ajutor de la mănăstiri.

Într-adevăr erau cinci oameni bătrîni care, recunoscători mănăstirii, îmi cereau stăruitor să îi chem să spună adevărul în privința unei nedreptăți ce se făcuse mănăstirii. Așa am și făcut, iar mănăstirii i s-a făcut dreptate.

La puțin timp după aceea, internată fiind într-un spital din Atena unde medicii hotărîseră să mă opereze,

am cerut să ies puțin și m-am dus la Părintele Porfirie, pe care atunci l-am cunoscut prima oară personal. Stătea cu ochii închiși, fiindcă era foarte bolnav. Când am intrat toți vizitatorii în camera lui, mi-a făcut semn cu mîna, deși avea ochii închiși. Nu putea nici să vorbească. Am îngenuncheat lângă patul său, iar sfinția sa mi-a făcut de trei ori semnul crucii deasupra capului, apăsîndu-mă cu putere. Apoi mi-a dat două cruciulițe de la Muntele Athos. După ce m-a binecuvîntat, am plecat, dar părintele nici atunci nu și-a deschis ochii. Când m-am întors la spital, s-a constatat că nu mai trebuia să mă operez.

Cîteva zile mai tîrziu mi-a spus la telefon:

– Înainte să mor, aș vrea să vin la mănăstirea ta, dar nu știu dacă poate trece o mașină mică.

– Știți pe unde trebuie să veniți, părinte? l-am întreat.

– Mă întrebi dacă știu, sărmana de tine. Ci fiindcă drumul e plin de gropi, iar mașina mică, de aceea te întreb dacă poate trece mașina, îmi răspunse părintele.

Cred că și la Mănăstirea Maicii Domnului din Varnakova (Dorida), unde ne aflăm acum, tot părintele ne-a îndrumat, la rugămințile mele, fiindcă nimeni nu auzise pe atunci de această mănăstire. Părintele Porfirie însă o cunoștea bine și chiar o vizitase.

Nutrim așadar mare recunoștință pentru Părintele Porfirie. Fie așadar ca rugăciunile și apărarea sa să ne însoțească mereu pe noi toți, așa cum ne-a promis cu două zile înainte de a se strămuta la ceruri, din Kafsokaliivia. Să ne învrednicească Harul și Mila Preabunului nostru Dumnezeu ca, atunci cînd va veni și pentru noi

sfîrșitul acestei vieți pămîntești, să ne întîlnim, fie și de departe, în Patria noastră cerească”.

Monahia Theodosia
(*Andrikopoulou*).

Altă întîmplare, la fel de minunată, povestită cu simplitate de Cuviosul Părinte Porfirie, s-a petrecut în anul 1985. Părintele Porfirie avea un fiu duhovnicesc care era preot în America. Este vorba despre părintele Spiridon. Așadar, i-a telefonat fiului său duhovnicesc și i-a spus: „Mîine la ora trei dimineța, ora Americii, te voi vizita. Dar să nu dormi. Să mă aștepți”. La un moment dat, noaptea următoare, părintelui Spiridon i s-a făcut frig și s-a trezit. Atunci a sunat telefonul. Era Părintele Porfirie din Oropos, care i-a spus: „De ce dormi, părinte Spiridon? Nu ți-am spus că te voi vizita? și ca să mă crezi, privește, ți-am lăsat ușa deschisă”. Privind spre ușă, părintele Spiridon a văzut că într-adevăr era larg deschisă și de aceea i se făcuse atît de frig!

Întotdeauna Părintele Porfirie folosea cea mai eficientă metodă pedagogică pentru a-i educa și pentru a-i sprijini sufletește pe fiii săi duhovnicești. Așa cum am spus, își înconjură fiii duhovnicești, în toate clipele vieții lor, cu iubirea și cu rugăciunile sale neîncetate. Iar cînd voia să obțină un rezultat mai însemnat sau să schimbe într-o mai mare măsură sufletul unei persoane despre care știa că este stăpînită de neliniște, nestatornicie sau slăbiciune, își lăsa unul din daruri să lucreze în

chip vădit. Este grăitoare întâmplarea pe care ne-a povestit-o prietena noastră, domnișoara Popi M.:

„În anul 1983 m-am dus în Coreea în scop misionar. Am stat acolo trei luni și am lucrat ca misionară împreună cu grupuri de studenți. Acolo l-am ajutat astfel în lucrarea sa duhovnicească pe de Dumnezeu îndrăgitul Episcop de Zila, părintele Sotirios Trambas. Am lucrat în special într-o tabără de studenți, la distanță de două ore de Seul.

Această tabără se află într-o regiune fertilă, în mijlocul unei văi, unde totul este verde. În stînga și în dreapta curge apă din belșug, niște râulețe care irigă toată regiunea. În partea din dreapta însă este și mai multă apă. Cînd m-am întors în Grecia, l-am vizitat de îndată pe părintele meu duhovnicesc, pe Bătrînul Porfirie. Ca întotdeauna m-a întîmpinat cu multă dragoste. M-a binecuvîntat și, ținîndu-mi mîna cu afecțiune, m-a întrebat:

– Ai fost acolo unde părintele Sotirios va ridica mănăstirea?

Într-adevăr, în zona unde se afla tabăra, în anul 1987, părintele Sotirios a ridicat o mănăstire!

Apoi Părintele Porfirie a continuat:

– Ai băut apă din râulețul care curge în stînga? Ce frumos e! Desigur, râulețul din partea dreaptă are mai multă apă, dar nu e la fel de frumos ca celălalt.

Uimită de ceea ce îmi spunea, i-am răspuns:

– Părinte, îmi descrieți totul atît de amănunțit și cu atîta precizie, de parcă vă aflați chiar acum acolo și le vedeți toate înaintea ochilor!

– Tare mai ești nepricepută! Dar nu știi că, deși ai plecat, eu am fost tot timpul cu tine și am văzut tot ce ai făcut acolo? spuse drăgăstos părintele.

După cîțiva ani, în 1985-1986 am plecat din nou în misiune în Coreea. Bunicuțul mi-a dat binecuvîntarea să-l am acolo drept părinte duhovnicesc pe de Dumnezeu îndrăgitul Episcop Sotirios. Cînd m-am întors, m-am dus din nou la Părintele Porfirie, pentru a mă spovedi de toate cele trăite în Coreea. Ca întotdeauna Bunicuțul m-a primit cu afecțiune și mi-a spus: „Bine ai venit! Ia spune-mi...”, începînd să-mi descrie și să-mi lămurească toate nelămuririle din perioada pe care o petrecusem în străinătate. Înainte să apuc să deschid gura, îmi spusese totul cu atîtea amănunte, încît mă uluise!

– Părinte, v-am scris doar de două ori! De unde știți toate aceste amănunte? l-am întrebat.

– Dar, binecuvîntato, eu te-am văzut tot timpul cît te-ai aflat acolo departe. Am știut ce gîndeai, ce făceai, ce plănuiai să faci..., mi-a răspuns Bunicuțul, surîzînd.

Uneori evenimentele sau chiar cuvintele cuviosului părinte dezvăluiau dimensiunea personalității sale harismatice. De exemplu, în 20 iunie 1987, Părintele Porfirie însoțit de un grup de prieteni a făcut o excursie în Evvia, îndrăgitul loc de unde se trăgea. În ziua aceea Bătrînul se bucura „*cu bucurie negrăită și preamărită*” (I Petru 1, 8).

Abia se împărtășise. Își ridică mîinile spre cer și spuse:

– Astăzi sînt foarte mulțumit. În această clipă mă aflu în univers, dîncolo de stele. Mă aflu lîngă Dumnezeu, lîngă Dumnezeire, lîngă Sfînta Treime.

Aceste cuvinte ce izvorau dintr-o profundă bucurie sufletească, erau spuse cu multă socotință și se adresau unor oameni care îi erau foarte apropiați. Însă Părintele Porfirie nu spunea mereu asemenea lucruri. Uneori chiar le spunea fiilor săi duhovnicești: „Nu pot să vă explic aceste lucruri. Le înțelegeți?”. Alteori însă spunea: „Spun doar ce îmi este îngăduit și nimic altceva”. Tot părintele spunea: „Dar există și nebunie... Ei, da, când înnebunește omul, atunci vorbește”¹⁶. Cuviosul părinte, care trăia continuu în spațiul minunilor, se avînta adesea, lăsîndu-se stăpînit de «nebunia întru Hristos». Atunci vorbea și spunea cuvinte neobișnuite, ca acelea pe care le-am notat mai sus.

d. Discernămînt, străvedere și înaintevedere

Părintele Porfirie avea darul dragostei, al ascultării, al smereniei, al privegherii și al rugăciunii necontenite. Toate aceste virtuți și toate însușirile personalității sale deschideau calea spre cel mai înalt dintre darurile Sfîntului Duh, spre discernămînt. Astfel Cuviosul Părinte Porfirie a dobîndit și și-a dezvoltat pe parcursul evoluției sale duhovnicești, darul discernămîntului. A dobîndit astfel cele trei daruri: discernămîntul, străvederea și înaintevederea. I s-a întîmplat și sfinției sale ce li s-a întîmplat celor mai smeriți și mai nevoitori Părinți duhovnicești ai Bisericii, care dobîndiseră curăția inimii. I s-au deschis orizonturile spre discernămînt, care e încununarea tuturor virtuților, așa cum ne arată învățăturile

Sfinților Părinți. Legat de acest subiect, Avva Moise spunea: „adevăratul discernământ nu îl dobîndesc decît cei cu adevărat smeriți”¹⁷. Discernământul, una dintre virtuțile fundamentale ale vieții duhovnicești, este un dar ce se dobîndește doar prin multă rugăciune și prin nevoiță¹⁸.

Sfîntul Ioan Sinaitul, care s-a ocupat îndeosebi de persoanele dăruite cu discernământ, în lucrarea sa intitulată „Scara”, vorbește despre virtutea discernământului ca artă și ca virtute supremă¹⁹. Așadar, Sfîntul Ioan Scărarul scrie următoarele: „La începători, discernământul este adevărata cunoaștere a lor înșile. Pentru medii, [discernământul] este o simțire a minții, care deosebește fără greș, binele adevărat de binele firii și de rău, [care este] contrariul său. Iar pentru cei desăvîrșiți [discernământul] este cunoașterea pe care au dobîndit-o din lumina cea dumnezeiască, care poate lumina pe deplin cu strălucirea sa și întunericul din ceilalți”. În general, discernământul este „cunoașterea fără greș și înțelegerea voinței dumnezeiești în tot ceasul, în tot locul și în tot lucrul, [cunoaștere] pe care de obicei o au doar cei curați cu inima, cu trupul și cu gura”²⁰. Discernământul înseamnă conștiință nepătată și curăție a simțurilor”²¹.

Într-un alt cuvînt al său, Sfîntul Ioan analizează diferitele stadii ale drumului urmat de evoluția darului duhovnicesc al discernământului. Acesta se ivește din lumea duhului care este caracterizat de două virtuți de bază. Este vorba de ascultare și de smerenie. Apoi, urmînd evoluția duhovnicească a persoanei dăruite cu discernământ, ajunge la cele mai înalte virtuți duhovnicești

ale omului, și anume la străvedere și la înaintevedere: „din ascultare se naște smerenia, din smerenie, discernămîntul; din discernămînt străvederea; iar din aceasta [din urmă], înaintevederea”²².

Așadar, Bătrînul Porfirie, părintele duhovnicesc dăruit cu darul discernămîntului, ca toți marii părinți duhovnicești, avea două daruri deosebite, darul străvederii și pe cel al înaintevederii. Datorită înduhovnicirii sale și datorită ascetismului sfîntului Bătrîn, Dumnezeu îi îngăduise să dobîndească virtuți dumnezeiești. Astfel, i-a îngăduit să trăiască stări ca cele descrise mai sus, în timpul cărora se anulau legile firii, piereau limitele spațio-temporale și se ștergea granița dintre zidit și nezidit. În acest fel își împuțina slăbiciunile datorate simțurilor și percepțiilor, în timp ce duhul său lucra cu precădere intuitiv, lucru care îi îngăduia să perceapă veșnicia lui Dumnezeu.

Părintele Paisie Aghioritul, înzestrat și el cu aceste daruri, ori de cîte ori vorbea despre Bătrînul Porfirie și despre darurile sale, spunea acestea: „*Eu am televizor alb-negru, pe cînd Părintele Porfirie are televizor color*”.

Cuviosul Părinte era din fire un spirit mereu în mișcare, dornic de cunoaștere. De aceea căuta mereu, să-și lărgească orizontul cunoștințelor și al experiențelor. Vorbea cu specialiști în diverse domenii, citea cărți, cerceta mereu și încerca să se apropie de tainele lumii animalelor, a plantelor, a stelelor, de tainele funcționării organismului omenesc. Însă dincolo de această tendință de a învăța mereu, principalele forțe care îi călăuzeau sufletul, erau darurile Sfîntului Duh, harismele sale și,

mai ales, „înțelepciunea lui Dumnezeu, cea a-toute-făcătoare”. Cu ajutorul acestora, așa cum spunea el însuși, căuta mereu să cunoască și să trăiască experiențe noi, puternice și unice. Așa cum era și firesc, înțelepciunea lui Dumnezeu îl înconjură pe Bătrînul Porfirie cu bunătate și îi dădea „cunoștința cea adevărată despre cele ce sînt, ca să știu întocmirea lumii și lucrarea stihilor, începutul și sfîrșitul și mijlocul vremurilor și prefacerile văzduhului; cursurile anilor și rînduiala stelelor; firea dobitoacelor și apucăturile fiarelor, puterea duhurilor și gîndurile oamenilor, felurile neamuri ale plantelor și însușirile rădăcinilor. Toate cele ascunse și cele arătate le-am cunoscut” (Înțelepciunea lui Solomon 7, 17-21).

Sfîntul Bătrîn cu darul străvederii și al înaintevederii – așa cum reiese dintr-o discuție pe care am avut-o cu Bătrînul Paisie Aghioritul – ajutase foarte mult mii de oameni, pe unii dintre ei îndepărtîndu-i de opțiuni și de acțiuni care i-ar fi putut distruge. Datorită acestui har putea să distingă limpede anumite situații legate de persoane ce îl vizitaseră sau aflate departe de el, chiar și pe alte continente. Totodată avea capacitatea de a vedea care este starea sănătății trupești și sufletești a altora. Putea diagnostica probleme psihologice și boli psihice. De asemenea știa să analizeze programul genetic și principiile ereditare ale oamenilor. Putea chiar să cerceteze gîndurile oamenilor, toată evoluția lor personală și universul psihic subconștient. Cu ajutorul acestui dar multiplu, avînd informații provenite „din cele de sus”, Bătrînul intervenea în diferite moduri: le vorbea oamenilor sau tăcea, îi sfătua, îi îndepărta, le dezvăluia, iar uneori,

pur și simplu, îi cutremura! Aceasta este una dintre acțiunile de temelie ale părinților duhovnicești, așa cum învățăm din Tradiția Bisericii, acțiune prin care aceștia devin purtători ai Harului dumnezeiesc, care orînduiește cele spre mîntuirea oamenilor. Așadar, cînd părinții duhovnicești sînt înștiințați de faptul că fiul lor duhovnicesc este pregătit și că are o dispoziție favorabilă, îi vorbesc, făcîndu-l să se cutremure, sau tac, punîndu-l pe gînduri.

Întîmplarea următoare este povestită de domnișoara P.M., una dintre fiicele duhovnicești ale Părintelui Porfirie:

„Într-o seară, în iarna lui 1978, îl așteptam pe Părintele Porfirie să vină la noi acasă, în cartierul Thisio. Cînd a ajuns și a sunat la ușă, m-am dus să îi deschid. Bunicuțul era foarte vesel, ca întotdeauna. M-a binecuvîntat și a intrat în casă. Am remarcat că taximetrul care îl adusesese nu pleca, ci zăbovea, așa că am socotit că voia să îmi vorbească.

Cînd m-am apropiat de el, mi-a spus: „Spuneți-mi, doamnă, cine este acest Bătrîn? Știți ce mi s-a întîmplat mai adineaori? Mi s-a părut că se deschide cerul și un foc mi-a pătruns în suflet! Eu nu sînt prea dus la biserică și nu prea am treabă cu preoții. Pur și simplu l-am luat în mașină. Pe drum Bătrînul a început să îmi spună despre satul meu, despre familia mea și despre problemele mele personale... Eu, să înnebunesc și mai multe nu! Așa cum v-am spus, deodată parcă s-a deschis cerul și un foc mi-a pătruns în suflet! Spuneți-mi cum l-aș mai putea întîlni pe acest preot? Aș vrea să merg la el...”.

Bătrînul Porfirie avea și darul de a putea depăși limitele percepției umane, care este mărginită, și de a se deplasa în spațiul atemporalului, în dimensiunea veșniciei, trăind stări și evenimente ce se petrecuseră în trecut, chiar și cu secole în urmă, sau întâmplări ce urmau să se petreacă în viitorul imediat sau îndepărtat.

Vom povesti unele întâmplări legate nemijlocit de darurile cuviosului părinte, despre care am vorbit mai sus, pentru a înțelege mai bine cum funcționau aceste daruri.

În anul 1964, la începutul verii, „Colțul creștinesc” (Str. Kaningos nr.12) a organizat o excursie în sfânta insulă Patmos. Un cuplu mai în vîrstă, Gheorghios și Keti Papathanasiou, care aveau strînse legături de prietenie duhovnicească cu Părintele Porfirie, l-au rugat să îi însoțească în această excursie. Părintele, căruia îi plăceau excursiile și care nu vizitase această sfîntă insulă, a acceptat invitația, așa că au plecat împreună. Cînd au ajuns pe insulă, părintele i-a luat deoparte pe cei doi fii duhovnicești ai săi, s-au îndepărtat de restul grupului și s-au dus singuri să se închine în sfînta peșteră a Apocalipsei.

Peste tot domnea liniștea și pacea. Bătrînul le-a spus celor doi să nu vorbească nimănui despre ce vor vedea și vor auzi. Apoi s-a îndreptat spre altar, tîmîind. În spatele său, îngenuncheați, fiii săi duhovnicești îl urmăreau tăcuți. Apoi părintele a îngenuncheat în mijlocul peșterii. Părea că se ruga. A trecut astfel un sfert de oră în tăcere. Deodată a scos un strigăt. Chipul îi strălucea, iar trăsăturile parcă i se schimbaseră...

Bătrînul le-a povestit mai apoi că, ajutat de dumnezeiescul Har, a trăit momentul „scrierii” cărții „Apocalipsei” (93-96 după Hristos). Din partea de sus a stîncii, printr-o crăpătură, venea glasul lui Dumnezeu, care se îndrepta spre Sfîntul Ioan, care se sprijinea pe un fel de canapea. Ioan îi dicta ucenicului său, Prohor, care „nota” «Apocalipsa». Apoi Bătrînul le-a spus că „a văzut” scene pline de dramatism și că „a trăit” măreția Bisericii și triumful „*Mielului înjunghiat*”.

A doua zi a fost tăcut și gînditor. Pe chip i se citea o emoție dumnezeiască, iar la răstimpuri ochii i se umpleau de lacrimi.

Chiar după trecerea multor ani de atunci, cuviosul părinte vorbea cu aceeași emoție despre acea experiență, spunînd: „Am trăit multe clipe și întîmplări de emoție intensă. Ca această însă n-a fost nici una. A fost cea mai intensă emoție pe care am trăit-o vreodată”.

Următoarea întîmplare, la fel de importantă, ne-a povestit-o însuși Părintele Porfirie. În ziua de 18 iunie 1986, însoțit de cîțiva fii duhovnicești, a vizitat Sfînta Mănăstire a Profetului Ilie din Amfissa. Această mănăstire se află în regiunea dintre Amfissa, Itea și Hrysos, lîngă Delfi. Vizitatorii au fost întîmpinați la sosire de părintele Sinesie, preotul și starețul Sfîntei Mănăstiri care, auzindu-l pe Părintele Porfirie vorbind, plîngea întruna de emoție (astăzi acolo este mănăstire de maici).

La un moment dat Părintele Porfirie, aflat în mijlocul bisericii, a început să plîngă. „Cu Harul Său, Dumnezeu mi-a îngăduit să călătoresc în trecut”, zise. „Astfel, m-am dus în trecut, adică am călătorit în trecut. Cu ajutorul Harului am văzut că aici în biserică s-au slujit

Liturghii pline de măreție. M-am întors în trecut, fiindcă văd diverse evenimente. Tot mergînd în trecut văd o Liturghie cu totul minunată. Este o priveliște extraordinară și tulburătoare. Ce Liturghie minunată a fost aceea! M-a atras spre ea, căci întotdeauna mă atrage ce este foarte puternic!

În jurul Sfintei Mese văd de jur-împrejur Ierarhi slujind cu lacrimile curgîndu-le șuvoaie din ochi. Se pare că venea o nenorocire! Sînt multe Liturghii, dar o singură Liturghie e slujită cu atîtea lacrimi. M-a impresionat foarte tare, tocmai fiindcă le-am simțit durerea și m-am întors înapoi.

Noi nu știm de ce plîngeau. Părea că îndată după sfîrșitul Liturghiei, venea cineva și le tăia capetele. Parcă simțeau acest lucru...

Vedeți voi, în locurile unde au trecut și au viețuit, Sfinții și-au deschis sufletele și au primit dumnezeiescul Har. Harul dumnezeiesc este o suflare, o adiere, care face ca toate să fie plăcute aici. Este ca un fel de magnet pe care orice ai pune, dobîndește proprietățile sale [ale magnetului]. Dacă am vrea să atragem niște ace metalice cu un știft obișnuit, nu am reuși. Dacă însă am pune știftul pe un magnet, am putea atrage apoi și acele metalice. Astfel a devenit și știftul un magnet.

La fel se petrece și cu Harul dumnezeiesc care i-a vizitat pe sfinți la răstimpuri. Ei și-au deschis sufletele și au comunicat cu Domnul. Astfel, Harul dumnezeiesc a scaldat tot ce se afla împrejur. Și, dacă ne gîndim bine, în același fel, chiar dacă nu simțim acest lucru, ne influențează și pe noi, cei aflați aici în acest moment. De aceea ne și ducem să vizităm Locurile Sfinte pe care

le-a sfințit dumnezeiescul Har. Iar cînd mergeți în locuri unde s-au aflat oamenii vicleni ai duhului celui rău, dacă sînteți sensibili, veți simți o oarecare teamă. Însă nu o teamă ca frica de Dumnezeu, ci un nod, o strîngere ce te silește să pleci. Nu mai vrei să stai acolo, fiindcă simți că te tulbură ceva rău...

În locul unde ne aflăm acum se întîmplă tocmai contrariul, fiindcă ne simțim sufletul renăscînd. La fel stau lucrurile și cu acest frumos iconostas sculptat în lemn, al Profetului Ilie. Parcă ar fi niște sfinte moaște atinse de Harul cel dumnezeiesc. Așa l-am simțit atin-gîndu-l cu mîinile, dar și în tot trupul meu. Îmi dau seama, simțind cît e de tare, că e lemn de paltin...

Astăzi sînt obosit și foarte emoționat. Acolo în biserică am fost atît de mișcat încît am plîns foarte mult! Observ însă un lucru: în momentul în care povestesc o întîmplare din viața mea, o retrăiesc. Și simt, povestind-o, bucurie și entuziasm. Desigur, nu e o bucurie întocmai ca aceea simțită cînd s-a întîmplat acel lucru, ci puțin mai mică. Vedeți doar cum m-am avîntat acum și vorbesc neconținut, tocmai eu, care n-am ușurința vorbirii. Pricepeți ce spun? Ei, mă refer tocmai la acest lucru, adică la bucuria pe care o simt, trăind întîmplarea respectivă. Și mă bucur, fiindcă atunci m-a cercetat dumnezeiescul Har”.

În această minunată istorisire Părintele Porfirie descrie poate o Sfîntă Liturghie de importanță istorică, ce va fi avut loc la începutul Revoluției de la 1821, la istorica mănăstire a Profetului Ilie. Acolo s-au adunat clerici și căpetenii de oști. Printre Ierarhii pe care îi pomenește Părintele Porfirie se află și Isaia, Episcopul

de Salona, care i-a binecuvîntat pe luptători, binecuvîntîndu-le și armele și steagurile, înainte de a purcede la lupta cea sfîntă. Isaia era membru al Eteriei, colaborator al Patriarhului Grigorie al V-lea și împreună luptător al lui Athanasie Diakos*.

Pe cînd se întorceau din această vizită făcută la Sfînta Mănăstire a Profetului Ilie, la un moment dat curviosul părinte le-a spus să se oprească. De jur-împrejur erau doar munți. În stînga lor, impunător, piscul Parnassului se pierdea printre nori. „Iată, chiar în acest loc, în această trecătoare, „văd” că se dă o luptă cumplită”, spusese Bătrînul fiilor săi duhovnicești. „Această luptă s-a dat acum 35 sau 38 de ani, în timpul războiului civil”, continuă el. „Am văzut sufletele, sufletele celor ce se luptau unii cu alții. Ambele tabere deveniseră precum fiarele sălbatice. Adică nu mai erau suflete omenești. Am văzut cum oamenii se transformaseră în fiare”.

Părintele Porfirie ținea foarte mult la obștile monahale, în special la cele de maici, așa cum am mai spus. De aceea, organiza adesea excursii la aceste mănăstiri. Uneori excursiile se făceau pe neașteptate. Cu ajutorul Harului, părintele „vedea” că într-o mănăstire anume maicile aveau „o problemă”. Atunci spunea: „În zori ne vom duce la cutare mănăstire, unde trebuie să dăm o mîină de ajutor”. Uneori călătorea noaptea, punîndu-și în pericol sănătatea destul de șubredă și chiar viața.

În general călătoriile și excursiile pe care le făcea Părintele Porfirie, mai ales cînd era tînăr, aveau un scop pedagogic. Ca părinte duhovnicesc și ca sfătuitoare, avea

---

* Athanasie Diakos – erou al Revoluției de la 1821 [Nota trad.].

mereu un plan pedagogic înțelept întocmit, prin care voia să-i ajute și să-i îndrume pe fiii săi duhovnicești care îl însoțeau. Prin urmare, se ducea în locuri unde știa dinainte că vor vedea ceva sau că vor avea ocazia să asculte un cuvânt folositor. Pe drum îi pregătea, vorbindu-le despre persoanele pe care urmau să le întâlnească sau despre întâmplările minunate, petrecute în trecut, în locul pe care îl vizitau.

În anul 1984, cuviosul părinte și câțiva dintre fiii săi duhovnicești făceau un pelerinaj la Sfânta Mănăstire a Sfântului Haralambie din Lefka unde, așa cum am mai spus, fusese duhovnic ani de-a rândul. Acolo s-au întâlnit cu doi soți pe care părintele îi cunoscuse cu 54 de ani în urmă și despre care le vorbise pe drum. Pe soție o cunoscuse de mică. Pe atunci suferea de crize puternice de epilepsie, iar doctorii nu puteau să o ajute cu nimic. Într-o zi Părintele Porfirie s-a rugat cu multă smerenie înaintea icoanei Sfântului Haralambie, i-a citit fetei rugăciuni și de atunci aceasta s-a vindecat de epilepsie.

Pe soțul ei l-a cunoscut pe când era foarte tânăr, în vremea când, ca duhovnic al mănăstirii, spovedea de dimineața pînă seara și poate și mai târziu. Când termina de spovedit, lua singura pătură pe care o avea și se ducea să se culce într-un șanț. Dormea acolo „ca un șarpe”, după cum spunea chiar el, și ca un „cerșetor”. Într-o zi, tînărul, care pe atunci era cioban, i-a furat pătura. Când, pe la ora trei dimineața părintele s-a dus la culcare, negăsind pătura, alergînd prin întuneric s-a dus la stîna ciobanului și l-a trezit. Surprins, dar și înspăimîntat de această întâmplare, adică de faptul că Părintele Porfirie l-a descoperit de la o depărtare așa de mare,

deși afară era întuneric, i-a înapoiat pătura, cerându-i iertare în genunchi și plîngînd în hohote. Acesta era soțul femeii cu care se întîlniseră la mănăstire.

În aceeași zi, Cuviosul Părinte Porfirie a povestit o altă întîmplare petrecută cu cîțiva ani în urmă. Pe cînd era tînăr, părintele obișnuia să călătorească făcînd auto-stopul. Astfel, într-o zi, a oprit un camion care mergea de la Vathia spre Kymi, urmînd drumul de pe malul mării. Datorită darului pe care îl avea, Părintele Porfirie și-a dat seama că șoferul era hoț de antichități. Acesta căuta comori arheologice pe care, după ce le găsea, le vindea. La un moment dat, părintele „a văzut” iar cu ajutorul Harului că pe partea dreaptă a drumului pe care tocmai mergeau, pe un delușor, adînc sub un tufiș – pe care acum îl arăta fiilor săi duhovnicești – era îngropată o amforă antică. I-a spus așadar șoferului să oprească și să sape în acel loc. La început acela nu a vrut, dar, tot vorbind, s-a lăsat convins și a început să sape. Într-adevăr a descoperit o amforă antică de mare valoare, nevătămată de trecerea timpului, care, după spusele părintelui, fusese îngropată acolo pe malul mării de niște pirați cu sute de ani în urmă. Văzînd șoferul amfora, a rămas mut de uimire. Mișcat așadar de această minunată întîmplare, l-a rugat fierbinte pe părinte să îl ierte pentru viața pe care o dusese pînă atunci. De atunci acel șofer a devenit prieten nedespărțit și fiu duhovnicesc al părintelui, care în felul acesta tulburător, a reușit să îi dea o lecție și să îl trezească.

În timpul unei alte excursii, la Kamena Vourla de astă dată, Părintele Porfirie a povestit fiilor săi duhovnicești o altă întîmplare emoționantă. Le-a povestit așa-

dar că, pe cînd era la policlinică, a cunoscut o femeie tînră care i-a spus că medicii nu-i mai dădeau nici o speranță că, într-o bună zi, ar putea deveni mamă. Atunci părintele a încercat să îi pună el diagnosticul, iar după ce a binecuvîntat-o, i-a spus: „Mergi cu bine, căci în curînd vei fi mamă”. Așa s-a și întîmplat. După două luni femeia a rămas însărcinată. Așadar, îndată ce au ajuns la Kamena Vourla au vizitat-o și pe femeia aceea, care i-a invitat la ea acasă, și au făcut fotografiile împreună cu fiica ei, acum în vîrstă de treizeci de ani.

Arareori cuviosul părinte vorbea deschis despre darurile sale. Iar cînd făcea acest lucru, îl făcea tocmai pentru a întări, pentru a învăța sau pentru a da posibilitatea celor ce îl ascultau, să se apropie de un spațiu duhovnicesc greu accesibil pe care apoi să îl înțeleagă în profunzime.

Călătorind spre insula Milos în vara anului 1964, Părintele Porfirie vorbește din nou despre darurile sale. Dialogul de mai jos a avut loc pe puntea vaporului, în timp ce se apropia de port și este foarte important, fiind definitoriu pentru discursul său narativ. Redăm în continuare povestirea Părintelui Porfirie, așa cum s-a păstrat înregistrată.

„Urcasem pe punte și priveam. Era în zori; abia se crăpase de ziuă. Pe cînd stăteam eu așa și priveam, a venit la mine un domn, începu să povestească părintele. L-am întrebat unde merge.

- La Milos, mi-a răspuns el.
- Mergi pentru prima oară?
- Nu, sînt din insulă.
- Aveți apă pe insulă? Există vreo fîntînă?

– Nu, nu avem apă pe insulă.

– Dar acolo, sus pe munte, unde sînt crengile acelea roșietice, ce este? l-am întrebat eu, arătînd într-o parte.

– Oh, într-adevăr, acolo sus pe munte, chiar unde ai arătat, se află un izvor, zise el uimit.

– Atunci de ce mi-ai spus că nu e nici o fîntînă? l-am întrebat iar.

– Da' ce, ești din Milos, de știi toate astea? îmi zise el.

– Nu sînt din Milos și vin pentru prima oară în această insulă. Uite, chiar pe dealul de colo văd trecînd oameni din vechime.

– Cum poți vedea așa ceva, în timp ce eu nu văd nimic? mă întrebă uluit.

– Știi dealul ăsta? îl întreb.

– Îl știu, răspunse.

– Ei bine, chiar pe dealul ăsta, arheologii au descoperit o localitate veche, foarte veche, din epoca primitivă, i-am spus eu.

În acel moment, interlocutorul meu, ofițer de pompieri în Milos, a rămas mut de uimire.

Apoi s-a apropiat de noi un domn mai în vîrstă. Era profesorul Filippidis care, pînă în clipa aceea, stătuse în spatele nostru, ascultînd în tăcere discuția noastră”.

În acest moment al povestirii Părintelui Porfirie, trebuie să spunem că domnul Filippidis (1898-1973), profesor universitar, era specialist în domeniul religiilor, recunoscut la nivel internațional, redactor-șef al revistelor bisericești „Pantenos” și „Farul Bisericii”. Toto-

dată slujise cu credință ani de-a rîndul viața Bisericii Ortodoxe²³.

Așadar, apropiindu-se profesorul, îl întrebă pe cel ce vorbea cu Părintele Porfirie:

– Ce-ți spunea părintele?

– Îmi spunea că nu este din Milos și totuși cunoaște insula chiar mai bine decît mine. Nu pot pricepe ce bătrîn ciudat este acesta! îi răspunse omul.

„Atunci – își continuă povestirea Părintele Porfirie – profesorul Filippidis a venit chiar lîngă mine și apoi ne-am așezat amîndoi pe o bancă de pe punte. Cînd am rămas singuri, îmi zise:

– Chiar n-ai fost niciodată în Milos?

– Nu. Acum vin pentru prima oară.

– Nu mă cunoști? Sînt profesor la Universitate, îmi mai zise Filippidis.

– Dar tu mă cunoști pe mine? l-am întreat eu.

– Nu te cunosc, dar știu că ești pustnic.

– De unde știi? l-am întreat.

– Dar tu de unde ai știut că acolo se află o așezare din antichitate? mă întrebă el.

– Da' ce, te luminează și pe tine Harul dumnezeiesc? i-am mai zis.

– Nu! Eu nu sînt luminat de Har. Totuși mi-am dat seama, deoarece numai un pustnic ar fi putut spune ce-ai spus tu, zise el. Doar din știința mea mi-am dat seama că ești pustnic.

– Dar ce ar putea pricepe știința ta? l-am întreat.

– Pricepe că ce spui tu doar un pustnic ar putea spune. Nu oricine ar putea spune că este o așezare „din epoca primitivă”, zise el.

– Într-adevăr, acesta e Har dumnezeiesc...”.

De atunci, Părintele Porfirie și profesorul Filippidis au devenit prieteni foarte buni, uniți de o puternică legătură duhovnicească. Leonidas Filippidis a devenit unul dintre fiii duhovnicești ai Bătrînului, mărturisindu-i părintelui său duhovnicesc toate tainele vieții sale.

Odată profesorul Filippidis l-a invitat pe Părintele Porfirie la unul din cursurile sale, în amfiteatrul Facultății de Teologie. Părintele a venit și s-a așezat timid în ultimul rând. Când l-a văzut, profesorul l-a prezentat studenților într-o atmosferă de intensă emoție.

Așa cum am spus mai sus, sfinții trăiesc stări suprafirești, în timpul cărora sînt anulate limitele firii. După cum am văzut și Părintele Porfirie trăia astfel de experiențe în timpul cărora se anulau toate limitele spațio-temporale. De obicei trăia evenimente din trecut sau întîmplări din viitor, ca și cum s-ar fi petrecut în prezent, adică era părtaș veșniciei celei dumnezeiești. Povestirea care urmează, dovedește tocmai acest dar al părintelui.

Aflîndu-se în data de 26 septembrie 1987 în Evvia, cuviosul părinte mi-a povestit că pe vremea cînd era paroh la Policlinica din Atena, obișnuia să ia masa de prînz la restaurantul lui Aidinis, de lîngă piața Omonia. Într-o după-amiază, restaurantul era plin de clienți. Fiindcă nu găsise nici o masă liberă, chelnerul l-a așezat pe Părintele Porfirie la o masă împreună cu o tînără. Pînă să le aducă mîncarea, au început să vorbească și să se cunoască. Mai întîi părintele o întrebă:

- Ce meserie ai, fiica mea?
- Sînt arheolog, răspunse ea.

„Între timp – povestește Bunicuțul – ne-au adus mîncarea și am început să mîncăm. Eu – zise părintele surîzînd – mi-am făcut cruce. După o vreme, în timp ce mîncam, i-am spus:

– Copila mea, aș vrea să-ți spun ceva...

– Ce să-mi spui, părinte? mă întrebă.

– Puțin mai sus de locul unde lucrezi văd un bătrîn ce seamănă cu profetul Isaia. Este foarte bătrîn, înalt, cu barbă lungă și mai văd cum unii îl duc de mîină, i-am spus.

În acel moment – zise rîzînd Părintele Porfirie – tînașă rămase uluită. Apoi mă întrebă:

– Ce fel de om ești? Din prima clipă în care ai venit și te-ai așezat aici la masă, am simțit în mine un fel de putere.

– Ce sînt, fiica mea? Nu sînt nimic, i-am spus (rîzînd ușor), apoi am adăugat:

– Ce e? De ce te-ai emoționat? Să-ți mai spun ceva despre munca ta. Ați găsit un mormînt plin cu obiecte de aur. Dar tot ce ați găsit era spart și găurit...

– Da, îmi zise, este întocmai cum spui. Acum stai, să-ți spun și eu ceva. Deasupra se află casa unui prezicător, care era într-adevăr, așa cum l-ai descris, asemenea Profetului Isaia, înalt, cu barbă lungă și era orb. Și într-adevăr, îl conduceau de mîină întocmai cum ai văzut. Era prezicătorul Tiresias! spuse ea.

– Da, Tiresias era, am încredințat-o eu”.

În acest punct al povestirii, fiii duhovnicești ai părintelui l-au întrebat:

– Părinte, chiar l-ați văzut pe Tiresias, prezicătorul din Antichitate?

– Da, răspuse el. Era chiar prezicătorul Tiresias din Teba. L-am descris întocmai cum l-am văzut în acel moment când îl duceau de mână.

Așadar, doar aflându-se într-o stare de „nebuie” dumnezeiască – așa cum spunea însuși Părintele Porfirie în această povestire înregistrată – „vedea” persoane și trăia evenimente de parcă s-ar fi petrecut în prezent, deși, pentru noi toți acele evenimente s-au pierdut în negura tainică a trecutului. Cu ajutorul dumnezeiescului Har, Părintele Porfirie „l-a văzut” și l-a descris pe Tiresias, vestitul prezicător teban, fiul lui Eviros și al nimfei Harikleea, întocmai cum îl descrie și mitologia greacă cu multe secole înainte de Hristos și așa cum este înfățișat într-un cunoscut basorelief antic: bătrîn, orb, dus de mână de către doi efebi.

Altă dată cuviosul părinte a descris iarăși una dintre călătoriile sale în trecutul îndepărtat. În timpul unei excursii făcute la Delfi în data de 16 iunie 1986, le-a povestit fiilor săi duhovnicești următoarea întâmplare: „Odată a venit o rusoaică, pe nume Irina, o femeie foarte evlavioasă. Era scriitoare și destule dintre scrierile sale au fost traduse și în limba greacă. A venit la mine și am stat de vorbă...”

– De unde vii? am întrebat-o.

– Mi-am petrecut vacanța în insula Patmos, îmi răspuse.

– Da, ai stat într-un loc foarte însingurat, dar țărmul mării era foarte frumos. Iar pe partea dreaptă cum privești spre mare, se află niște stînci negre. Ca un fel de peșteră, i-am spus.

– Într-adevăr, îmi răspunse ea, mulțumită de ce îi spusese.

– N-aveai de unde să știi, dar în partea aceea, cu foarte mult timp în urmă, trăiau niște oameni uriași, am continuat eu.

– Ce spui? N-am știut! îmi răspunse uimită. Totuși este adevărat ce spui, fiindcă, aflându-mă într-un loc foarte pustiu într-o zi, pe când mergeam pe munte, am văzut un izvor, în jurul căruia erau puse niște lespezi foarte mari, pentru a face izvorului un fel de jgheab. Și-atunci mi-am zis în sinea mea: oare cum au putut oamenii să pună niște lespezi atât de mari în acel loc și, mai ales, în felul în care le-au pus, fără să fi avut pe vremea aceea nici un fel de mașinărie? Acum că mi-ai spus că erau uriași, îmi dau seama că în acea parte a insulei, cu siguranță că în vremurile de demult au trăit niște oameni foarte vînjoși, poate vestiții Ciclopi”.

În general darul străvederii și cel al înaintevederii erau folosite de Părintele Porfirie pentru a educa și a tămădui sufletele celor ce primeau manifestarea acestor daruri cu credință simplă, dar fierbinte.

Toți oamenii, săraci sau bogați, puțin știutori de carte, educați și chiar înțelepți, toți cei care se duceau la cuviosul părinte pentru a-i mărturisi cele mai adânci dorințe, jalea și necazurile, toți trăiau la un moment dat, pentru o clipă – poate cea mai importantă clipă din viața lor –, în spațiul prezenței Sfintului Duh și în spațiul minunii. De aceea, avînd în vedere faptul că minunea se izbește de rațiunea umană, se prea poate ca primele reacții ale oamenilor să fi fost de mirare amestecată cu

admirație, urmată de o profundă emoție, după care erau cuprinși de o nesfârșită dispoziție euharistică.

În continuare reproducem câteva fragmente din scrisoarea trimisă de către omul de afaceri Z.V. din orașul Patra, scrisoare datată 4 martie 1993. Din textul acestei scrisori putem înțelege trăirile unui om care a fost binecuvântat să trăiască momente extraordinare, în atmosfera dumnezeiescului Har. Iată ce scrie Z.V.:

„În anul 1991, în octombrie, ducându-mă la Muntele Athos împreună cu doi prieteni, după multe greutateți am reușit să ne întâlnim cu Părintele Porfirie. Era cu câteva zile înainte de a părăsi această vremelnică viață. Călugărul care avea grijă de sfinția sa, fratele Panaretos, era ca și noi din Patra, așa că ne-a îngăduit să intrăm la Părintele Porfirie.

Atunci l-am văzut pe cuviosul părinte prima oară. Auzisem însă că avea darul străvederii.

Fiecare dintre noi trei știa ce probleme aveau ceilalți. Așadar, intrând în chilia părintelui, am văzut un om întins în pat, acoperit cu un cearșaf, ținându-și afară doar capul și mâinile. Primul a intrat un prieten de-al meu, al doilea eu și al treilea, celălalt prieten. Primul s-a aplecat să ia binecuvântare, iar părintele i-a ținut puțin mîna. „Cum te cheamă?”, l-a întrebat. Prietenul meu i-a răspuns. „Cîți copii ai?”, l-a întrebat iar. Acela i-a răspuns că are trei copii. „Fete sau băieți?”. Prietenul meu i-a spus că are doi băieți și o fată. În timp ce îi punea aceste întrebări, părintele îi lua pulsul. După ce a tăcut îndelungă vreme, ce părea că e un an, i-a spus: „Nu te necăji așa de tare. În doi ani de zile fiica ta se va face bine”, și-apoi începu să îl mîngîie pe față. Într-adevăr omul

acela avea un necaz cu fetița lui, iar eu, care știam despre ce era vorba, rămăsesem uluit!

După ce am luat toți trei binecuvîntare de la Părintele Porfirie am ieșit din chilie.

Cînd mi-am revenit l-am rugat pe fratele Panaretos să îmi îngăduie să îi spun părintelui că aveam trei probleme ce mă preocupau foarte mult. M-a lăsat să-i vorbesc doar după multe rugăminți, fiindcă spunea că părintele mai avea de trăit doar cîteva zile și nu voia să fie deranjat. Cînd am intrat în chilie sa mi-a luat mîna și ținînd-o într-a sa m-a întrebat cum mă cheamă. I-am răspuns și apoi i-am explicat că mă neliniștesc niște probleme din pricina cărora aveam nevoie de sfatul său. Apoi mi-a zis să îi spun problemele una cîte una.

În primul rînd era vorba despre faptul că, de mai bine de un an, simțeam o durere în partea stîngă, în dreptul inimii și în spate. La control doctorii nu mi-au găsit nimic. L-am întrebat pe Părintele Porfirie din ce pricină simțeam acea durere, iar el mi-a răspuns: „Nu ai nici o boală, dar ești orgolios și egoist”.

În al doilea rînd, voiam să am un al doilea copil dar, cu toate eforturile noastre, n-am reușit timp de trei ani și jumătate. Așadar, i-am spus părintelui problema care ne preocupa. Atunci părintele mi-a făcut semnul crucii pe frunte și mi-a spus: „N-ai grijă. Copilul va veni. Soția ta va rămîne însărcinată...”. Apoi am luat binecuvîntare de la Părintele Porfirie și am plecat. Eram profund mișcat de dezvăluirile sale și mă emoționase faptul că Dumnezeu îmi dăruise șansa de a-l cunoaște pe acest om sfînt...

Astăzi când vă scriu – 4 martie 1993 – „problema” de sănătate ce mă preocupa atunci s-a rezolvat de la sine la patru luni de la vizita pe care i-am făcut-o părintelui. De asemenea vreau să vă spun că într-adevăr mi s-a mai născut o fetiță, care acum are patru luni și jumătate. Dacă socotim timpul ce s-a scurs din ziua când am luat binecuvîntare de la Părintele Porfirie pînă astăzi, ne putem da seama că acest lucru a fost cu puțință numai datorită rugăciunilor Părintelui. Vă spun că, în momentul în care soția mea m-a anunțat că a rămas însărcinată, nu ne venea să credem că acest dar ne-a venit atît de repede.

Domnule profesor, aceste cîteva rînduri pe care vi le-am scris despre Părintele Porfirie vă rog să le folosiți cum credeți mai bine spre binele și folosul duhovnicesc al fraților noștri.

Sînt încredințat de sfințenia Părintelui Porfirie și de iubirea desăvîrșită a lui către Dumnezeu Cel în Treime”.

Cu creștinească dragoste,

Z.V.,

Patra.

e. Darul tămăduirii

Dintre multele daruri ce împodobeau personalitatea Părintelui Porfirie, trebuie să îl amintim și pe acela al tămăduirii a tot felul de boli. Ca părinte duhovnicesc, Bătrînul avea relații personale foarte strînse cu fiii săi duhovnicești și astfel le influența sufletul, comportamentul și întreaga ființă. În multe cazuri, cu ajutorul Ha-

rului, lucra diagnosticînd, ameliorînd și tămăduind. Deși suferea el însuși de multe boli, niciodată nu L-a rugat pe Domnul să îl vindece. Ba chiar spunea adesea: „Mi-e rușine. Cum l-aș putea cere așa ceva lui Hristos?”. Astfel, pînă la sfîrșitul vieții și-a dus cu răbdare crucea împovăraătoare a bolii, răbdînd durerea cu mulțumire. „*Aici este răbdarea și credința sfinților*” (Apocalipsa 13, 10). Totuși, Domnul a dăruit acestei firi atît de slăbite trupește, darul tămăduirii multor neputințe trupești, a unor boli grave și a tuturor tulburărilor psihice.

Așa cum mărturisesc mulți oameni ce au suferit de diverse boli și au fost tămăduiți de Părintele Porfirie, și chiar și doctori ce au trăit alături de părintele, fiindu-i fii duhovnicești, sfinția sa, cu ajutorul Harului dumnezeiesc, avea putința de a pune diagnosticul corect multor bolnavi. Își dădea seama foarte repede de existența unor boli, al căror diagnostic era greu de stabilit chiar de cei mai pricepuți doctori, avînd la dispoziție cele mai desăvîrșite mijloace moderne ale tehnologiei medicale. Reușea să pună diagnosticul doar ațintindu-și privirea asupra acelei părți din trup aflată în suferință sau luînd pulsul bolnavului sau pulsul mamei aceluia. Cu ajutorul primei metode de diagnosticare, de multe ori părintele a descoperit existența cancerului, spunînd cu exactitate și în ce fază se afla boala. De asemenea a descoperit existența unei tumori maligne (a unui chist) la ovare și a spus exact care erau dimensiunile acesteia. Cu ajutorul celei de-a doua metode de diagnosticare, adică prin luarea pulsului, din cîte știm, putea să cerceteze toată viața unui om, să îi cerceteze arborele genealogic și programul genetic. Uneori descoperea malformații de natu-

ră genetică, de a căror existență cei bolnavi nu știuseră pînă în clipa în care le spunea părintele. După aceea îi trimitea de urgență la doctorii specialiști.

Din următoarea întîmplare vom înțelege mai bine capacitatea Părintelui Porfirie de a diagnostica diferite boli. Într-o zi, în primăvara anului 1990, o familie, părinți și copii, s-au dus la părintele să ia binecuvîntare. Părintele i-a spus mamei să vină ea prima. Cînd s-a apropiat, ținînd-o de mînă și luîndu-i pulsul, i-a spus: „Acum să-mi spui încet numele copiilor tăi, unul cîte unul”. Cînd a ajuns la numele fetei sale, pe atunci adolescentă, părintele i-a luat pulsul mai cu luare-aminte, a rămas tăcut o vreme, iar la urmă i-a cerut să îi spună vîrsta fetei. În clipa aceea Părintele Porfirie diagnosticase existența unei „boli autoimune”, care ar fi fost greu de depistat pe cale medicală și care încă nu se manifestase și de aceea, încă nu afectase sănătatea fetei.

De atunci, mai precis din clipa în care s-a manifestat boala respectivă, o mulțime de medici, într-un răs-timp foarte lung și cu ajutorul a foarte multe analize de laborator, cu mare greutate au ajuns la diagnosticul ce fusese pus cu atîta ușurință de Părintele Porfirie. Astfel, așa cum se întîmpla întotdeauna în asemenea cazuri, știința cea plină de osteneală s-a întîlnit încă o dată cu diagnoza cea de Dumnezeu luminată, dăruită de Harul cel dumnezeiesc smeritei, simplei și totodată atît de înțeleptei, măritei și dumnezeieștii „experiențe clinice” a Cuviosului Părinte Porfirie.

Medici greci foarte cunoscuți respectau și cinsteau metoda sa de diagnosticare, ce de multe ori salva oame-nii, scoțîndu-i din nevoi. Mulțumită acestui dar al său,

Părintele Porfirie prevenea situații dureroase, corecta greșelile sau neglijențele doctorilor, indicînd întotdeauna cel mai bun tratament medicamentos.

În chip deosebit Părintele Porfirie avea grijă de oamenii bolnavi de diferite forme de cancer. Bolnavii de cancer ce făcuseră timp îndelungat chimioterapie, dar fără nici un folos, erau vindecați de Părintele Porfirie. Alte boli, nedureroase, erau vindecate prin simpla binecuvîntare a mîinii sale.

Din întîmplarea pe care o vom povesti în continuare vom înțelege mai bine, pe cît este omenește cu putință, pînă unde lucra acest dar al Părintelui Porfirie de a diagnostică și de a tămădui. Este o întîmplare minunată legată de sănătatea maicii Theosemni, stareța Sfintei Mănăstiri Hrysopighi, din Hania (insula Creta).

Povestirea ce urmează se bazează pe două surse. Pe de o parte ne-a fost povestită de o persoană de la această Sfîntă Mănăstire, iar pe de altă parte am aflat multe lucruri de la persoane apropiate Părintelui Porfirie, care au trăit împreună cu sfinția sa experiența tulburătoarei întîmplări ce urmează.

După cum bine știm, Părintele Porfirie avea la evlavie mare și ținea foarte mult la Sfînta Mănăstire Hrysopighi (Izvorul de aur). De aceea se ruga neconținut pentru stareța și pentru maicile acelei mănăstiri. Așadar, ori de cîte ori apărea vreo problemă la mănăstire, vorbeau cu Sfîntul Bătrîn și-i cereau ajutorul.

Astfel, la un moment dat, stareța Theosemni a simțit o durere persistentă în abdomen. În data de 30 ianuarie 1986 s-a dus la cuviosul părinte, în Oropos, însoțită de maica Theoxeni, pentru a-i cere sfatul în pri-

vința sănătății sale. Ca întotdeauna, părintele a primit-o cu mare dragoste și cu bunăvoință. I-a ascultat păsul, a aflat amănunte despre durerea pe care o simțea maica stareță și, după ce și-a îndreptat privirea spre partea trupului aflată în suferință, a început să pună diagnosticul: „Fiica mea, ești grav bolnavă. Trebuie să te duci de îndată la un medic specialist. Nu amîna, fiindcă nu ai prea mult timp”.

Spunînd acestea părintele a sunat imediat la cabinetul unuia dintre fiii săi duhovnicești din Kolonaki*. Este vorba despre domnul Ilias Kouroumalis, care mai apoi a fost profesor de gastroenterologie la Universitatea din Creta. La început doctorul a spus că nu o poate primi imediat, din pricină că avea foarte mult de lucru în acea după-amiază dar, fiindcă părintele l-a rugat foarte stăruitor, a acceptat să o examineze în seara aceleiași zile. După cum era de așteptat, diagnosticul a fost același cu cel stabilit de Părintele Profirie: „cancer generalizat în cavitatea abdominală”.

Fiindcă boala se afla în fază avansată și, prin urmare, situația era gravă, s-a hotărît să fie tratată în străinătate. Prin urmare, stareța a plecat la Londra împreună cu maica Theoxeni. Acolo s-au dus la un specialist care, din pricina numărului foarte mare de bolnavi pe care trebuia să îi trateze în perioada aceea, la început nu a vrut să le primească. Neliniștită, stareța l-a sunat imediat pe Părintele Porfirie, pentru a-i cere sfatul în legătură cu ce era de făcut mai departe. Atunci părintele i-a spus: „Stăruieți, fiindcă acest medic, pe lângă faptul că

---

* Kolonaki – cartier din Atena [Nota trad.].

este un medic foarte bun, mai are și o mare datorie de îndeplinit”. Ele l-au ascultat și au hotărît să se ducă iar la doctor, deși în clipa aceea nu au înțeles foarte bine ce vruse să spună Părintele Porfirie.

A doua zi s-au dus din nou la doctor și l-au rugat iar, de această dată prin intermediul unui doctor tânăr din Creta, care în acea perioadă își făcea specializarea acolo. Lucrurile s-au schimbat. Îndată ce a aflat că stareța era din insula Creta, doctorul a fost foarte mișcat și s-a arătat foarte interesat. Ba mai mult, a acceptat imediat să se ocupe de cazul ei, spunându-i că în acest fel are ocazia să împlinească „o mare datorie”, o datorie morală pe care și-o asumase în fața tatălui său. Le-a explicat apoi maicilor că tatăl său luase parte ca soldat britanic la „Bătălia Cretei”, împreună cu trupele aliate. Pe când se retrăgea, călugării cretani l-au salvat ca prin minune și l-au ascuns. Omul n-a uitat binele pe care i l-au făcut. Așadar, l-a rugat pe fiul său să împlinească el această obligație, dînd ajutor medical oricărui om din Creta ce ar fi venit la el. Aceasta era obligația morală pe care acel medic făgăduise să o împlinească. Despre această „mare obligație” vorbise Părintele Porfirie cu o zi înainte, luminat fiind de Sfîntul Duh.

Astfel oncologul englez a hotărît că stareța Theosemni trebuia operată pe 13 februarie 1986. În ziua aceea, la ora opt seara, la Mănăstirea Hrysopighi, s-a făcut priveghere toată noaptea. Tocmai în clipele acelea mama stareței era operată la Londra.

La ora patru dimineața a sunat telefonul la mănăstire. Era Părintele Porfirie, care voia să le spună maicilor despre operație și să le întărească duhovnicește: „Ați

văzut ce s-a petrecut! O Sfântă Liturghie... și noi toți, adunați acolo! Chiar toți eram...". Și, vorbind cu maicile, îndrumat de o lumină interioară, cuviosul părinte prinse a le povesti cum i-a văzut pe toți rugându-se, pe cei de la Hrysopighi, pe cei de la Oropos, ca și pe cei ce, aflați în fața sălii de operație, se rugau și ei, în acele clipe de așteptare plină de neliniște. I-a văzut pe toți, și pe surorile ce parcă se aflau în jurul sălii de operație, slujind o sfântă și supra-lumească Liturghie! A văzut cum se adunaseră acolo rugăciunile tuturor, iar sfinția sa se bucura urmărindu-le cu ajutorul Harului. Totodată a văzut cum rugăciunile cele fierbinți străbăteau cerurile, îndreptându-se spre tronul lui Dumnezeu.

Pe la ora patru și jumătate, Părintele Porfirie îi dădu telefon Episcopului de Hania și îi spuse: „Prea Sfinția voastră, ați văzut ce s-a întâmplat?”. „Nu, părinte, eu nu pot vedea. Spuneți-mi sfinția voastră”, îi răspunse Episcopul. Atunci Părintele Porfirie îi spuse și lui minunatele lucruri pe care le văzuse: „Prea Sfinția voastră, în acel ceas ne aflam toți acolo...”.

Cu puțin timp înainte de operație chirurgul, medic de talie internațională, spusese cât de gravă era situația. Apreciase științific situația, păstrându-și stăpînirea de sine și nelăsînd nici o urmă de speranță: „Bolnava nu va trăi”.

Astăzi, după unsprezece ani, cea care atunci era grav bolnavă, este cu desăvîrșire sănătoasă. Iar cele prevăzute științific, prin iconomia lui Dumnezeu, au fost cu desăvîrșire infirmate.

Probabil acel doctor se va întreba mereu ce s-a întâmplat cu adevărat atunci. În orice caz, așa cum spunea

chiar el, a intervenit ceva suprafiresc. S-a petrecut o minune! O minune, am adăuga noi, care continuă să se săvârșească pînă în ziua de astăzi. O minune ce se săvârșește prin Părintele Porfirie, spre slava lui Dumnezeu, Care este „*minunat întru sfinții Săi*” (Psalmul 67, 36).

Cuviosul Părinte, așa cum am spus mai sus, nutrea o deosebită dragoste și era foarte apropiat de bolnavii de cancer. Le analiza cu atenție boala, încerca să le pună diagnosticul și cerceta atent această cumplită boală a epocii noastre. El însuși era bolnav de cancer ce i se răs-pîndise în tot organismul. Și totuși, după cum spunea el însuși, reușise să-și adoarmă cumplita boală timp de zeci de ani, folosind ca unic medicament rugăciunea neîncetată și studiul Sfintei Scripturi.

Odată Părintele Porfirie a stat de vorbă cu o doctoriță de la Spitalul Singru, despre cancer și SIDA, exprimîndu-și părerea cu privire la aceste boli, părere pe care mai tîrziu a împărtășit-o și altora: „Am cercetat și eu cancerul și am descoperit destule elemente. De obicei se îmbolnăvesc de cancer persoanele stăpînite de confuzie sufletească, oamenii neliniștiți, cei chinuți de diverse întîmplări și cei supuși unor presiuni. Cînd pățești ceva și ți se spune că ai cancer, trebuie să te încredințezi cu totul iubirii lui Dumnezeu. Trebuie să te liniștești, să te calmezi, să iubești lumea, să iubești totul. Să fii doar iubire și doxologie a lui Dumnezeu. Atunci ți se va sfinți și sufletul. Iar cînd ți se va fi sfințit sufletul, cînd te vei apropia de Dumnezeu și se va așterne pacea, sistemul simpatic și cel parasimpatic, ca și întregul organism, se vor liniști, iar cancerul, chiar dacă nu se va vindeca, cel puțin va rămîne în acel stadiu...

Dacă ai aflat că ești bolnav de SIDA, nu trebuie să te întristezi, ci, mai degrabă să fii bucuros. Nu trebuie să-ți spui că ești bolnav și vei muri. În nici un caz! Trebuie să studiezi Sfânta Scriptură. Vei vedea că nu există moarte și că cine crede în cuvintele lui Dumnezeu nu moare nicicând!

Să nu refuzi să iei medicamente, dar să încerci să te vindeci prin rugăciune, încredințându-te cu totul lui Dumnezeu. Știi cât de puternic eram eu pe vremuri? Puteai să îmi faci operație fără anestezie și suportam durerea cu Harul dumnezeiesc. Acum nu mai am nimic din toate acestea. Într-adevăr, ce mi se întâmplă acum este ispită”.

Cu câteva luni înainte de a face ultima călătorie la Sfântul Munte, i-am cerut să ne primească pentru a ne da binecuvîntarea sa. Chiar în acele zile primisem din străinătate un aparat de fotografiat automat, de tip nou. Așadar, l-am rugat pe Bunicuțul să ne îngăduie să îl fotografiez. După ce a stat o vreme pe gânduri, ne-a spus: „Știți, nu prea vreau să fiu fotografiat ca să nu se rîdă de mine. Totuși vă voi lăsa să îmi faceți o fotografie, căci oricum nu contează. Va fi nevoie de această fotografie.²⁴ Dar să-mi dați și mie câteva fotografii, ca să le dau și altora. Știți, în ultima vreme, cu dumnezeiescul Har se vindecă de cancer tot mai mulți oameni în Grecia, Canada, Australia și America. Toți acești oameni îmi cer câte ceva de amintire. Acum voi avea ce să le dau”. Iată cum un sfînt atît de simplu, de-o naivitate copilărească, s-ar putea spune, vorbește despre o minune atît de mare, de parcă ar vorbi despre o neînsemnată întîm-

plare zilnică: „Știți, în ultima vreme, cu dumnezeiescul Har, se vindecă de cancer tot mai mulți oameni...”.

Apoi și-a îndreptat pe cap scufia, capătînd o expresie supra-firească. Fața îi strălucea! Cu crucea în mîină, binecuvînta. De atunci îi binecuvîntează în fiecare zi pe toți cei care îl cheamă, privindu-i chipul senin.

Această fotografie, prima fotografie făcută cu noul nostru aparat de fotografiat, va rămîne, cred, o fotografie „istorică”. Aceasta este poate cea mai elocventă fotografie a Părintelui Porfirie, care este astăzi, pentru mii de oameni, un sprijin nevăzut, în ceasurile de singurătate și de încercare. Această fotografie a Părintelui Porfirie este legată de o întîmplare minunată petrecută într-un mare oraș din Macedonia, cam la trei luni după adormirea sa.

În noaptea de vineri spre sîmbătă, în 22 februarie 1992, doamna Maria I., funcționară, a suferit un infarct acut și a fost dusă de urgență la unitatea de terapie intensivă a spitalului din oraș. Doctorița care se ocupa de tratamentul bolnavei le-a spus colaboratorilor săi să nu îi facă bolnavei injecția trombolitică ce se face de obicei în astfel de situații, fiindcă în zilele acelea bolnava suferea și de cele femeiești.

Doamna Maria era bună prietenă cu maica M., stareța unei sfinte mănăstiri vestite în acea regiune. Pe de altă parte, stareța era una dintre fiicele duhovnicești ale Părintelui Porfirie și cu cîteva zile înainte fusese în Oropos pentru parastasul de patruzeci de zile al Părintelui Porfirie. La întoarcere, adusese puțin ulei din candela ce arde în chilia părintelui și fotografii de-ale sfinției sale, pe care mănăstirea le-a dăruit credincioșilor.

Prin intermediul soțului doamnei Maria, maica stareță i-a trimis puțin ulei și o fotografie. Femeia le-a primit cu mare emoție și le-a pus alături pe noptieră, neștiind cine era cuviosul părinte.

Veni și ziua de 26 februarie, într-o miercuri, ziua Sfântului Porfirie al Gazei, când își serba ziua și Părintele Porfirie. Maica stareță hotărîse ca în ziua aceea, deosebit de dragă părintelui, să îi facă parastas la mănăstirea ei. Așadar, cam pe la ora cinci și jumătate dimineața, în timp ce pregătea coliva, se ruga fierbinte lui Dumnezeu pentru vindecarea sorei sale duhovnicești, Maria, a cărei stare era foarte gravă. Totodată îi cerea ajutorul și Părintelui Porfirie și îl ruga cu smerenie și lacrimi să mijlocească pentru mîntuirea ei.

Chiar în clipa aceea, din penumbra salonului de terapie intensivă se ivi ușor chipul unui preacuvios preot, ce se apropie neauzit de patul Mariei, cea grav bolnavă. Bolnava nu îi distinsese prea bine trăsăturile și se întrebă de nu cumva cel pe are îl vedea era preotul A., părintele său duhovnicesc. Preotul se apropie și mai mult de ea și, surîzînd, îi spuse: „Nu sînt părintele pe care îl aștepți; sînt...”. Bunicuțul șopti un nume, dar ea nu-l putu auzi prea bine. În orice caz, foarte mișcată și uluită de ce îi spusese acel părinte necunoscut, rămase cu ochii țintă la el... El îi surîse din nou, atinse ușor marginea de jos a patului, o binecuvîntă și apoi se îndepărtă... Trecu apoi prin fața paturilor celorlalți opt bolnavi, îi binecuvîntă și pe aceia, apoi plecă. Părea că nu atingea podeaua, iar mersul semăna mai degrabă cu o plutire ușoară. Nu ieși pe ușă, ci dispăru, îndreptîndu-se spre fereastră!

În clipa aceea Maria simți că s-a vindecat! Simți că s-a eliberat de ceva neplăcut, de o presiune interioară. Se simți ca înainte de boală și se ridică imediat din pat!

Această minune s-a petrecut în ziua de miercuri, 26 februarie 1992, a Sfântului Porfirie! La ora 11, făcându-i analizele doamnei Maria s-a constatat că tromboza dispăruse de la sine! Uluită, doctorița ce o îngrijea a încercat să afle dacă nu cumva vreunul dintre colaboratorii săi, în ciuda indicațiilor ei, îi făcuse bolnavei injecția trombolitică. Toți au încredințat-o că nu i-au încălcat indicațiile. Astfel au ajuns la concluzia că, ori au greșit când au pus diagnosticul inițial, ori aveau de a face cu o adevărată minune!

Acțiunea tămăduitoare a minunatei prezențe a Părintelui Porfirie nu s-a limitat doar la Maria, ci s-a extins asupra tuturor celorlalți bolnavi din salonul de terapie intensivă, pe care îi vizitase și îi binecuvântase în acea dimineață. Prin urmare, starea sănătății li s-a îmbunătățit brusc, evoluînd în chip „ciudat și nemaivăzut”, după cum spuneau medicii.

Vestea acestei minunate și nemaivăzute întîmplări s-a răspîndit cu iuteală în cercurile medicale și a fost mult discutată ca și caz clinic, la un congres de cardiologie desfășurat după puțin timp la Atena. Acest caz a fost un fapt real, constatat de medici, neputînd fi însă abordat, analizat și cercetat de către avansata știință modernă, cu mijloace raționale.

Apropiatii Mariei, pentru a se încredința de vindecarea sa, s-au adresat unor medici de la Londra, pentru a supraveghea starea bolnavei, dar și aceia, uluiți, au con-

statat la rîndul lor faptul că bolnava se vindecase pe deplin!

Cu trecerea timpului, această minunată întîmplare a început a se răspîndi și mai mult. Primele informații pe care le-am primit despre acest eveniment erau generale și vagi. Singurul lucru pe care l-am știut cu exactitate din prima clipă, a fost locul unde s-a petrecut minunata arătare a cuviosului părinte. Din clipa aceea, dragostea și respectul pe care le nutream pentru Părintele Porfirie, m-au îndemnat să purced de îndată la analiza și la cercetarea sistematică a acestui eveniment.

După aproape opt luni, între 24 și 27 septembrie 1992, mă aflu în vizită la Muntele Athos, unde obișnuiesc să merg în pelerinaj în fiecare an în această perioadă. Voiam să pornesc de la Sfînta Mănăstire Simonopetra. Însă Maica Domnului și cuviosul părinte au orînduit altfel lucrurile. În dimineața zilei de 24 septembrie m-am întîlnit în Uranopolis cu Ioan, Mitropolitul de Sidirokastro, care voia să îl viziteze pe părintele Maxim, în Kerasia, unde hirotonea un preot. După ce mi-a spus ce program avea, mi-am schimbat și eu traseul și ne-am dus împreună în Kerasia, la părintele Maxim. Înainte însă voiam să trec să mă închin la mormîntul Părintelui Porfirie din Kafsokalivia.

Caiacul ce ne-a dus a ancorat în portul din Kafsokalivia după-amiaza. Am pornit-o pe cărare în sus cu totul șapte oameni ce nu ne cunoșteam între noi. Suiam pe sub coamele umbroase ale copacilor, iar în jos marea albastră se pierdea în zare, unindu-se cu cerul. Această nesfîrșită întindere albastră-sidefie era marea iubire a Părintelui Porfirie. Erau clipe cînd privirea și se adîncea

în acel albastru profund, cînd gîndurile adăstau împăcate, iar sufletul se însenina.

La mormîntul Părintelui Porfirie am ajuns doar trei din grup. Ceilalți patru o luaseră înainte. După ce ne-am închinat la mormînt cu emoție mare, am prins a vorbi despre părintele și astfel ne-am cunoscut între noi. Unul era domnul K.K., teolog, iar celălalt, domnul K.M., meșteșugar. Amîndoi erau din același oraș cu Maria, doamna care trăise minunea de care am vorbit mai sus, și îi erau chiar buni prieteni. Domnul K.M. era chiar vecin cu ea.

Astfel, în chip minunat părintele ne-a adunat pe toți înaintea mormîntului său, în acel amurg. Părintele i-a adus acolo tocmai pe cei doi oameni care puteau să dea un răspuns întrebărilor mele. Așadar, cei doi frați întru credință mi-au dat numărul de telefon al Mariei ca să pot sta de vorbă cu ea. I-am rugat ca, pînă atunci, să îi transmită din partea mea că aș dori să ne întîlnim pentru a vorbi despre minunata întîmplare pe care o trăise. Am petrecut seara împreună cu cei doi prieteni și a doua zi ne-am văzut fiecare de drumul său.

Odată ajuns la Atena, i-am trimis o scrisoare Mariei, punînd înăuntru o fotografie a Părintelui Porfirie. După cum mi-au spus mai apoi cei doi prieteni ai mei, în tot acest răstimp Maria era chinuită de o mare îndoială, tot încercînd să afle cine putea fi sfîntul care a vizitat-o în dimineața aceea și a vindecat-o, salvîndu-i viața. Pe Părintele Porfirie nu îl cunoștea. Voia să creadă, dar glasul îndoielii era încă foarte puternic.

Într-o seară însă, așa cum mi s-a spus mai apoi, Maria s-a trezit deodată, auzind o voce care îi spunea:

„Mîine vei primi o scrisoare. În plic vei găsi o fotografie. Cel pe care îl vei vedea în fotografie este cel ce te-a vindecat în dimineața aceea. Așadar, de-acum să nu te mai îndoiești”.

A doua zi dimineața, Maria a primit într-adevăr o scrisoare! Era scrisoarea pe care i-o trimisesem cu cîteva zile înainte, punînd în plic fotografia cuviosului părinte.

f. Darul «înțelegerii» limbilor străine

Așa cum am mai spus, în istoria seculară a Bisericii noastre, puțini sînt Sfinții care au avut atît de multe și însemnate daruri, ca acelea ce împodobeau personalitatea Părintelui Porfirie.

Un alt dar al părintelui era acela al înțelegerii limbilor străine. Știm cu toții că numele cuviosului părinte, precum și faima vieții sale ascetice, se răspîndiseră în toată lumea. Astfel, mulți oameni din diferite țări, greci dar și de alte naționalități, veneau la el pentru a-i cere sfatul cînd întîmpinau probleme grave ce le împovărau sufletul. Alergînd astfel la sfatul Părintelui Porfirie, se făceau părtași tainei prezenței Sfîntului Duh, prin intermediul acțiunii darurilor părintelui.

Ne-am putea întreba în ce fel comunica Părintele Profirie cu vizitatorii de altă naționalitate, de vreme ce, știm bine, cuviosul părinte nu învățase nici o limbă străină. Și totuși, așa cum vom vedea, chiar și în asemenea situații, comunicarea era pornită din suflet, profundă și temeinică.

Într-o scrisoare pe care mi-a trimis-o în data de 27 august 1996 maica Theodosia, stareța Sfintei Mănăstiri Varnakova a Maicii Domnului, din Efpalio, județul Dorida, povestește o întâmplare legată tocmai de acest dar al Părintelui Porfirie. Această întâmplare a fost povestită după adormirea părintelui de către unul din fiii săi duhovnicești, care a văzut și a auzit cele întâmplate:

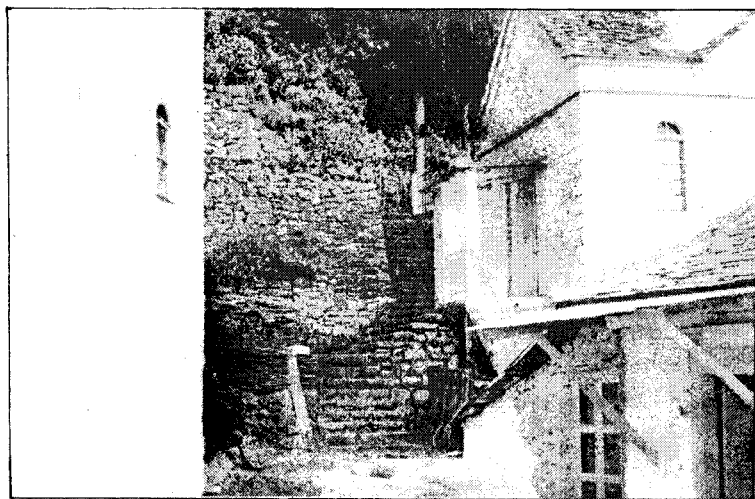
„Odată l-a vizitat pe Părintele Porfirie un oficial irlandez împreună cu interpretul său, pentru a discuta cu sfinția sa și pentru a-i cere sfatul într-o problemă gravă ce îl preocupa. Nedorind prezența interpretului în timpul discuției, Părintele Porfirie întrebă: „La ce ai nevoie de el?”. Interpretul interveni spunând: „Bine, părinte, dar cum vă veți înțelege?”. Atunci părintele îi spuse de-a dreptul: „Tu să ieși afară, că om ști noi cum să ne înțelegem”. Atunci interpretul a plecat și în chilie au rămas doar părintele și vizitatorul său. După vreo douăzeci de minute irlandezul ieși din chilia părintelui, iar interpretul îl întrebă: „Cum v-ați înțeles?”. Irlandezul îi răspunse: „N-a fost nici o greutate, fiindcă părintele știe irlandeza la perfecție”.

Darul acesta îl avea și Cuviosul Paisie Aghioritul, la care a venit un profesor universitar din Franța, de la Sorbona, găzduit la Simonopetra, care s-a înțeles cu părintele în același fel.

După umila mea părere, în astfel de cazuri, prezența Sfântului Duh s-a manifestat în chip „tălmăcitor”, ca să zic așa. Adică i-a ajutat pe amândoi interlocutorii să înțeleagă fiecare în parte, limba celuilalt, deși îi era necunoscută. Aș îndrăzni să spun că este vorba despre repetarea unui eveniment unic în istoria Bisericii, dar și

a civilizației universale, eveniment petrecut în ziua Cincizecimii: „Și cînd a sosit ziua Cincizecimii, erau toți Apostolii la un loc... și s-au umplut toți de Duhul Sfînt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi. Și erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, din toate neamurile care sînt sub cer... și fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa. Și erau uimiți toți și se minunau...” (Fapte 2, 1-7).

IV

BĂTRÎNUL PORFIRIE PĂRINTE DUHOVNICESC ȘI PEDAGOG

*Mă rog mereu ca fiii mei duhovnicești
să Îl iubească pe Dumnezeu, Care este
totul, ca să ne învrednicească să intrăm
în Biserica Sa pămîntească nezidită. Fi-
indcă de aici trebuie să începem.*

Ieromonahul Porfirie
(din «Testamentul duhovnicesc»).

*Am ieșit afară în zori să privesc
Marea Egee și să-i simt mireasma...*

Bătrînul Porfirie

Văzîndu-l prima dată pe Părintele Porfirie, întins pe pat, în mica sa chilie, aveai senzația că pășești în altă lume, simțîndu-te transportat în lumea străveche a Profetilor din Vechiul Testament și în același timp trăind o stare de pace și netulburare. Apoi îți aduceai aminte întîmplări și scene ca acelea descrise în viața Sfințului Antonie, văzînd chiar în fața ta chipul unui Bătrîn biblic, al unui „stareț”, al unui înțelept prin experiența dobîndită și al unui om binecuvîntat cu darul «paternității duhovnicești».

Părintele Porfirie era un adevărat părinte duhovnicesc ajuns la o înaltă măsură a duhovniciei. Tocmai de aceea lucra atît ca pedagog cît și ca sfătuitoare al credincioșilor. Metoda pedagogică pe care o aplica se întemeia pe funcția paternității duhovnicești, fiind vorba, de fapt, de pedagogia Părinților Bisericii, așa cum s-a păstrat pînă în zilele noastre, în cadrul tradiției bisericești isihaste și filocalice.

Așa cum am spus mai sus, Cuviosul Simeon Noul Teolog socotea că părintele duhovnicesc este însăși prezența vie a lui Hristos, fiind totodată un om desăvîrșit, renăscut întru Hristos și o vatră a focului celui dumnezeiesc în lume. Părintele duhovnicesc este socotit a fi prototipul pedagogului. Părintele Porfirie a fost și conti-

nuă a fi și astăzi un sfătuitor exemplar al tinerilor, dar și al oamenilor de orice vîrstă și, mai ales, al părinților.

Ca părinte duhovnicesc, Bătrînul Porfirie era una dintre persoanele cele mai însemnate din familia duhovnicească a Bisericii creștine, fiind legat de fiii săi duhovnicești printr-o dumnezeiască legătură părintească. Părintele nutrea față de toți o iubire deplină și desăvîrșită, avînd deja în sine desăvîrșire duhovnicească și sfințenie. Prin sfaturi duhovnicești, adică în chip tainic și duhovnicesc, își ajuta fiii duhovnicești „să se nască” și „să renască”, prin citirea Evangheliei. În Părintele Porfirie se împlinea cuvîntul apostolic: „*Căci de ați avea zeci de mii de învățători în Hristos, totuși nu aveți mulți părinți. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos*” (I Corinteni 4, 15).

Învățătura duhovnicească a Părintelui Porfirie este un dar primit de la Sfîntul Duh, fiind strîns legat de întreaga personalitate a unui părinte duhovnicesc. În primul rînd depinde de maturitatea sa duhovnicească și emoțională, de „înțelepciunea sa duhovnicească și pedagogică” și în mai mică măsură de ceea ce lumea socotește a fi experiența psihologică și pregătirea în domeniul pedagogiei.

Într-adevăr, Cuviosul Porfirie era un părinte duhovnicesc și un învățător exemplar. Lucrarea sa de învățător decurgea firesc din darul Sfîntului Duh. De aceea era o lucrare tainică, ce nu provenea „din știința învățaturii omenești”, fiind îndrumată de puterea „*înțelepciunii învățătorului celui lăuntric*”²⁵.

Așa cum am spus mai sus, Cuviosul Porfirie avea o personalitate desăvîrșită, împodobită de nenumărate

calități și virtuți morale și duhovnicești. Cea mai mare dintre virtuțile sale era discernământul. În primul rînd Cuviosul Porfirie era un învățător al discernământului. Arta pedagogică a discernământului era fundamentul de la care pornea în sfătuirea și îndrumarea sufletelor, lucrînd uneori pentru a preîntîmpina, iar alteori pentru a le tămădui rănilile. Învățătura sa este de o forță uriașă, putînd, după cum remarcă Sfîntul Ioan Gură de Aur, să imblînzească cele mai răzvrătite suflete.

Aplicînd această pedagogie tainică, părintele îi învăța, îndruma și sfătua pe copiii, adolescenți, tineri și, mai ales, pe părinți. Învăța pe alții nu doar prin cuvîntul, ci și prin tăcerea sa, adesea fiind de ajuns doar prezența părintelui lîngă oameni. Niciodată nu formula reguli morale abstracte, ci își povățuia fiii duhovnicești, avînd cu ei profunde relații interpersonale.

Așadar, l-am putea defini ca fiind un pedagog modern a cărui teorie și practică pedagogică, pornesc de la Părinții Capadocieni, pentru a ajunge la unul din cele mai moderne concepte antropologice și anume la „educația personalizată” (éducation personnalisée)²⁶. Teoria și practica sa erau moderne și eficiente. Și nici nu puteau fi altfel, de vreme ce erau scăldate de lumina unică a Sfîntului Duh. Principiile pe care se baza lucrarea sa sînt principiile care trebuie să conducă acțiunile oricărui pedagog, sfătuitor, psiholog sau psihoterapeut modern și, în general, ale oricărui om ce desfășoară o activitate „clinică” și care încearcă să-și înțeleagă semenii.

Așa cum am mai spus, cuviosul părinte se învrednicise de tînăr, datorită dumnezeiescului Har, să fie socotit de oameni drept părinte duhovnicesc plin de dis-

cernămînt, putînd astfel să îi ajute în diferite moduri și prin felurite mijloace. Le asculta problemele cu atenție, răbdare și înțelegere, intuindu-le neliniștea. Răspundea cu blîndețe și bunăvoință întrebărilor ce i se puneau. Dojenea, încuraja și susținea sufletește pe toți cei descurajați. Nu era tulburat de prezența împovărătoare sau de lipsa de discernămînt a unora dintre fiii săi duhovnicești. Cuvîntul lui nu era un simplu cuvînt de comunicare superficială, ci era un cuvînt profund, capabil să povățuiască sufletele, un cuvînt de comuniune cu sufletele fiilor săi duhovnicești.

Cuviosul Părinte Porfirie era cu desăvîrșire curat și de aceea avea „*duh văzător*” (Evagrie), ce îl îndruma spre adevărata cunoaștere de sine. Totodată îi îngăduia să cunoască și să înțeleagă gîndurile fiilor săi duhovnicești ce alergau la el spre a cere povață și îndrumare. Astfel, „*văzînd și înțelegînd cele ale inimii*” (Clement Alexandrinul, „Pedagogul” 9, 3), Părintele Porfirie citea sufletele celorlalți ca într-o carte deschisă. Își privea interlocutorul și privirea sa părea că pătrunde în adîncul sufletului și al ființei aceuia și că nu îi poate fi ascuns nimic. În clipa aceea interlocutorul părintelui simțea bucurie; pace lăuntrică și o nesfirșită bucurie.

Cei ce vorbeau cu Părintele Porfirie nu erau atrași doar de profunzimea cuvintelor sale ce sfătuiau și mîngîiau totodată. Fiii săi duhovnicești erau atrași de chipul dumnezeiesc în care viețuia părintele, precum și de blîndețea pe care o emana prezența sa: „*Căci nu numai învățătura, povața și îndrumarea sfinților, ci și însăși vederea lor este foarte folositoare și plăcută*” (Ioan

Gură de Aur, «Către Acvila și Priscilla», om. II, 1, P.G.B. 27. 52).

Este greu de pătruns și de înțeles măreția unor asemenea trăiri. În momentul întâlnirii și al comunicării cu fiii săi duhovnicești, părintele folosea iubirea evanghelică drept mijloc pedagogic de mare eficiență. Părintele trăia o iubire unică, necondiționată și nețarmurită ce se răspîdea în jur prin Sfîntul Duh, Care era prezent la întâlnire, întărind relația interpersonală dintre părintele duhovnicesc și fiul duhovnicesc. Fiind prin excelență un om al iubirii, Părintele Porfirie era plin de dragoste dumnezeiască pe care o revărsa asupra tuturor celor aflați în preajma sa. Așadar, orice om care vorbea cu părintele simțea iradierea acestei iubiri, devenind receptor al nesfîrșitei iubiri dumnezeiești. În acele clipe părea că nu mai există nici un om. În clipele acelea – clipe trăite pentru prima dată – părea că timpul și viața s-au oprit în loc, că a pierit chiar și amintirea necazurilor și a morții. Atunci interlocutorul cuviosului părinte trăia în prezent unicitatea întâlnirii duhovnicești, de parcă ar fi păstrat doar pentru sine această dragoste pe care i-o arăta „Părintele” său duhovnicesc.

După ce pregătea această atmosferă prielnică, cuviosul părinte își începea lucrarea prin care diagnostica, tămăduia și sprijinea duhovnicește. De obicei pornea de la problema concretă care îl preocupa pe interlocutorul său, adică de la punctul de plecare vizibil al chestiunii. Înainta apoi, ajungînd la substratul cauzal și la mobilul comportamental al interlocutorului său. Avînd puterea să stabilească „diagnostice”, dar și capacitatea „înțelegerii psihologice”, cum am spune noi astăzi, Bunicuțul

încerca să arunce lumină asupra cauzei unei purtări ciudate sau a unui păcat. Încerca să stabilească în ce măsură fiul său duhovnicesc era pregătit și era dispus să se pocăiască și să-și dezvăluie subconștientul. Totodată încerca să aducă la lumină patologia istoricului său sau al familiei sale.

După această primă abordare a problemei concrete, îndrumat întotdeauna de dumnezeiasca lumină a Sfântului Duh „*cel care grăiește întru el*” (Matei 10, 20), părintele cerceta amănunțit toată viața celui cu care vorbea. De multe ori părintele duhovnicesc vorbea despre problemele strict personale ale „fiului său”, dezvăluindu-i amănunte ascunse și chiar necunoscute din viața aceluia. Din clipa aceea, fiul duhovnicesc se lăsa cu totul și necondiționat în grija părintelui său, cu sufletul larg deschis.

Părintele izbutea să deschidă astfel sufletele oamenilor, rugându-se neîncetat. Această deschidere era rezultatul rugăciunii, care deschidea sufletele și mai mult. Astfel sufletele se transformau neconținut într-un pământ însetat, într-un pământ gata să primească sămînța și să rodească. Atunci Părintele Porfirie alegea metoda cea mai potrivită persoanei pe care o sfătuia și o îndruma. Vedem astfel cum părintele duhovnicesc, om cu discernământ, luminat de Harul dumnezeiesc, lucra atât ca pedagog cît și ca sfătuitor, urmînd principiile de bază ale pastoralei pedagogice contemporane. Părintele Porfirie își îndruma fiii duhovnicești, ținînd cont de personalitatea fiecăruia în parte. Socotea că fiecare om în parte este o valoare absolută, o personalitate unică și irepeta-

bilă. Înțelegea și respecta caracterul și libertatea personală a fiecăruia.

Dumnezeiescul învățător rezolva astfel fiecare problemă separat, în funcție de particularitățile sale. Nicio dată nu sfătuia doi oameni în același fel. Dacă era consultat de zece oameni în aceeași problemă, dădea zece sfaturi diferite.

Părintele Porfirie își accepta semenii așa cum erau, cu slăbiciunile și cu particularitățile lor comportamentale, neîncercînd niciodată să îi modeleze după tiparul său. Nu era impresionat de înfățișarea exterioară a oamenilor și îndeosebi a tinerilor și nu reacționa criticîndu-i și respingîndu-i, din pricina excentricității lor exterioare și a felului lor provocator de a fi. Privea în adîncul sufletului lor, le înțelegea motivele care îi făceau să se comporte astfel, fiindcă știa că în momentul în care este bine orînduit interiorul unui om, se orînduiește de la sine și exteriorul. Aceeași cale o urmează de altfel toți Părinții Bisericii care îi iubesc pe oameni așa cum sînt, cu slăbiciunile și defectele lor, acționînd cu chibzuință educativă și înțelegere psihologică și folosind metode pedagogice flexibile.

Întotdeauna cînd dădea sfaturi altora, cuviosul părinte se ferea de extreme și exagerări, socotind că nu pot contribui la evoluția duhovnicească și la maturizarea emoțională a tinerilor. Dimpotrivă, metodele și mijloacele folosite erau moderația, iubirea nețărnută, îngăduința chibzuită și tăcerea, toate acestea atrăgînd sufletul tinerilor spre „*tămăduire și trezvie*”.

Vom prezenta în continuare cîteva exemple privind felul în care Părintele Porfirie îi sfătuia pe fiii săi

duhovnicești. Cu ani în urmă, pe când încă mai slujea la Policlinica din Atena, într-o zi, pe când mergea prin piața Omonia împreună cu două dintre fiicele sale duhovnicești, văzu venind din față o tânără cu înfățișare provocatoare, purtând o fustă mini, așa cum era moda. Îndată ce au văzut-o, Părintele Porfirie întrebă:

– Ei, ce ziceți? Ce credeți? E de condamnat oare această fată?

– Nu, părinte, i-au răspuns fiicele sale duhovnicești, cunoscându-i convingerile.

– Bine faceți că nu o judecați, zise părintele. Să nu judecați oamenii după aspectul lor exterior. Această fată pe care o vedeți are un suflet minunat! Are un suflet foarte energic, iar ceea ce face acum, adică felul acesta de a provoca, se datorează puterii sufletului său. Gîndiți-vă ce s-ar întîmpla dacă această fată L-ar cunoaște pe Hristos, dacă ar cunoaște tot ce știți voi. Cu siguranță ar ajunge foarte departe!”.

Astfel sfătuia și învăța Părintele Porfirie, îndrumîndu-i pe toți frații credincioși, prin fapte și supraveghere.

Altă dată doi părinți evlavioși (tatăl era inginer, iar mama educatoare) s-au dus la Părintele Porfirie ca să-i ceară sfatul în privința copilului lor, un adolescent foarte neastîmpărat.

– Părinte, i-au spus, copilul a crescut și avem mari probleme cu el! Întîrzie serile, nu ne ascultă, e obraznic și frecventează un anturaj prost.

Atunci părintele le-a răspuns:

– De-acum înainte să tăceți. Ascundeți-vă cucernicia ca să nu îl provocați. În acest moment el se simte

ca și cum voi ați fi bine îmbrăcați, cu haine de sărbătoare, iar el ar fi „jegos” și „zdrențaros”. Se simte provocat tocmai de prezența voastră „cucernică”, ce îl îndepărtează și îl întărită.

Vom mai da încă un exemplu în ce privește felul în care Cuviosul Părinte Porfirie își sfătuia fiii duhovnicești. Cu ani în urmă s-a dus la Părintele Porfirie o tânără credincioasă, absolventă a Universității, ca să îi ceară sfatul și să o îndrume în luarea unei decizii de mare însemnătate pentru viața sa. Tînăra hotărîse să se ducă la mănăstire, lucru ce îi părea foarte limpede în acel moment. Părintele Porfirie, deși nu fusese la ea acasă și nu îi cunoștea familia, a sfătuit-o astfel:

– Fiica mea, deocamdată nu o mai provoca pe mama ta punînd atît de multe icoane la tine în cameră. Dă jos cîteva de pe perete, că nu e nici un bai.

Altă dată, în timpul campaniei electorale din anul 1989, Părintele Porfirie îi telefonă la ora patru dimineața uneia dintre fiicele sale duhovnicești, domnișoarei P.M. Cu ajutorul Harului dumnezeiesc Părintele aflase că în acel moment tînăra avea nevoie de sprijin sufletesc și duhovnicesc. Așadar, a început a-i spune:

– Știi, astăzi a venit cineva la mine și mi-a cerut să-i analizez Crezul.

Și părintele începu să analizeze Crezul la telefon. Vorbi cam o jumătate de oră. Glasul i se schimbase, de parcă vorbea altcineva, așa cum se întîmpla mereu cînd rostea texte sfinte.

Atunci tînăra a înțeles că acel telefon era o ocazie unică de comunicare duhovnicească și de împreună rugăciune cu părintele său duhovnicesc.

Cuviosul Părinte credea că cel mai însemnat sprijin și ajutor pe care îl poți da cuiva este următorul: să stai să îl ascuți, când vrea să îți vorbească despre nevoile și problemele sale, când vrea să-și spună păsul, când vrea să-i fii alături ca să nu simtă singurătatea cumplită și respingerea socială, care împovărează sufletul omului. Îmbrățișarea părintească plină de dragoste a cuviosului părinte îi cuprindea pe toți cei îndurerați, pe cei apăsați sufletește, care riscau să se prăbușească. Astfel, părintele duhovnicesc și fiul său erau două ființe unite, două inimi care băteau în același ritm, care sufereau împreună, care îndurau și nădăjduiau împreună.

Părintele Porfirie nu era doar sfătuitoarea și învățătorul tinerilor. Era totodată părintele duhovnicesc și îndrumătorul unor grupuri populare mai largi. Călătorea și vizita sate mici și îndepărtate despre care știa, cu ajutorul dumnezeiescului Har, că au nevoie să li se dezvăluie și să conștientizeze prezența lui Dumnezeu în viața lor. Astfel, în felul său propriu, printr-o pedagogie practică trezea sufletele oamenilor simpli din regiuni sărace în experiențe duhovnicești. Prin cuvântul său și îndeosebi prin acțiunea generoasă a darurilor sale, îi făcea părtași tainelor dumnezeiescului Har. Îi ajuta să Îl descopere pe Dumnezeu chiar în viața lor smerită și săracă. Așa cum făcea pe atunci și un alt părinte în Peloponez, străbătea satele trezind sufletele oamenilor aflați în letargie duhovnicească.

Într-o înregistrare din iunie 1986, Părintele Porfirie povestește – descriind totul în culori vii, așa cum obișnuia – câteva dintre călătoriile sale misionare și eve-

nimente tulburătoare ce s-au petrecut cu aproximativ patruzeci de ani în urmă, adică în anul 1946.

Discursul său narativ-educativ trezește sentimente ce îndeapărtează acțiunea pustiitoare a grijilor pentru traiul de zi cu zi, ne întăresc dorința de a ne ruga, transformând astfel lenea zilnică în preocupare pentru slăvirea lui Dumnezeu și în bucurie a chinuitului nostru suflet.

Cuviosul părinte povestește următoarele: „Într-o dimineață, foarte devreme, am luat-o în jos spre biserică. Biserica însă era închisă, fiindcă paracliserul nu o deschisese încă. Aproape de biserică se afla o lăptărie, așa că m-am dus acolo, așteptând să vină paracliserul. La ora aceea lăptăria era goală. M-am așezat la masă cu lăptarul, pe nume Athanasios Bratsios. La un moment dat intră în lăptărie un client și ceru lapte. În timp ce Thanasis îl servea cu lapte, am băgat de seamă că era foarte supărat. După ce i-a dus laptele, a venit și s-a așezat la masa mea. Atunci i-am spus:

– Thanasis, te văd foarte supărat.

– Într-adevăr, sînt foarte supărat, fiindcă mi-e soția bolnavă, zise el.

– Soția ta, i-am spus eu, are piatră la rinichiul drept și, din cauza asta, toată noaptea s-a dus la toaletă. Se ridică, venea înapoi în pat și apoi iar se ridică. Din cauza durerii nu mai putea sta nici culcată, nici în picioare.

– Într-adevăr, spuse el, așa a fost. Iartă-mă, dar eu nu credeam în lucruri de astea, fiind foarte raționalist. Însă acum că mi-ai spus ce mi-ai spus, mă tot minunez de Harul cel dumnezeiesc! Într-o zi au venit trei arvaniți dintr-un sat și așteptau aici să vii la biserică, fiindcă

voiau să te ia cu ei să le arăți unde se găsea apă la ei în sat. Eu rîdeam văzîndu-i cum au stat toată ziua, așteptînd și tot întrebîndu-l pe paracliser dacă ai venit. Îmi spuneam că proștii de arvaniți așteaptă de la un biet preot să le găsească apă. Acum însă, Bunicuțule, te rog și eu să vii în satul meu, fiindcă nu avem apă. Poți veni? Îți vom plăti.

– Nu-mi trebuie bani, Thanasis, i-am zis. Dar va fi greu să vin, fiindcă trebuie să slujesc în biserică și în fiecare zi mă caută lumea, așa că nu pot lipsi.

– Te ducem noi și apoi tot noi te aducem imediat înapoi.

– Nu pot, i-am spus.

Atunci a plecat. După trei zile vine la mine primarul satului și îmi spune:

– Părinte, uite ce am aflat de la Thanasis. Sîntem la necaz, așa că te rugăm să vii și vei face un mare bine satului, dacă vei veni și ne vei arăta unde se află apă.

După ce mi-a spus acestea, i-am răspuns:

– Da, dar în partea de jos a satului se află o fîntînă.

– E adevărat, zise el, dar coborîm foarte mult ca să luăm apă, iar femeile se ostenesc foarte, cărînd ulcioarele pînă acolo jos.

M-au luat așadar și m-au dus în satul lor să le găsesc apă. Am trecut prin toate satele Fokidei și am ajuns în Malandrino, în regiunea Lidoriki. Odată ajuns acolo, mi-au arătat întreg satul. Atunci le-am spus:

– Vedeți casa aceea albă? Ei bine, mai sus de casă se află un fir de apă.

– Thanasis, zise primarul, știi cum se numește locul acela pe care ni-l arată părintele?

- Cum? întrebă nedumerit Thanasis.
- Se numește „apa vuitoare”, zise primarul.
- De ce îi spunei așa? am întrebat eu.

- Fiindcă se zice că într-o primăvară dormea un cioban acolo și, în timp ce dormea, a simțit că pe dedesubt trece un fir de apă. A simțit atât de puternic cum trecea apa, că le spunea tuturor că în acel loc, sub pământ se află apă. De atunci locul acesta s-a numit „la apa vuitoare”. Iată, pe acolo trece apa. Iar satul acesta se numea Braila.

S-au bucurat cu toții și mai ales primarul. Atunci le-am zis iar:

- Oameni buni, ascultați-mă. Nu vreau să spunei nimănui că ați adus un preot să vă spună unde se află apă. Nu vreau să afle nimeni. Nu trebuie să afle nimeni că am venit să vă spun unde e apa. Pentru mine e foarte important să nu afle nimeni acest lucru.

Cînd am ajuns în sat ne-am dus la preot acasă. Thanasis Bratsios a ieșit afară, unde s-a întîlnit cu un domn al cărui nume nu mi-l mai amintesc și care era de fel din Patra. Era pompier în orașul Patra, iar soția sa era din Braila. Fiind vară, venise să își petreacă vacanța în Braila. Așadar l-au adus la mine pe domnul acela, spunîndu-mi:

- El te va duce sus, în locul despre care v-am vorbit, să ne spui de este apă.

Așadar m-am dus cu el acolo sus și am marcat cu pietre locul unde se afla apa.

La întoarcere el mergea înainte și eu în spate. Drumul era în pantă. Cum mergeam așa, îmi spune:

– Bunicuțele, Thanasis mi-a spus că te pricepi și la boli.

– Nu, nu mă pricep și mai sînt și obosit, i-am răspuns.

Auzind acestea a tăcut și a luat-o înainte. Pe cînd mergea așa în fața mea, mi-am făcut cruce și m-am uitat la el cu băgare de seamă. Am văzut că avusese tuberculoză în partea stîngă a pieptului. Nu-mi mai amintesc cum îl chema, Stavros, Thanasis, poate Iorgos. Nu-mi mai amintesc, dar cred că era unul din numele acestea. L-am oprit așadar și, bătîndu-l pe umărul drept, i-am spus: „Văd că ai fost bolnav în partea stîngă”. A fost mulțumit de ce i-am spus, iar chipul îi strălucea de bucurie.

– Și ce mai vezi? mă întrebă.

– Ce să-ți spun, fiule? Văd o minune, i-am spus.

– Ce minune? mă întrebă el.

– Ai avut tuberculoză ani de-a rîndul, dar ai făcut tratament și s-a vindecat cu totul. Îți pot spune că plămînul drept este mai sănătos ca stîngul.

– Cum așa? mă întrebă iar.

– Ei bine, în locul bolnav s-a adunat deasupra un fel de azbest și a acoperit boala cu totul.

– Într-adevăr, s-a vindecat de tot? mă întrebă bucuros.

– S-a vindecat, iar acum plămînul drept este mai sănătos ca celălalt.

– Sărut mîna, Bunicuțele, că tare mă mai întrista gîndul că sînt tuberculos, zise el.

– Te-ai vindecat și nici nu ți-ai dat seama?

– Mi-am dat seama, dar am rămas tot cu gîndul că sînt bolnav.

Ne-am dus și apoi ne-am întors. Se înserase. Am mers toată ziua. Nici nu știi pe ce drum am mers. Nici asfalt, nici nimic. Doar stînci și gropi. Vai de mine, mă omorîse mersul pe drumul acela. De la zdruncinăturile mașinii toate mă dureau: rinichii, stomacul, intestinele. Vă dați seama cum am mers cu mașina aceea care nu avea cauciucuri cu aer, ci mergea cu cărbuni. Iar încasatorul cobora întruna ca să amestece cărbunii. În spate avea un fel de butoi, iar mașina se mișca pe baza gazului rezultat din cărbune și lemne.

Cînd am ajuns pe seară, ne-am îndreptat spre casa preotului din sat. Preotul însă nu era acasă, dar a venit în scurtă vreme. După ce m-a salutat mi-a spus:

– Părinte Porfirie, Domnul te-a adus în satul nostru. Nici unul dintre săteni nu mai calcă în biserică! Acum slujesc singur și Vecernia și Utrenia și Sfînta Liturghie. Sînt singur cuc. Oamenii nu vin la biserică nici măcar de sărbători! Doar cînd mai moare careva sau avem vreun parastas, atunci se adună toți. Dar știi ce s-a întîmplat? Învățătorul a vorbit la cafenea despre tine.

– Chiar așa? l-am întrebat.

– Da, îmi răspunse.

– Și ce știa învățătorul? l-am mai întrebat.

– Ei, i-a spus Thanasis cine ești. Iar el le-a zis oamenilor: „Oameni buni, a venit aici un om la voi, care ziceți că nu este Dumnezeu, un om care e așa și pe dincolo... Care i-a spus lui Thanasis ce probleme are soția lui... și apoi, îndată ce am ajuns la Malandrino, le-a spus și le-a arătat că în locul numit „apa vuitoare” se găsește apă, fără să fi cunoscut dinainte ținutul”.

Așadar, de îndată lumea a dat năvală în piața unde se afla casa preotului. S-a umplut locul de oameni care făceau zarvă mare.

– Ce facem acum, Părinte? mă întrebă preotul.

– Spune-le că sînt obosit și să vină în altă zi. Să plece, că nu mă simt bine. Spune-le că am obosit mergînd cu mașina care m-a adus pînă aici.

De-abia i-a putut clinti de acolo. Seara am rămas la masă la preot acasă. Preotul avea vreo cinci-șase copii și m-a întrebat:

– Cum ți se par copiii?

M-am uitat la copii și l-am întrebat:

– Asta vorbește?

– Știu și eu? Tu ce zici? mă întrebă el.

– Nu vorbește, i-am zis.

– Bine, nu-mi mai spune nimic.

În timp ce mîncam, părintele m-a luat deoparte și m-a întrebat:

– Ce vezi, părinte, legat de acest copil?

– Copilul, i-am răspuns, este așa din pîntecele mamei sale, unde a avut de suferit. Și i-am povestit tot istoricul bolii.

– Am fost la toți medicii și tot nu vorbește. Iar medicii mi-au spus exact ce mi-ai spus tu, că este așa din faza embrionară.

Apoi m-am dus la culcare.

Dimineată de tot, nici nu se luminase bine de ziuă, din piață se auzea un murmur continuu, de la lumea cea multă ce se adunase. La un moment dat preotul veni la mine și îmi spuse:

– Bunicuțele, am aflat ce se întîmplă.

- Ce? întreb.
- A venit lume și din Amygdalia.
- Ce e Amygdalia? am mai întrebat eu.
- Este un sat aflat peste dealul de colo.

Am ieșit la poartă. Oamenii erau foarte emoționați, iar priveliștea era minunată! Îndată ce m-au văzut, toți și-au ridicat mâinile, și-au început să strige.

Atunci a venit și pompierul de care am spus mai sus. Kostas se numea, acum îmi amintesc. Odată ajuns, mi-a spus:

- Părinte, vino cu noi să vedem ce-om găsi.

Am pornit așadar și-am luat-o pe un drum ce cobora. Soția sa era împreună cu el. La un moment dat el îmi spuse:

- Părinte, spune-i ceva.
- Sînt obosit, nu pot să-i spun nimic, i-am răspuns eu.

Apoi nu mi-au mai vorbit. Eu însă m-am uitat la soția lui și am cercetat-o fără ca ei să știe. Tot mergînd, am dat peste un loc unde oamenii culegeau struguri. Atunci Kyr-Kostas zise:

- Mă duc să iau niște struguri.
- Du-te, i-am spus.

După ce a plecat, i-am spus soției sale:

- Vino să-ți vorbesc. Știu că ești foarte necăjită, din pricină că ai o fobie. Nu te gîndești decît la lucruri rele. Și, mai ales, ești obsedată de gîndul că îți va lua foc casa.

- Așa e, îmi răspunse ea. Țasta e gîndul ce mă tot chinuie. Uneori plec de acasă, iar la întoarcere mă uit de departe să văd dacă nu cumva iese fum.

Nu mai lungesc vorba. Am sfătuit-o ce să facă și i-am explicat cum stau lucrurile. Cînd a venit Kostas, soția sa îi spuse:

– Kostas, părintele mi-a spus totul. Minunat lucru!

Înțelegeți ce simțea. Apoi ne-am văzut de drum, continuînd să coborîm. Îndată ce am ajuns la Hania, am zărit două-trei case. De departe am văzut că era adunată lume multă, întocmai cum fusese la Braila. Așadar, l-am întrebat pe Kostas:

– Cine sînt oamenii ăștia?

– Părinte, acești oameni s-au adunat din mai multe sate în care, în timpul nopții, s-a aflat că vei trece pe aici. Așa că s-au adunat să te vadă.

– Vai de mine! am spus.

Îndată ce am ajuns jos au sărit toți pe mine. Unul îmi spuse că vrea să se spovedească. Atunci m-am gîndit că poate era nimerit să mergem puțin mai încolo la o moară ca să îi spovedesc pe rînd. Apoi m-am răzgîndit și le-am spus că nu pot să îi spovedesc atunci și că voi veni altă dată. În timp ce stăteam acolo, așteptînd să vină autobuzul din Lidoriki, un sătean mă apucă de rasă, vrînd să îmi vorbească.

– Nu pot vorbi acum cu tine, fiindcă aștept să vină autobuzul, i-am spus.

Atunci îi spuse altuia:

– Ține-l pe Bunicuț și nu-l lăsa să plece.

Apoi, apucîndu-mă de braț, îmi spuse:

– Hai, vino să-mi arăți unde se găsește apă, fiindcă nu am apă.

M-am dus cu el și i-am arătat unde se găsea apă:

– Iată, acolo!

- Nu pricep, zise el. Haide cu mine.

Odată ajunși acolo i-am spus:

- Uite, aici e apă.

Într-adevăr, așa cum am aflat mai târziu, au găsit apă în acel loc, pe care l-au și numit „izvorul preotului”. Poate astăzi acolo s-a ridicat vreun sat. Ar trebui să întrebăm dacă există vreun izvor numit „izvorul preotului”. Cine știe? Tot ce v-am povestit s-a petrecut acum patruzeci de ani. De nu patruzeci, atunci treizeci și nouă. Ați înțeles?

Între timp, venise autobuzul din Lidoriki și ne-am suit cu toții. Deja toată lumea aflase că puteam să găsim apă. La un moment dat, taxatorul autobuzului a început să mă batjocorească. Nici nu vă pot spune ce mi-a zis tot drumul... Mă zeflemisea întruna, zicându-mi:

- Spune-ne, aici se găsește apă? Hai, spune-ne!

Eu, tăcut, mă rugam, așa că nu m-am tulburat deloc. El însă nu mai contenea cu batjocura...

- Ei, părinte, ia spune-ne ce vezi aici?

Lumea râdea și nu se mai oprea. De unde să știe ce se petrecuse în sat... Râdeau întruna. De unde să fi știut că cei din sat plîngeau după mine și mă cinsteau cu mare evlavie? Aceștia din autobuz erau săteni din Lidoriki. Ei, și din pricină că erau neștiutori, râdeau. Taxatorul stătea în spatele șoferului și mă tot batjocorea, iar lumea râdea. Mă tot întreba disprețuitor:

- Ei, părinte, ce vezi acum acolo? Acolo jos se găsește apă sau nu? Ia zi, ce vezi?

Eu nu ziceam nimic. Am ajuns așadar la Sfînta Eufîmia, iar autobuzul s-a oprit la o cafenea ca să bea oamenii apă. Eu n-am intrat în cafenea, ci m-am dus într-o

parte. Am luat-o spre stînga, cum mergi spre Atena. Cu noi era și o țesătoare din Sfînta Eufîmia, care zicea că nici acolo nu aveau apă. Cum am spus, după ce am coborît din autobuz, eu am luat-o într-o parte, încercînd să văd dacă e apă sau nu. La un moment dat se apropie de mine încasatorul și îmi spune:

– Plecăm, părinte! După ce te uiți? După apă?

– Ia vino încoace, i-am zis. Vino să-ți spun ceva. Ești atent?

– Da, răspunse el, sînt atent.

Arătînd spre cele de jos ale trupului său, i-am spus:

– Acum crezi că te-ai vindecat de boala pe care o aveai acolo?

El s-a înroșit și mi-a răspuns:

– Cum ai aflat, Bunicuțule? Iartă-mă pentru felul în care ți-am vorbit mai înainte. Într-adevăr, ai dreptate. M-am îmbolnăvit de sifilis, iar doctorul mi-a spus că mi-a trecut. Tu ce crezi?

– Nu știi dacă a trecut, i-am răspuns.

– Oricum, nu mai simt nimic, zise el. Doar că am prins frică de boală.

Plecă apoi în fugă și-l strigă pe șofer căruia îi spuse:

– Omul ăsta e sfînt, iar eu l-am batjocorit tot drumul. Tare sînt necăjit. Și mi-a spus și de ce boală sufăr!

Veni apoi și șoferul la mine și mă rugă să îi spun și lui ceva. I-am zis că nu pot, că nu se face să le spun. Apoi m-au întrebat unde locuiesc și, după o vreme, au venit și m-au vizitat. Asta e tot. Nu știu ce-aș mai putea spune.

În orice caz, trebuie să vă spun că taxatorul începu să tremure de frică, auzind ce îi spuneam. Cum să

vă explic? Omul începe să se cutremure cînd îi vorbești despre bolile de care suferă, despre starea în care se află și despre multe altele.

Am avut parte în viața mea de multe asemenea întâmplări ca cele povestite mai înainte. Toată viața mi-a fost plină de astfel de întâmplări. Atît de multe au fost, că nici nu mi le mai amintesc pe toate...

Ei, toate acestea vi le-am povestit ca să îl slăvim pe Dumnezeu...".

Părintele Porfirie îndrăgea familia, socotind-o una dintre cele mai însemnate forme ale existenței umane. Era încredințat că nucleul personalității umane se clădește – bine sau rău – în sînul familiei. De aceea, toată viața a păstorit și a sfătuit nenumărate familii, cu multă dragoste²⁷.

Era interesat îndeosebi de relațiile personale profunde stabilite în sînul familiei, între cei doi soți. Credea în rolul deosebit pe care îl avea „dialogul iubitor” între cei doi părinți, în tandrețea relațiilor și în exprimarea sensibilității dintre soți.

De asemenea acorda o mare atenție cazurilor unor copii „rătăciți”, cum îi numea în chip grăitor. Era vorba despre copii cu diverse probleme psihologice, care erau rezultatul unei atmosfere familiale tensionate din pricina relațiilor agresive dintre părinți. Vorbea despre „copii rătăciți”, dar și despre „părinți rătăciți”. Spunea că problemele copiilor apar chiar din faza de sarcină, perioadă în care mama copilului nu a avut grijă să trăiască liniștit, cu sufletul împăcat și în rugăciune. Părintele obișnuia să spună: „Mama începe să își educe copilul chiar din

clipa în care acesta se află în pîntecele ei, prin trăirile sale sufletești (pedagogie prenatală de îmbunătățire).

În asemenea cazuri în care copiii aveau probleme de natură organică sau psihologică, Părintele Porfirie se străduia, cu nesfîrșita dragoste ce îl caracteriza, să fie alături de familia respectivă. De obicei începea cu diagnoza problemelor.

Cazul pe care îl descriu în continuare cred că ne ajută să înțelegem interesul părintelui și eforturile sale pentru rezolvarea diferitelor probleme. În anul 1988 aveam un student la Facultatea de Teologie, un băiat drăguț, demn de afecțiune, pe nume Iorgos R., din Mesolonghi. La un moment dat tînărul a început să își piardă echilibrul cînd mergea. Astfel a început să se manifeste boala de care suferea, o boală gravă, distrofia musculară. Este o boală evolutivă a sistemului muscular, de obicei de natură ereditară, ducînd la distrugerea treptată a țesutului muscular. Cauzele exacte ale bolii încă nu sînt cunoscute. Boala a evoluat lent și încet-încet, Iorgos nu s-a mai putut deplasa decît într-un scaun cu roțile²⁸. Mama tînărului, Irini, și tatăl său erau cei ce îl aduceau la facultate. Deodată tatăl lui Iorgos s-a îmbolnăvit de cancer la creier și, în scurt timp, a murit. Astfel, toate problemele familiei care, așa cum am aflat mai apoi, erau destul de numeroase, au căzut pe umerii doamnei Irini. Acasă mai avea un copil, pe nume Nectarie, care și el se afla într-un scaun cu roțile, suferind de aceeași boală. Cu toate acestea, cînd ne-am dus să îi vizităm, atmosfera ce domnea în casă era una de liniște și de împăcare. Locul era tihnit, pe pereți erau agățate icoane, iar cei ai casei, cu surîsul lor blînd, făceau să fie și mai

simțită prezența Sfinului Duh. Într-adevăr, acei oameni erau iubiți de Dumnezeu!

Părintele Porfirie cunoștea toată familia și ținea foarte mult atât la doamna Irini, cât și la copiii. Suferea împreună cu ei și încerca în toate chipurile să le aline durerea. Noaptea, de obicei pe la orele două sau trei, adică în ceasurile de adîncă singurătate, cînd durerea apasă sufletele oamenilor și cînd Irini simțea cum își pierde răbdarea, Părintele Porfirie îi dădea telefon, pentru a o întări. Doamna Irini ne-a spus că în clipele de deznădejde, simțea căldura Sfîntului Duh revărsîndu-se din cuvîntul încurajator al părintelui. Bunicuțul cunoștea foarte bine situația familiei. Și, chiar cînd doamna Irini s-a dus prima oară la sfinția sa, părintele i-a vorbit despre boala copiilor, descriindu-i cauzele bolii. După procedura de diagnosticare, pe care am descris-o mai sus, adică luîndu-i pulsul doamnei Irini, i-a spus: „În perioada în care ai fost însărcinată, în casă domnea o atmosferă tensionată. Din pricină că organismul tău era sensibil la acele tensiuni, embrionul a fost afectat”.

Trebuie spus că doamna Irini s-a dus și în Elveția la doctori care erau de părere că era vorba despre modificări ale fătului.

Corecta educare și creștere a copiilor în cadrul familiei deținea un loc însemnat în activitatea Părintelui Porfirie, mai ales cînd își povățuia fiii duhovnicești. Cînd unii părinți îl întrebau: «Ce să ne facem, părinte, cu copilul nostru care este șovăielnic și mai are și tot felul de fobii?», părintele le spunea:

– Voi purtați întreaga răspundere pentru starea lui. Din pricina relațiilor proaste dintre voi doi, chiar din

vremea cînd se afla în pîntecele maicii sale i-ați provocat toate aceste traume psihice și toate problemele psihologice pe care acum trebuie să le îndure.

De asemenea, Părintele Porfirie spunea adesea:

„Sfințenia părinților contribuie la mîntuirea copiilor. Într-un singur fel putem face să nu avem probleme cu copiii noștri, și anume prin sfințenie! Deveniți toți sfinți și nu veți mai avea nici o problemă cu copiii voștri... Acest lucru îl veți izbîndi lesne în momentul în care va veni Harul cel dumnezeiesc. Dar cum vine Harul cel dumnezeiesc? Vine cînd ne smerim și ne rugăm. Iar rugăciunea trebuie să fie fierbinte și curată, căci dacă ne rugăm cu credință și răbdare, nu se poate să nu primim răspuns”.

Referindu-se la metodele și mijloacele pe care părinții ar trebui să le folosească în educarea propriilor copii, Părintele Porfirie, ca un pedagog înțelept ce era, spunea: „Nu vă purtați cu copiii în chip silnic. De obicei slăbiciunile copiilor își au izvorul în comportamentul părinților, care își silesc copiii, din dragoste desigur, care însă este doar o simplă dragoste omenească... Cînd vreți să le spuneți ceva copiilor voștri, spuneți-le prin rugăciunea pe care o faceți. Copiii nu ascultă de cele pe care le aud, decît atunci cînd îi luminează Harul dumnezeiesc. Abia atunci ascultă ce vrem să le spunem. Cînd vreți să-i spuneți ceva copilului vostru, mai bine spuneți-i întîi Maicii Domnului, și ea va lucra. Iar rugăciunea voastră se va face suflare dătătoare de viață, mîngîiere duhovnicească, ce îl va cuprinde cu îmbrățișarea sa, atrăgîndu-l”.

Cuviosul Porfirie credea în valoarea pe care o are rugăciunea în viața duhovnicească a oamenilor și îi povățuia pe fiii săi duhovnicești în ce fel să se roage:

– Să te rogi simplu de tot, cu smerenie, cu suflet curat fără să aștepti răspunsul lui Dumnezeu. Să nu-ți trebuiască să vezi mâna Sa sau chipul Său sau lumina Sa. Nimic din toate acestea. Doar să crezi că în timp ce l te adresezi lui Dumnezeu, chiar vorbești cu Dumnezeu.

Toate aceste povețe și îndemnuri ale Părintelui Porfirie sînt în deplină concordanță cu teoriile moderne ale psihopedagogiei în ce privește funcția familiei ca sistem psihosocial. În cadrul acestui sistem, relațiile dintre părinți, dinamica și autoreglarea sistemului familial, rolul pozitiv sau negativ al părinților, toate acestea afectează psihismul fiecărui membru al familiei. Îndesebi influențează universul afectiv al copiilor mici și al adolescenților, a căror personalitate o marchează definitiv emoțional, fie cu pecetea vieții dăruite și a nădejzii, fie – lucru mai des întîlnit astăzi – cu pecetea deznădejzii, a distrugerii sufletești și a morții. Astfel familia se transformă din celulă a vieții într-o vatră a morții.

Astăzi susținătorii „terapii familiale” (thérapie familiale) consideră că pentru a vindeca o anumită persoană, trebuie să modificăm relațiile și atitudinile existente între membrii familiei acelei persoane, întocmai cum sfătua și Părintele Porfirie. Și încă, „pentru a schimba lumea, trebuie să schimbăm familia” (V. Satir)²⁹.

Cuviosul Părinte Porfirie nu era doar învățător al Evangheliei, pedagog al tinerilor și sfătuitor al familiilor luminat de Harul dumnezeiesc. Era, pe lângă toate acestea, o fire sensibilă, delicată și poetică. Îl mișca frumu-

seșea naturii, iubind deopotrivă păsările și florile. Îi plăcea să se trezească diminețile ca să privească soarele răsărind din mare. Petrecea mult timp, fie iarnă, fie vară, în regiunea Ahladeri, lângă Paraclisul Sfântului Antonie, în Evvia. Stătea acolo privind marea, în rugăciune și meditație. Adesea spunea: „Jeșeam în zori de zi, să privesc Marea Egee și să-i simt mireasma...”. La fel se plimba în zori un alt sfânt, Cuviosul Filotei Zervakos, în Thapsana, în insula Paros.

Referindu-se la firea sa poetică, Părintele Porfirie obișnuia să spună: „Hristos nu vrea lângă El oameni grosolani, ci delicați... Sfinții sînt poeți... Într-adevăr, cîtă poezie este în înfățișarea, în învățătura și în lucrarea Domnului nostru Iisus Hristos, pe marea Tiberiadei!”. Și sfătuia: „Citiți Psaltirea, căci îndulcește sufletul”. Altorori își povățuia fiii duhovnicești, spunîndu-le: „Iubiți natura și treziți-vă de dimineață ca să-l vedeți pe soarele-rege ivindu-se purpuriu din valuri”. De asemenea îi îndemna să stea pe malul mării, cugetînd, rugîndu-se, ascultînd glasurile tainice ale naturii, liniștindu-se. Să facă excursii, să suie pe munte, să privească cerul înstelat, să se bucure primăvara de frumusețea țarinilor, a florilor, a copacilor, și iarna, de zăpadă. Părintele Porfirie era încredințat că acest fel de sensibilitate contribuie la maturizarea duhovnicească și sufletească a omului, fiind începutul unei comuniuni mai profunde cu Dumnezeu și totodată începutul unei doxologii închinată nesfîrșitei Sale măreții.

Acest rodnic proces educativ pe care l-am descris mai sus, constituie o minune de neînțeles pentru rațiu-

nea umană, fiind o lucrare ce a salvat și a insuflat viață mai ales oamenilor tineri de pretutindeni. Părintele Porfirie viețuia, așa cum am mai spus, în spațiul minunii. Toată lucrarea sa era o smerită afierosire lui Dumnezeu și semenilor săi. Toată viața, ca om s-a dat cu totul lui Dumnezeu, cu desăvârșită smerenie, ascultare și nesfârșită dragoste. A fost un părinte al dragostei, care „a chemat” Harul dumnezeiesc prin sfânta sa viețuire, tocmai fiindcă trăia în chip euharistic durerea, dând slavă lui Dumnezeu pentru neputințele pe care le îndura. De aceea Domnul l-a și învrednicit să trăiască în acest spațiu înfinit al minunii și să fie părtaș la „înnoirea” sufletelor, prin suflarea dătătoare de viață a Sfântului Duh, prin „puterea Sfântului Duh, prin care se arată celor vrednici Împărăția lui Dumnezeu” (Sfântul Grigorie Palama, «Două omilii la Cuvioasa Schimbare la Față a Domnului...», Patrologia Greacă, vol.151).

Încheind aici aceste scurte însemnări, am putea la rîndu-ne, urmînd pilda antropologiei pedagogice a Sfîntului Ioan Gură de Aur, să ajungem la următoarea concluzie: „Acesta este sufletul Cuviosului Părinte Porfirie: iubitor, ocrotitor, arătînd mare dragoste și părintească bunăvoință, biruind iubirea firii și învingînd necazurile toate, cu ajutorul Sfîntului Duh și al dumnezeiescului Har” (cf. Ioan Gură de Aur, Omilia la II Timotei 3, 1: „Și aceasta să știi că în zilele din urmă, vor veni vremuri grele”, 3, P.G.B. 27, 620).

V

„Între noi nu e nici o distanță”

(Părintele Porfirie)

*...pune lacrimile mele
înaintea Ta...*

(Psalmul 55, 8).

*Trebuie să-l vedem pe cel ce este sfânt,
pașnic, blînd, întristat, pe cel mîhnit
ce se tînguie.*

(Sfîntul Ioan Gură de Aur,
Omilia la Efeseni, 17, 2, P.G.B. 21).

S-a spus că astăzi, când ființe sfinte, contemporane nouă, precum părinții noștri duhovnicești Porfirie, Paisie, Iacob, Sofronie și Epifanie au adormit în Domnul, părăsind această viață, sîntem mai săraci.

Cred că dimpotrivă, sîntem mai bogați și mai fericiți, fiindcă acești sfinți, eliberați de limitele trupești și de dependența biologică, continuă a se afla printre noi, însoțindu-ne pașii în viață. Însă, așa cum e și firesc, noi sîntem aceia care nu le putem simți și nu le putem trăi prezența duhovnicească, tocmai din pricina neputinței simțurilor și a percepțiilor noastre.

Odată cînd m-am dus la Părintele Porfirie i-am spus: „Părinte, să vă gîndiți mereu la noi și să vă rugați pentru noi, căci avem mare nevoie. Îndeosebi să vă gîndiți la noi în ceasurile nopții, cînd se stinge zgomotul vieții și cînd încercăm să comunicăm cu noi înșine și cu Dumnezeu”. Auzind acestea, părintele mi-a răspuns: „Între noi nu e nici o distanță. Cînd voi pleca din această viață va fi mai bine, fiindcă voi fi mereu alături de voi cînd mă veți chema”. Într-adevăr, în fiecă clipă simt lîngă mine prezența cuviosului părinte. Simt cum Părintele Por-

firie se află lângă mine. El continuă a fi viu, ușurându-ne omenеștile greutăți de zi cu zi. Ne vorbește prin cuvintele și faptele semenilor noștri, în toate clipele de bucurie ca și în ceasurile grele. Ne vorbește prin tăcerea sa.

„Între noi nu e nici o distanță”! Acesta este cuvîntul mîngîietor pe care ni-l spun cetele sfinților contemporani nouă, celor „osteniți și împovărați”, oamenilor singuri, oamenilor ce suferă și plîng, care nu au a le dăru decît lacrimile.

Sfinții trăiesc! Ei sînt lângă noi, sînt prietenii noștri ce ne întind mîna. Vom ști oare să le răspundem?

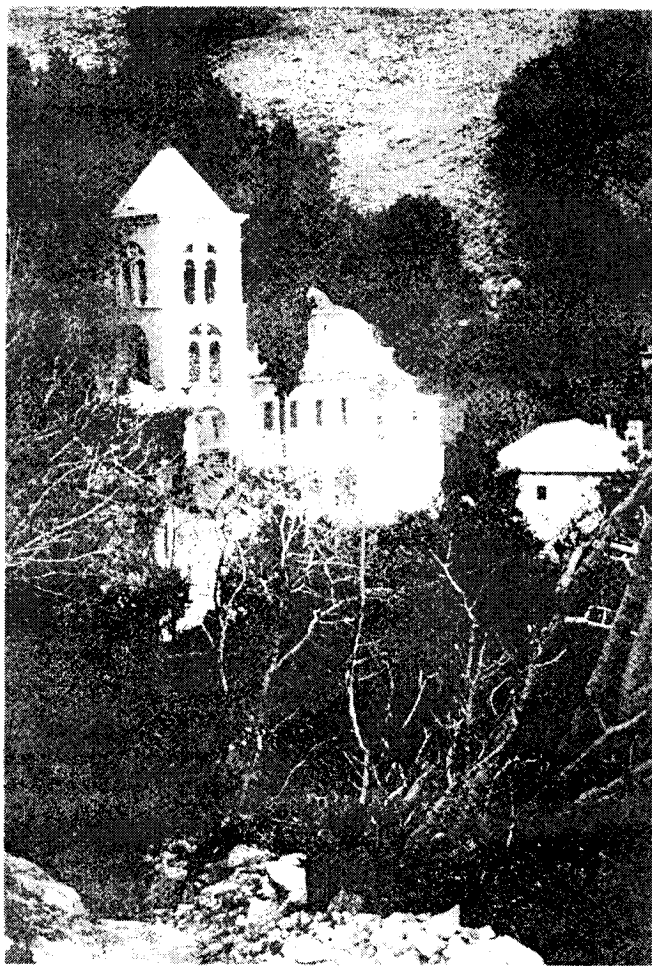
Într-o seară, în aprilie 1996, după ce am vorbit la postul de radio al Bisericii din Pireu despre viața și lucrarea Părintelui Porfirie, am primit un telefon. Era o tînără din Nea Smirni, care de ani buni se află imobilizată într-un scaun cu roțile, fiind bolnavă de scleroză în plăci. Se numea Soula și ținea foarte mult la Părintele Porfirie. Ascultase emisiunea și fusese foarte mișcată de faptul că spusese: «Sfinții trăiesc! Sînt printre noi, fiindu-ne mereu aproape». Din seara aceea Soula ține mereu lângă pat un scaun gol pentru sfinții de care vorbeam și o ceartă pe mama sa ori de cîte ori își pune acolo hainele.

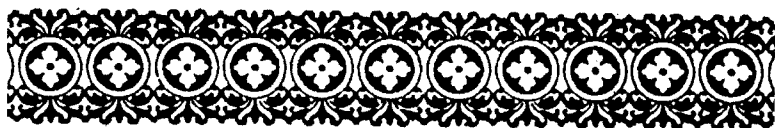
Soula așteaptă spunînd: „Cu siguranță Părintele Porfirie va veni într-o seară să se așeze pe acest scaun”!

«Aceasta este puterea sfinților, a celor ce trăiesc și a celor ce s-au săvîrșit!»³⁰.

*«Cu adevărat foarte mari sînt mîngîierea și alina-
rea ce le dobîndesc toți oamenii ce aleargă la mormin-
tele acestor sfinți!»³¹.*

TRIMITERI – NOTE

1. Monahul PAISIE AGHIORITUL, *Părinți Aghioriti și întâmplări aghioritice*, ed. Sfintei Sihăstriei Ioan Teologul, Suroti, Salonic, 1993, p. 162.

2. Vezi G. KROUSTALAKIS, *Educația, drumul vieții*, Atena, 1995, pp. 84-102. De asemenea vezi și E. FROMM, *Societatea sănătoasă*, trad. gr. de M. Theodorakidou, Atena, Ed. Boukoumani, 1973, pp.142-185.

3. Vezi U. ECO, Secolul al douăzecilea a fost un impas, *Însemnări*, Salonic, Ed. Organismos, 1990, pag. 177 sq. Vezi și D. COOPER, *Moartea familiei*, trad. gr. H. Tsamadou, Atena, Ed. Kastaniotis, 1976. R. LAING, *Politica experienței și pasărea Paradisului*, trad. gr. I. Rallidis, Atena, Ed. Kastaniotis, 1977.

4. V. A. ALEVIZOPOULOS, *Meditație sau rugăciune?* Atena, Ed. Dialogos, 1993.

5. Menționăm cărțile Editurii Asteros: A. E. PAPA-DIMITRIOU, *Sfântul Părinte Nikolas Planas*, Atena; S. PAPADOPOULOU, *Cuviosul Iakovos Tsalikis*, Atena, Ed. Sfintei Mănăstiri a Cuviosului Părinte David, 1992; SFÎNTA SIHASTRIE A „MAICII DOMNULUI CELEI PLINNE DE HAR” *Precepte de viață*, din viața și învățăturile Părintelui Epifanios I. Theodoropoulos, Trizina, 1991;

MITROPOLITUL IGNATIOS TRIANTIS de Veration, Avlon și Kanini, *Bătrînul Amfilohios Makris, din Patmos (1889-1970)*. Patmos, Ed. Sfintei Mănăstiri a Buneivestiri și a Mănăstirii Igapimenou, 1993. Pr. IIRISTODOULOS AGHIORITUL, *Bătrînul Paisie*, Muntele Athos, 1994; De același autor, *Vas ales «Părintele Paisie»*, Muntele Athos, 1996 (la paginile 347-381 se vorbește despre darul discernământului și despre darul pedagogic al Părintelui Porfirie).

6. Sfinții aparțin spațiului nădejzii celei «gătite vouă în ceruri» (Coloseni 1, 5).

7. „Pedagogul”, 32, 3-4. „Părinți Greci ai Bisericii”, Ed. patristică «Grigorie Palama», Salonic, 1992, vol. 112.

8. Cf. Monahul PAISIE AGHIORITUL, op.cit. p.7.

9. Privitor la aceasta vezi și K.IOANNIDIS, *Părintele Porfirie, mărturii și experiențe*, Ed. Sfintei Sihăstriei a Schimbării la Față a Mîntuitorului, Atena, 1993, ediția a doua; K. YANNITSIOTIS, *Lîngă Părintele Porfirie*, Atena, Ed. Sfintei Sihăstriei a Schimbării la Față a Mîntuitorului, 1995; A. KALLIATSOS, *Părintele Porfirie, străvăzătorul, înainte văzătorul și tămăduitorul*, Atena, Ed. Orth. Typou, 1992; A.TZAVARAS, *Amintiri despre Părintele Porfirie*, Atena, Ed. Eptalofos, 1992, ediția a doua.

10. Cf. I. ZIZIOULAS, Mitropolitul Pergamului, *Zidirea ca euharistie*, Atena, Ed. Akritas, 1992, p. 13.

11. Vezi bibliografia referitoare la acest subiect: Arh. I. MASTROYANNOPOULOS, *Părinții Bisericii și omul*, Atena, Ed. Zois, 1979, ediția a doua, p. 250 sq.; I.

KORNARAKIS, *Elemente de psihologie neptică*, reeditare după vol. „Comunitatea atonită”, Salonic, 1963; I. KORNARAKIS *Trăiri patristice din ceasul al unsprezecelea*, Salonic, Ed. Fraților Kyriakidis, 1977; I. KORNARAKIS, *Manual de psihologie pastorală*, Salonic, Ed. Fraților Kyriakidis, 1988; Arh. I. VLAHOU, *Educație tămăduitoare*, Ed. Sfintei Mănăstiri a Nașterii Maicii Domnului din Pelaghia, vol. 2, 1987.

12. Poezia intitulată „*Brazii*” aparține poetului Lambros Porfyras. Cf. culegerea „*Poezii*”, Atena, Fundația Kostas Eleni Uranis, 1993, p. 248. Recitind această poezie, Părintele Porfirie o modifica pe alocuri.

13. Multe dintre gândurile următoare se bazează pe opiniile similare cuprinse în scrierile despre Părintele Porfirie menționate mai înainte. Vezi și articolul doamnei H. NIKITARA, *Părintele Porfirie, străvăzătorul*, în revista „*Didahii*”, anul 1992. V. și remarcabila lucrare a părintelui Nicodim BILALIS, cu titlul *AFIEROMA: Părintele Porfirie, profetul vremii noastre (1906-2.12.1991)* în revista *POLYTEKNI IKOGHENIA*, numerele 56-57 (1992-1993).

14. „*Hristos este totul*”, înregistrarea pe bandă magnetică a unei convorbiri cu Părintele Porfirie, Ed. Sfintei Sihăstriei a Schimbării la Față a Mîntuitorului.

15. Idem.

16. Ibidem.

17. Cf. Sfîntul Cassian Romanul, „Cuvînt către egumenul Leontie, despre sfinții părinți de la Skiti și despre discernămînt”, în „*Filocalia Sfinților Neptici*”,

trad. A. Galiti, vol. I, Ed. „Grădina Maicii Domnului”, Salonic, ediția a treia, 1989, p. 12.

18. Vezi Arh. I. MASTROYANNOPOULOS, „Îndrumarea duhovnicească după Sfinții Părinți”, subcapitol din lucrarea sa „Comuniunea Creștinilor”, Salonic, Ed. Pournara, 1975, p. 102. În general despre discernământ vezi și capitolul „Discernământul - o virtute uitată”, în lucrarea aceluiași autor, cu titlul „Omul și Părinții Bisericii”, Atena, Ed. Zois, 1979, ediția a doua, pp.277-284. Vezi și M. MIHAILIDIS, „Discernământul”, Atena, 1991.

19. Cf. IOAN SINAITUL „Scara”, Atena, Ed. Paraklitou, 1884, mai ales Cuvintele 25 și 26, fragm. 281a-333b.

20. Cf. și „Filocalia”, op. cit. p. 121.

21. Cf. IOAN SINAITUL, „Scara”, fragm. 281a, 281b.

22. Cf. IOAN SINAITUL, „Scara”. Cuvântul al IV-lea despre ascultare (105).

23. Vezi UNIVERSITATEA DIN ATENA, „Buletin Științific al Facultății de Teologie”, Număr dedicat lui Leonidas Filippidis, vol. 21, Atena, 1974.

24. Această fotografie, în care Părintele Porfirie binecuvintează cu Crucea, a fost publicată deja, la p.5 a cărții lui Klitos Ioannidis, dar și pe coperta cărții lui Anastasios TZAVARAS.

25. „Everghetinos”, vol. 4, Atena, 1992, ediția a șasea, p. 564, Cuvântul 39, p. 582 sq.

26. Vezi G. KROUSTALAKIS, *Educația*, Drumul Vieții, Atena, 1992, p. 195 sq.

27. Vezi și cartea monahului N. BILALIS, *Părintele Porfirie: Partea a cincea* (Didactică familială). În revista „*Polytekni ikoghenia*”, 1993, nr. 57.

28. Vezi G. KROUSTALAKIS, *Copii cu nevoi speciale*, Atena, 1994, p. 214.

29. Cf. V. SATIR, „*Plăsmuind oameni*”, trad. gr. de L. Stylianoudis, Atena, Ed. Kedros, 1989, p. 20 și V. SATIR, „*Thérapie du couple et de la famille*”, Paris, Epi, 1971.

30. Cf. IOAN GURĂ DE AUR, *Cuvînt de laudă la Sfîntul Mucenic Vavila*, 23. P.G.B. 34.

31. Cf. IOAN GURĂ DE AUR, *Cuvînt la mucenici*, omil. II, 3, P.G.B. 36.

Textul acestei cărți a fost dactilografiat de filologul Gheorghia Katsouda. Viziunea grafică, paginarea și tehnoredactarea au fost realizate de către colegul nostru St. I. Kourousis. Corecturile au fost făcute de scriitor, cu ajutorul soției sale Pighi și al filologului Andreani Kourousi. Aducem calde mulțumiri tuturor colaboratorilor și editorului, domnul Petros Moroudas.

De asemenea mulțumim Doctorului în filologie Antonios Panaghiotou, pentru dragostea cu care ne-a susținut efortul, ca și alesului nostru prieten A. K. pentru însemnatul sprijin financiar pe care ni l-a acordat.

Ne rugăm ca Domnul, pentru rugăciunile Cuviosului Părinte Porfirie, să le binecuvinteze viața.

CUPRINS

INTRODUCERE	7
I. LA SFÎRȘITUL VEACULUI NOSTRU	11
II. ÎN LUME EVANGHELOS BAIRAKTARIS „Cerșetorul” lui Hristos	23
III. DARURILE PĂRINTELUI PORFIRIE	39
a. Dragoste nețărmută	41
b. Desăvârșită smerenie, ascultare și asceză neconținută	43
c. Priveghere și rugăciune neîncetată	44
d. Discernămint, străvedere și înaintevedere	57
e. Darul tămăduirii	78
f. Darul înțelegerii limbilor străine	92
IV. BĂTRÎNUL PORFIRIE – PĂRINTE DUHOVNICESC ȘI PEDAGOG	95
V. „ÎNTRE NOI NU E NICI O DISTANȚĂ”	125
TRIMITERI-NOTE	131

«Să nu te mai îndoiești de acum înainte..» Bătrînul Porfirie binecuvîntînd. Foto: Pighi Kroustalaki.

*În excursie la Mănăstirea Sfântului Haralambie
din Lefka, Evvia (1984).*

În excursie la Kamena Vourla

Difuzare
Bacău, Str. Iașilor 32
Tel.: 034130998
Galați, Str. Poșta Veche 161
Tel.: 036471896

Tipărit la
S.C. PROMPTPRINT SRL GALAȚI
Str. Brăilei, BR5A, parter
GALAȚI - ROMÂNIA
Tel.: 092286815
036/417791

Sfinții Protectori ai Bătrânului Porfirie: Nifon Atonitul,
Acachie și Maxim Kafsokalivitul

«Din ascultare se naște smerenia, iar din smerenie, discernământul»

Vizitând Sfânta Mitropolie din Karystia

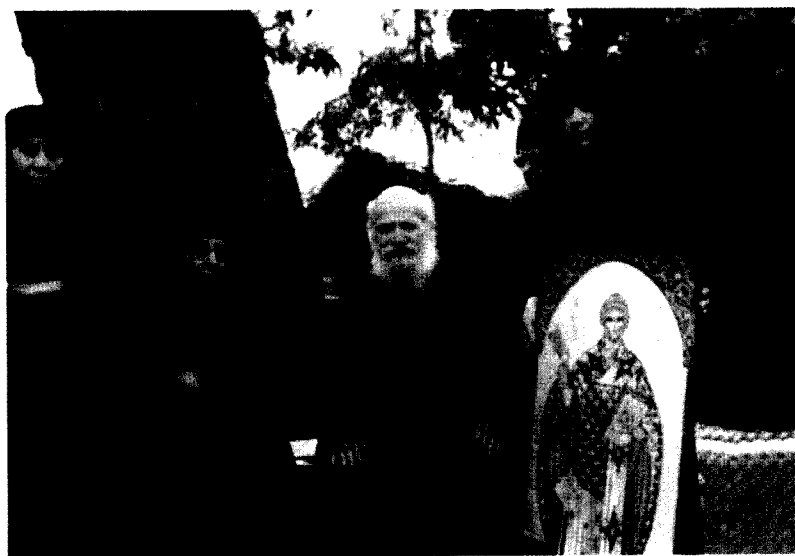

Părintele pune diagnostice luând pulsul. Plimbare și îndrumare.

Bătrânul vizita adesea mănăstirile de maici, pentru a căror propășire se ruga neîncetat

«Dulceata inginerilor, bucuria celor intristati»

Momente de meditație în grădină.
«Câteva crengi de mi-ar da, să-mi fie ultim locaș de odihnă...»

Mormântul simplu de la Kafsokalivia al Părintelui Porfirie.